

ЕВРОБАРОМЕТЪР 69

ОБЩЕСТВЕННОТО МНЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЛЕТ 2008

НАЦИОНАЛЕН ДОКЛАД

БЪЛГАРИЯ

Това изследване е осъществено по поръчка на Генерална дирекция Комуникации на Европейската комисия и е координирано от нея.

Докладът е изготвен за Постоянното представителство на Европейската комисия в **България**

Този документ не представя гледната точка на Европейската комисия.

Изводите и заключенията, които се съдържат в него, представят мнението единствено на неговия автор.

Съдържание

Увод.....	3
1. Актуални теми на евроинтеграцията.....	5
1.1. Най-важните въпроси в дневния ред на Европейския съюз	5
1.2. Европейският съюз и глобализацията.....	12
1.3. Членство в ЕС за страните от Западните Балкани.....	19
2. „Климат” на общественото мнение в България	21
2.1. Лична удовлетвореност от живота.....	21
2.2. Най-важните проблеми, пред които е изправена страната	26
2.3. Оценка за развитието на ситуацията в България и в страните от ЕС	32
2.4. Индивидуален и социален оптимизъм.....	34
3. Членството на България в ЕС	40
3.1. Обществена подкрепа за българското членство в ЕС	40
3.2. Значимост на членството в ЕС	42
3.3. Ползите от членството в Съюза.....	45
3.4. Причини за извлечените ползи	47
3.5. Причини за пропуснатите ползи	50
3.6. Оценка за развитието на ситуацията в Европейския съюз	53
3.6. Оптимизъм относно бъдещето на Европейския съюз	55
4. Гражданите и институциите	57
4.1. Прозрачност на националните и на европейските институции	57
4.2. Доверие в българските институции	64
4.3. Доверие към Европейския съюз и към неговите институции	72
4.4. Причини за доверието към европейските институции.....	76
4.5. Причини за недоверието към европейските институции.....	79
4.6. Вслушват ли се институциите в мненията на гражданите.....	81
Заклучение.....	86
Описание на метода	88
Въпросник.....	91

Увод

Настоящото проучване на Евробарометър представя промените на общественото мнение в Европейския съюз (ЕС) и в България почти година и половина след дългоочакваното членство в Съюза и в един от най-трудните периоди за евроинтеграцията на страната. Публикуван в навечерието на поредния доклад на Европейската комисия относно напредъка на реформите в областта на съдебните реформи, корупцията и организираната престъпност, той няма пряка връзка с механизма за проверка и сътрудничество, заложен в Договора за присъединяването на България към ЕС¹.

Независимо от това, той е важен, защото дава възможност да се разбере как обикновените хора в страната възприемат динамичните събития от пролетта на 2008 г., свързани със спирането на еврофондовете, както и последвалите политически скандали и рокади. Периодът, през който се проведеха анкетите за Евробарометър (25 март – 7 април 2008 г.) съвпада по време с тези събития, и това явно се отразява на общественото мнение по най-важните въпроси, които вълнуват българите, както и по тези за евроинтеграцията на страната и за бъдещето на ЕС.

Така, както и досега, пролетният Евробарометър търси общото и националните особености в портрета на общественото мнение в ЕС. Интервютата се провеждат едновременно със стандартен въпросник² във всички държави-членки на Съюза, в страните-кандидатки и сред турската общност в Кипър, което дава възможност за непосредствена сравнимост на резултатите и за по-пълна картина на общественото мнение в почти 500 милионния ЕС.

Хиляда българи отговарят на въпросите на пролетния Евробарометър, проведен между 25 март и 4 май 2008 г. от консорциум между Taylor Nelson Sofres & EOS Gallup Europe по поръчка на Генералната дирекция „Комуникации“ на Европейската комисия. Българската извадка е хомогенна и така, както във всички останали страни, е представителна за мненията на гражданите на възраст над 15 г. Тя е показателна за настроенията сред всички социални, професионални и възрастови групи от населението на страната, както в градовете, така и в селските райони.

Националният анализ на данните, който се прави едновременно във всички страни, залага този път в по-голяма степен, отколкото преди, на актуалните въпроси на евроинтеграцията и на отношенията между гражданите и институциите, което дава възможност да се доловят по-точно нюансите в българското обществено мнение спрямо другите страни.

Така, както и досега, анализът на резултатите проследява промените в обществените нагласи и настроения не само в краткосрочен (6 месеца), но и в по-дългосрочен план – откакто България бе включена в редовните изследвания на

¹ Вж. http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/cvm/index_bg.htm

² вж. в приложение

Евробарометър през есента на 2004 г. и откакто стана членка на ЕС през 2007 г. Основните сравнения са свързани с анализа на това, доколко мисленето на “средния” българин се доближава или различава от мисленето на “средния” гражданин на ЕС. В сравненията по страни са търсени най-много съпоставки с общественото мнение в новите държави-членки, а когато е необходимо и с другата новоприсъединила се страна към ЕС – Румъния, и/или с останалите балкански съседи на България, които участват в изследванията на Евробарометър.

Когато пристъпва към този текст, читателят би трябвало да има също предвид, че резултатите от всяко проучване на общественото мнение са приближения, чиято точност зависи от размера на извадката и съответните проценти, в които се изразяват резултатите.³ И нека също да се има предвид, че много от въпросите са представени като множество възможности, между които трябва да се изберат една или няколко, а нито един списък не може да претендира за изчерпателност.

В текста се прибегва и до опростени фрази или съкращения за основни понятия, като, например „ЕС 27“, което представлява средната стойност на резултатите за всички 27 държави-членки на ЕС. В същия ред „НДЧ10“ означава новите държави-членки, без България и Румъния, а „НДЧ12“ - всички държави, които са част от петото разширяване на ЕС. Изразът „стари държави-членки“ се отнася до 15-те държави-членки на ЕС преди разширяването му към Централна и Източна Европа.

В графиките са използвани следните съкращения за отделните държави и територии, според редакционния кодекс на институциите на ЕС⁴:

AT – Австрия	IE – Ирландия	NL – Холандия
BE – Белгия	EL – Гърция	PL – Полша
BG – България	ES – Испания	PT – Португалия
CY – Кипър	FI – Финландия	RO – Румъния
CY (tcc) – турската кипърска общност ⁵	FR – Франция	SE – Швеция
CZ – Чехия	HU – Унгария	SI – Словения
DE-W - Западна Германия	IT – Италия	SK – Словакия
DE- Германия	LT – Литва	UK – Великобритания
DE-E - Източна Германия	LV – Латвия	MK – бившата югославска република Македония ⁶
DK – Дания	LU – Люксембург	HR – Хърватия
EE – Естония	MT – Малта	TR – Турция

³ За извадка от около 1000 интервюта границата на достоверност е следната:

Проценти	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Отклонения	± 1.9 пункта	± 2.5 пункта	± 2.7 пункта	± 3.0 пункта	± 3.1 пункта

⁴ Досие “ЕС27 и страните-кандидатки – актуализирано на 3 януари 2008 г. Държави, езици и парични единици – названия, кодове и ред на цитиране”: <http://publications.eu/code/pdf/370000en.htm>

⁵ Като цяло Кипър е една от 27-те държави-членки на ЕС, но европейското законодателство не се прилага в оная част от територията на страната, която не е контролирана от правителството на Република Кипър. От практически съображения само резултатите от интервютата проведени на територията, контролирана от правителството на Република Кипър, са представени в категорията “CY” и включени в средните оценки за ЕС. Интервютата проведени в останалата част на страната са представени в категорията “CY(tcc)”, където „tcc” означава турската кипърска общност.

⁶ Временен код, който се използва до определянето на окончателната номенклатура за тази страна. Тя ще бъде определена след приключване на преговорите, които се водят в момента в рамките на ООН.

1. Актуални теми на евроинтеграцията

1.1. Най-важните въпроси в дневния ред на Европейския съюз

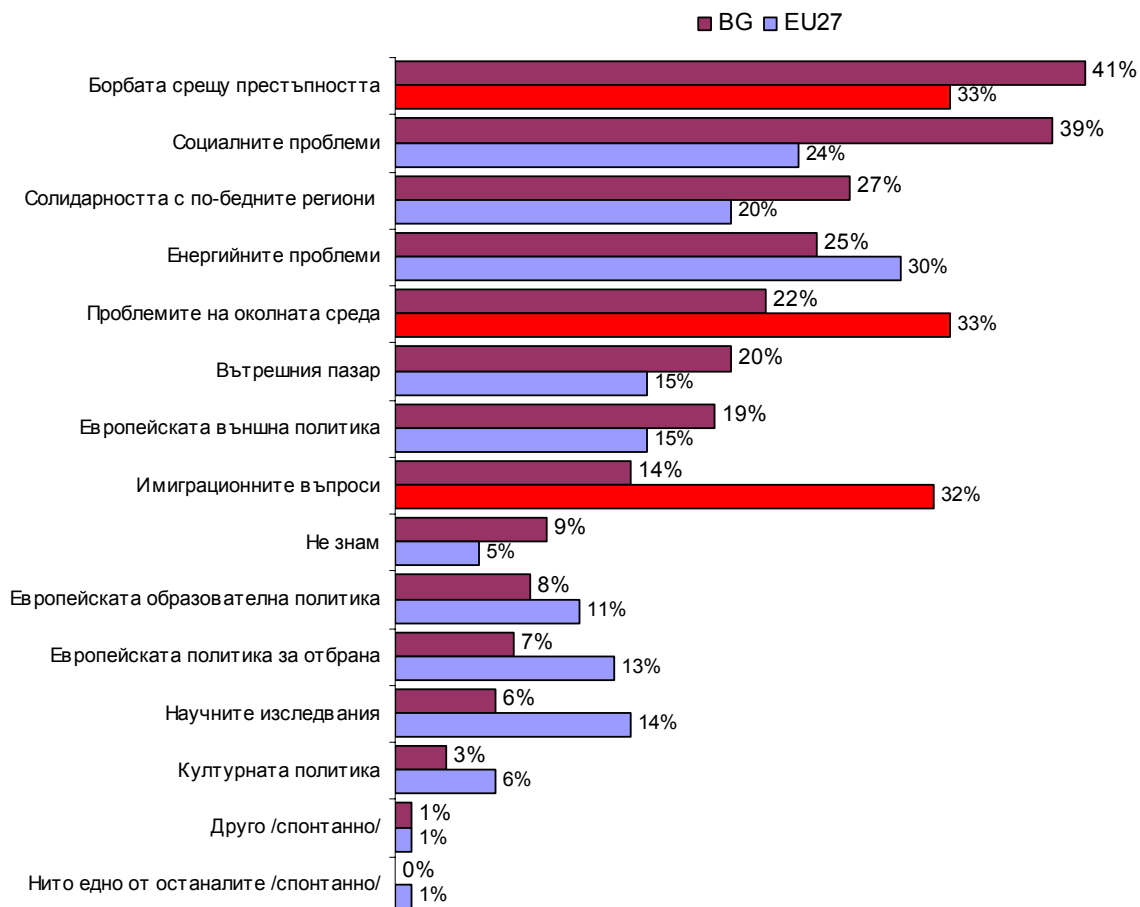
- **Повече от всеки друг път сега българите смятат, че за да бъде по-силен в бъдеще, ЕС трябва да акцентира преди всичко на борбата с престъпността**

През пролетта на 2008 г. поне четирима от всеки десет българи са убедени, че първото и най-важно условие, за да бъде ЕС по-силен в бъдеще, е да се заеме с борбата срещу престъпността. Почти толкова са и анкетираните, които поддържат мнението, че водещи в дневния ред на европейските институции трябва да бъдат социалните въпроси, а поне всеки четвърти (27%) от запитаните счита, че на преден план трябва да бъде солидарността с по-бедните региони като България.

Средният гражданин на ЕС също поддържа тезата, че борбата срещу престъпността трябва да е водеща в дневния ред на ЕС, но в еднаква степен с опазването на околната среда и почти наравно с проблемите на имиграцията. Всеки трети анкетиран в страните-членки ги посочва като най-важните акценти за Общността.

За разлика от есента на 2007 г., сега българите са по-силно убедени, отколкото средния гражданин на ЕС (+8 пункта), че борбата с престъпността трябва да бъде основният акцент в работата на институциите на Съюза.

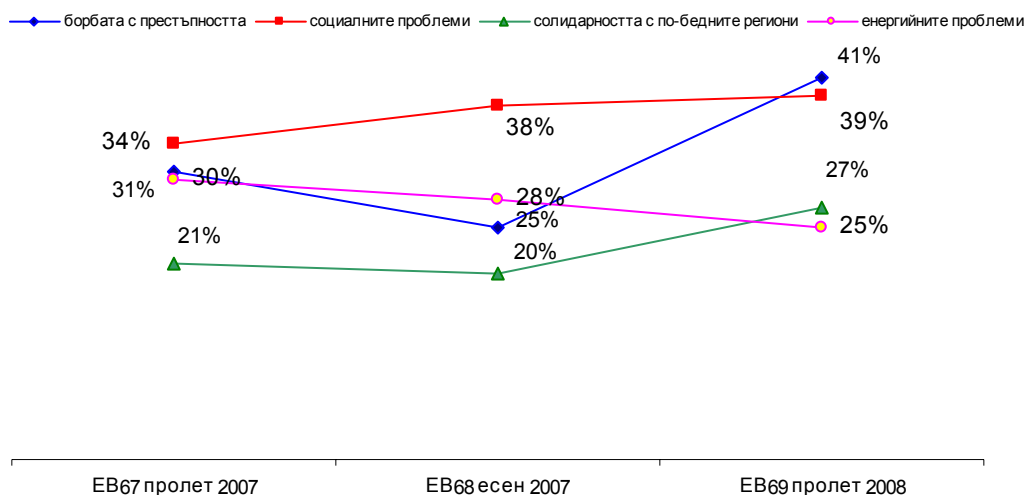
В.39 ... Според Вас, на кои аспекти трябва да се обърне специално внимание от страна на европейските институции, за да бъде ЕС по-силен в бъдеще?

Анализът на тенденциите показва, че разкритите злоупотреби и спирането на договореното финансиране от ЕС са повлияли силно на общественото мнение в България. Убеждението, че борбата с престъпността е най-важна за ЕС, е нараснало с 16 пункта (до 41%). За първи път това безпокойство измества традиционното разбиране, че институциите на Съюза трябва да акцентират най-вече на социалните проблеми, което се запазва почти без промяна (+1 пункт). Наред с това, поради опасенията относно достъпа до Структурните фондове, българите са на мнение, че солидарността с по-бедните региони трябва да е водеща в дневния ред на ЕС и това става по-важно от всякога за българите. Подкрепата на това становище е нараснала със 7 пункта (до 27%) и вече доминира над оценките за мястото на енергийните проблеми в дневния ред на Общността, които от своя страна намаляват с 3 пункта (до 25%).

Това показва, че хората в България възприемат положително санкциите на Европейската комисия, но се надяват, че те няма да попречат на прилагането на принципа на ЕС за солидарност към по-бедните региони като тяхната страна.

**В.39 Според Вас на кои аспекти трябва да обърнат внимание европейските институции, за да бъде ЕС по-силен в бъдеще?
Отговорите в България**

Сравненията с предишните периоди показват, че борбата с престъпността присъства неотменно в българския списък с най-важните приоритети за институциите на ЕС. Мненията на гражданите по този въпрос са достигали и по-високи стойности, но сега за първи път те са определящи за общата оценка на българите.

Най-важните въпроси в дневния ред на институциите на ЕС според българите					
	Приоритет №1		Приоритет № 2		Приоритет № 3
пролет 2005 ЕВ 63.4	Борбата с бедността и социалната изолация	67%	Борбата с организираната престъпност и наркотрафика	33%	Поддържане на мира и сигурността в Европа 30%
есен 2005 ЕВ 64.2	Борбата с бедността и социалната изолация	68%	Борбата с организираната престъпност и наркотрафика	45%	Борбата с безработицата 41%
пролет 2006 ЕВ 65.2	Борбата с бедността и социалната изолация	68%	Борбата с безработицата	41%	Борбата с организираната престъпност и наркотрафика 30%
пролет 2007 ЕВ 67.1	Социалните проблеми	34%	Борбата с престъпността	31%	Енергийните проблеми 30%
есен 2007 ЕВ 68.1	Социалните проблеми	38%	Енергийните проблеми	28%	Борбата с престъпността 25%
пролет 2008 ЕВ 69.2	Борбата с престъпността	41%	Социалните проблеми	39%	Солидарността с по-бедните региони 27%

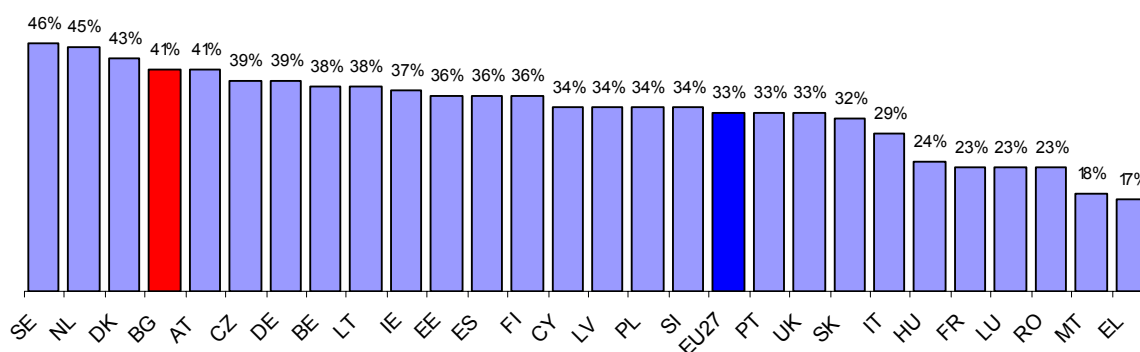
Средният гражданин на ЕС има по-стабилно мнение относно това, кои трябва да бъдат най-важните акценти в дейността на европейските институции. От пролетта на 2007 г. досега той неизменно счита, че трите най-важни политики в дневния ред на ЕС трябва да бъдат опазването на околната среда, борбата с престъпността и въпросите на имиграцията.

Най-важните въпроси в дневния ред на институциите на ЕС за средния гражданин на ЕС					
	Приоритет №1		Приоритет № 2		Приоритет № 3
пролет 2005 ЕВ 63.4	Борбата с безработицата	47%	Борбата с бедността и социалната изолация	44%	Поддържане на мира и сигурността в Европа 31%
есен 2005 ЕВ 64.2	Борбата с бедността и социалната изолация	44%	Борбата с безработицата	43%	Поддържане на мира и сигурността в Европа 28%
пролет 2006 ЕВ 65.2	Борбата с бедността и социалната изолация	43%	Борбата с безработицата	43%	Поддържане на мира и сигурността в Европа 27%
пролет 2007 ЕВ 67.1	Проблемите на околната среда	34%	Борбата с престъпността	33%	Въпросите на имиграцията 29%
есен 2007 ЕВ 68.1	Борбата с престъпността	36%	Проблемите на околната среда	33%	Въпросите на имиграцията 33%
пролет 2008 ЕВ 69.2	Проблемите на околната среда	33%	Борбата с престъпността	33%	Въпросите на имиграцията 32%

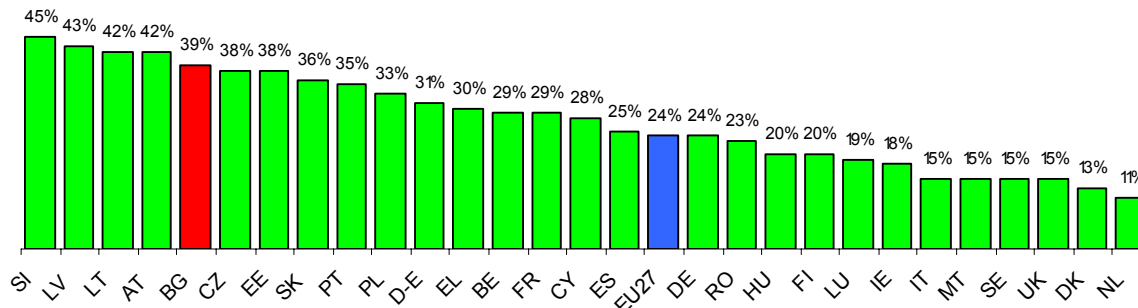
Сравненията по страни показват, наравно с австрийците, българите са сред гражданите на Съюза, които отдават най-голяма значимост на борбата срещу престъпността като фактор за укрепването на ЕС. Единствено в три страни - Швеция, Холандия и Дания, общественото мнение показва по-голяма ангажираност с тази тема, отколкото в България. За разлика от българите обаче, гражданите в двете скандинавски държави посочват като значително по-важен приоритет за ЕС опазването на околната среда. В Холандия, Чехия, Кипър и Великобритания, така както и в България, анкетираните поставят на първо място като най-важен приоритет за ЕС борбата с престъпността. Най-малка обществена подкрепа за борбата с престъпността като приоритет в дневния ред на ЕС има в съседна Гърция - едва 17% от запитаните (с 24 пункта по-малко, отколкото в България) считат, че тя е важна за укрепване позициите на ЕС.

В.39 Борбата срещу престъпността като най-важен въпрос в дневния ред на ЕС

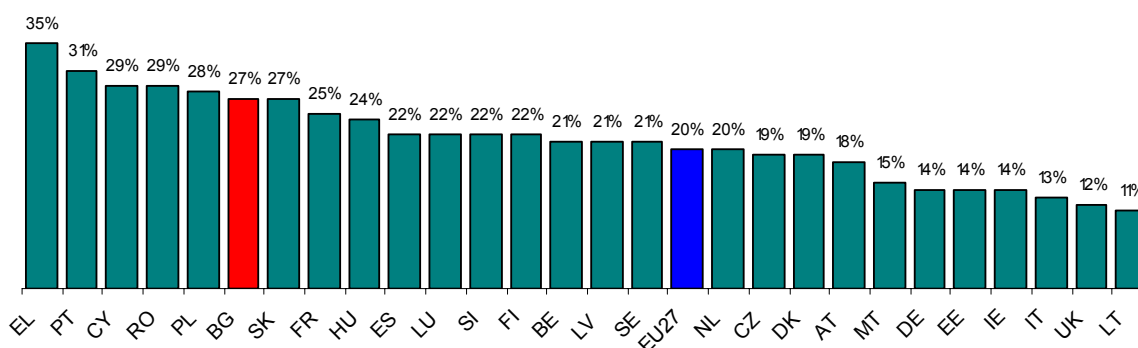
Идентична е картината на общественото мнение относно социалните въпроси, които българите неизменно смятат за приоритетни в дневния ред на Общността, откакто страната им участва в редовните изследвания на Евробарометър. И сега те отреждат по-важно място на европейската социална политика, отколкото средния гражданин на ЕС (дистанция от 15 пункта). След Словения, Латвия, Литва и Австрия, българите поддържат най-силно тезата, че социалната политика трябва да е водеща в дневния ред на Общността. В най-голяма степен обратното мнение поддържат анкетираните в Холандия и Дания, където Евробарометър регистрира най-ниските оценки през пролетта на 2008 г.

В.39 Социалните въпроси като приоритет в дневния ред на ЕС

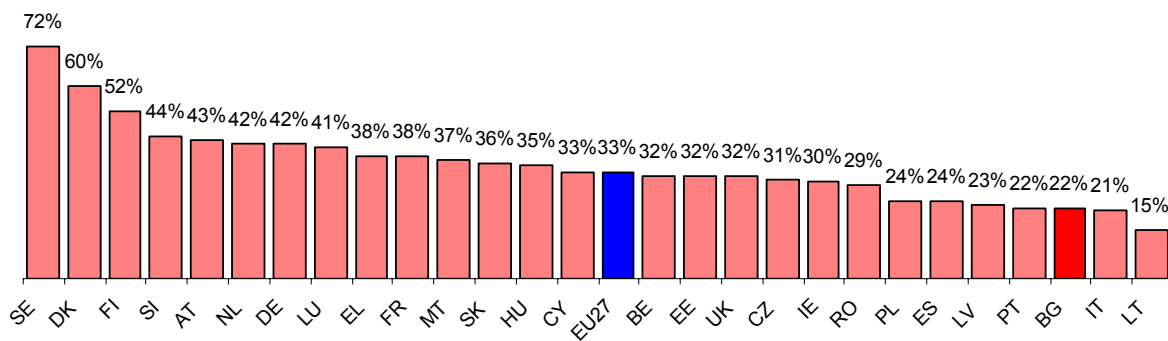
Изразената солидарност с по-бедните региони излиза за първи път на преден план в оценките на българите за това кои трябва да бъдат акцентите в дневния ред на ЕС. Тя вълнува най-силно гражданите в съседна Гърция и в някои от страните, които са бенефициенти на Кохезионния фонд, като Португалия, Кипър, Румъния и Полша. Сред тях, наравно със Словакия, се нарежда и България (при дистанция от 7 пункта спрямо средните стойности за ЕС27). В другия край на скалата е Литва, където едва един от всеки десет анкетиран поддържа мнението, че солидарността с по-бедните региони е важен фактор, за да бъде ЕС по-силен в бъдеще.

В.39 Солидарността с по-бедните региони като най-важен въпрос в дневния ред на ЕС

Опазването на околната среда – приоритет номер едно за гражданите на Съюза през последните години, продължава да отсъства от българския списък с трите най-важни политики, които трябва да бъдат акцент в дневния ред на ЕС. Дистанцията между средните оценки за ЕС и измерените стойности в България по този въпрос е 11 пункта. Докато в Швеция и в скандинавските страни мнозинството от гражданите считат околната среда за най-важна тема в дневния ред на институциите, в България подобно мнение поддържат малко над една пета от анкетираните. След Литва и Италия, най-ниска обществена подкрепа за околната среда като важен акцент в дейността на ЕС има в България.

В.39 Проблемите на околната среда като акцент в дневния ред на ЕС

1.2. Европейският съюз и глобализацията

Глобализацията заема важно място в дневния ред на институциите на ЕС. За да отговори на нейните предизвикателства, Съюзът реформира своите политики. Затова настоящият Евробарометър се вслушва в мнението на гражданите относно икономическите, социални и културни аспекти на глобализацията, както и относно ролята ѝ за укрепването на общочовешките ценности, като мира в света.

• Българите се вълнуват от глобализацията в по-малка степен отколкото средния гражданин на ЕС

Средно трима-четирима от всеки десет българи, се въздържат от мнение относно предизвикателствата и ползите от глобализацията. В сравнителен план това е най-големия процент от гражданите на ЕС, участвали в пролетния Евробарометър, които не изразяват становище по тези проблем. Значимостта на икономическите, социални и културни последици от глобализацията се възприема по различен начин от анкетираните в България и в ЕС. Въпреки това те застават на еднакви позиции относно ефекта от развитието на глобалните икономически процеси.

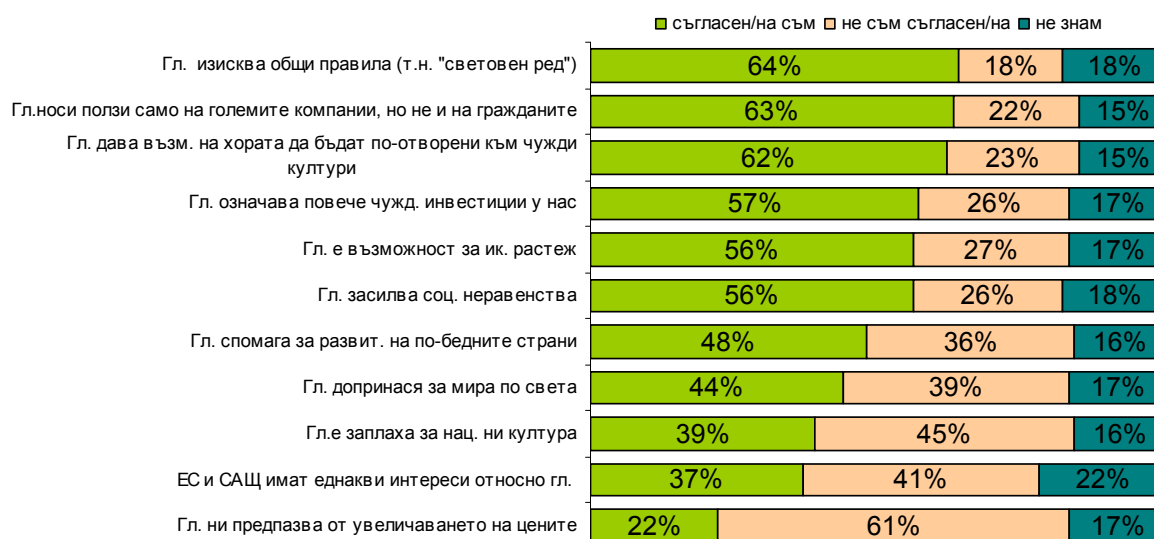
Запитани какво мислят за глобализацията, и българите, и средният гражданин на ЕС, изтъкват на преден план загриженост, че тя е преди всичко от полза за големите компании, но не и за обикновения човек (ЕС27 – 63%, БГ – 57%). Общественото мнение в ЕС се вълнува най-силно от необходимостта да има общи правила, т.е. от създаването на „световен ред”, чрез който да се управляват глобалните процеси (64%), докато за българите, след 45 г. изолация, най-важни от всичко са новите културни хоризонти, които им открива глобализацията, и възможностите да се чувстват граждани на света (61%).

В.47 Моля, кажете за всяко от следните твърдения относно глобализацията, дали сте изцяло съгласен/на, донякъде съгласен/на, донякъде несъгласен/на или изцяло несъгласен/на?
Отговорите в България

Поради това, че българите се сблъскват значително по-късно с предизвикателствата на глобализацията и имат по-малък непосредствен досег с нея, в България отговорите без мнение са значително повече, отколкото средните за ЕС27. По всеки отделен въпрос положителните мнения в ЕС27 се измерват с по-високи стойности, а негативните оценки са по-слабо изразени в България. В този случай картината на общественото мнение може да бъде представена по-точно, ако се приложи въведения от Евробарометър индекс на оптимизма, който се изчислява като разлика от положителните и отрицателните отговори на даден въпрос.⁷

В.47 Моля, кажете за всяко от следните твърдения относно глобализацията, дали сте изцяло съгласен/на, донякъде съгласен/на, донякъде несъгласен/на или изцяло несъгласен/на? - Отговорите за ЕС27

За разлика от средния гражданин на ЕС, българите насочват своето внимание преди всичко към **положителното културно влияние** на глобализацията. Мненията, че тя дава възможност на хората да бъдат по-отворени към чужди култури се измерват с почти еднакви стойности за ЕС27 (62%) и за България (61%), но индексът на българския оптимизъм (51) е значително по-висок от средния за страните-членки (39). Едновременно с това, българите са по-силно убедени от своите съграждани в ЕС, че глобализацията не представлява заплаха за културата на тяхната страна. Индексът на българските мнения е -14, а средният за ЕС27 е -6.

Оценките за **икономическите последици** от глобализацията не са така еднозначни, но между мненията на българите и на средния гражданин на ЕС няма принципни различия. Мнозинството от анкетираните както в България, така и в страните-членки на ЕС, са еднакво убедени че глобализацията има положителен ефект – тя стимулира чуждестранните инвестиции в техните страни (ЕС27 и БГ - 57%) и разкрива нови възможности за икономически растеж (ЕС27 – 57%, БГ – 55%).

⁷ Вж. Доклад за първите резултати от есенния Евробарометър 68.1, публикуван от Европейската комисия през декември 2007 г.

Макар и в по-малка степен (ЕС27 – 48%, БГ – 40%), гражданите вярват също, че глобализацията спомага за развитието на по-бедните страни. Независимо от това, мнозинството от запитаните за Евробарометър смятат също, че глобализацията носи ползи по-скоро на големите компании, отколкото на гражданите (ЕС27 – 63%, БГ-57%) и не е в състояние да ги предпази от нарастването на цените (ЕС27 – 61%, БГ - 49%).

Българите са по-големи оптимисти относно икономическите ползи от глобализацията, като привличането на чуждестранни инвестиции (при индекс на положителните мнения за БГ – 35 а за ЕС27 - 31), възможностите за икономически растеж (индексът на българския оптимизъм е 38, а средният за ЕС27 – 31) и подпомагане развитието на по-бедните страни (индекс 18 за БГ и 12 за ЕС27). Едновременно с това, и българите, и средният гражданин на ЕС поддържат в еднаква степен мнението, че глобализацията носи ползи предимно на големите компании, а не на обикновения човек (индексът и в двата случая е 41). Що се отнася до негативните последици, средният гражданин на ЕС е по-силно убеден от българите, че глобализацията не може да предпази хората от увеличението на цените (индексът за ЕС27 е -39, а за БГ той е -35).

И българите, и средният гражданин на ЕС, считат, че **в социалната област** последиците от глобализацията са негативни. Докато в България по-малко от половината от анкетирания (48%) виждат в глобализацията причина за засилване на социалните неравенства, в ЕС27 тази теза се поддържа от мнозинството от запитаните (56%), а индексът на песимизъм е почти еднакъв за ЕС27 (30) и за България (29).

Българите са по-големи оптимисти, отколкото своите съграждани в ЕС27 относно ролята на глобализацията за укрепването на някои **общочовешки ценности**, като мира в света. Стойностите на положителните мнения са твърде близки (БГ-43%, ЕС27 – 44%), но индексът за България е 18, а за ЕС27 – 5.

Единствено по въпросите, свързани с **управлението на глобалните процеси**, пролетният Евробарометър регистрира различия в оценките на българите и на средния гражданин на ЕС. Анкетирания в ЕС са склонни да отхвърлят тезата, че Европейският съюз и САЩ имат еднакви интереси относно управлението на глобалните процеси (41%), докато българите са готови да се съгласят с нея (44%). Тези принципни различия обаче остават несъществени, като се вземе под внимание фактът, че дистанцията между положителните (39%) и отрицателните мнения (41%) в ЕС27 е само 2 пункта, а в България положителните оценки (44%) надхвърлят само с 3 пункта стойностите, с които се измерват отговорите без мнения (41%).

Докато общественото мнение в ЕС и в България за това дали ЕС и САЩ имат едни и същи интереси да се справят с глобализацията остава без ясна позиция, близо двама от всеки трима анкетирани в ЕС27 (64%), както и мнозинството от българите (51%) са убедени, че глобализацията се нуждае от общи правила. За средния гражданин на ЕС това е най-важният въпрос когато става дума за глобализацията.

Разликата между положителните и отрицателните отговори, т.е. индексът на значимост е по-голям за ЕС27 (46), отколкото в България (41). Това показва, че както в ЕС, така и в България, но в по-малка степен, гражданите подкрепят активните действия на ЕС на световната икономическа и политическа сцена.

* * *

За да влияе по-ефективно на глобалните процеси, ЕС трябва да има конкурентноспособна икономика. Точно това е една от целите на европейската стратегия за растеж и работа, известна като Лисабонската стратегия на ЕС. Затова пролетният Евробарометър търси за пореден път оценката на гражданите относно ефективността на европейската икономика в сравнение с основните ѝ конкуренти на световните пазари, като САЩ и Япония, а заедно с тях вече и Китай, Индия, Русия и Бразилия.

• **За разлика от средния гражданин на ЕС, за българите е трудно да преценят дали европейската икономика е по-ефективна от своите основни конкуренти**

Половината от анкетираните българи не могат да преценят дали европейската икономика е по-ефективна или по-малко ефективна от бразилската (50%), почти толкова от запитаните нямат отговор относно сравненията с Индия (45%), а всеки трети анкетиран (33%) остава без мнение когато я съпоставя с китайската.

Сравненията с американската икономика също се оказват трудни за общественото мнение в България – анкетираните, които смятат, че европейската икономика е по-ефективна от нея (24%) са точно толкова, колкото и застъпниците на обратната позиция (24%) и по-малко, отколкото тези, които нямат мнение (25%). Само с 2 пункта разлика пред тях (27%) се налага неубедителното мнение, че през пролетта на 2008 г. европейската икономика е толкова ефективна, колкото и американската.

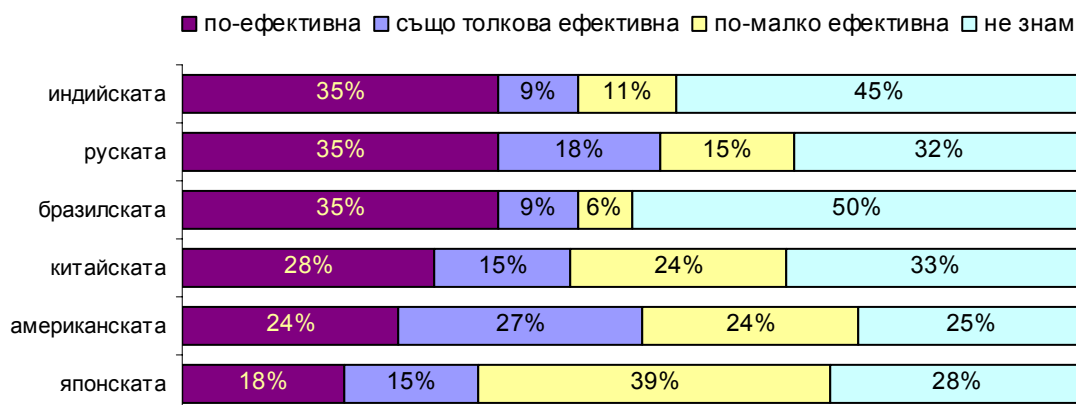
Освен това, българите твърдят, но не много убедително, че европейската икономика е по-ефективна от руската (35%), докато близо една трета от запитаните се въздържат от мнение (32%, дистанция от 3 пункта).

Единствено при сравненията с Япония общественото мнение в страната заема твърда позиция. Така, както и средният гражданин на ЕС, българите също смятат, че европейската икономика е по-малко ефективна от японската (39%), при дистанция от 21 пункта спрямо оценките с обратен знак (18%).

По въпросите, по които имат ясно мнение, общата оценка на българите съвпада с тази на средния гражданин на ЕС.

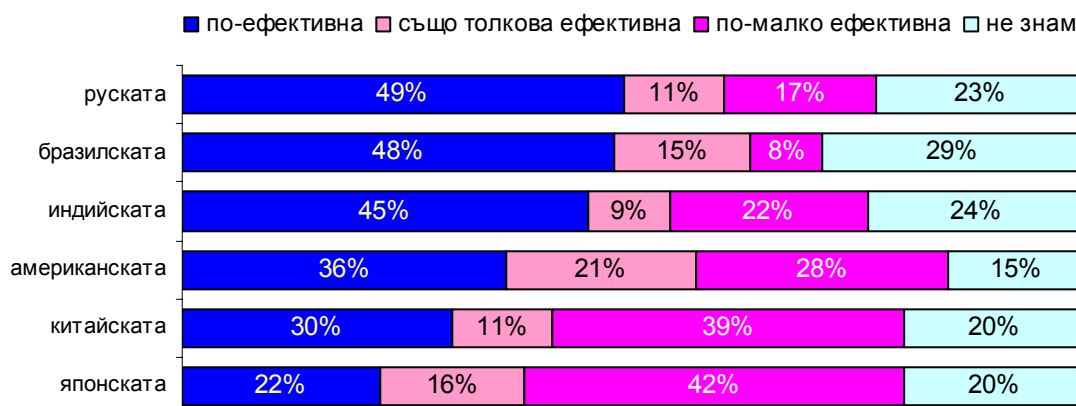

**В.50 Бихте ли казали, че европейската икономика е ... като ... икономика?
Отговорите в България**

За разлика от българите, средният гражданин на ЕС застава на ясни позиции когато сравнява европейската с останалите икономики, наложили се като водещи в световен мащаб. Неговото мнение съвпада с това на българите, че европейската икономика е по-ефективна от руската (индексът за ЕС27 е 32, а за БГ – 3), но по-малко ефективна от японската (при индекс за ЕС27 – 20, а за БГ – 21). Наред с това, анкетираните в страните-членки оценяват позитивно икономическата ситуация на Стария континент, когато я сравняват с Бразилия (индекс 40), Индия (при индекс 23) и САЩ (индексът в този случай е най-малък – 8). Що се отнася до сравненията с Китай, макар и с малка разлика между положителните (30%) и отрицателните мнения (39%) (индексът е -9), запитаните за Евробарометър считат, че Европа отстъпва пред неговата икономическа динамика.

**В.50 Бихте ли казали, че европейската икономика е ... като ... икономика?
Отговорите в ЕС27**

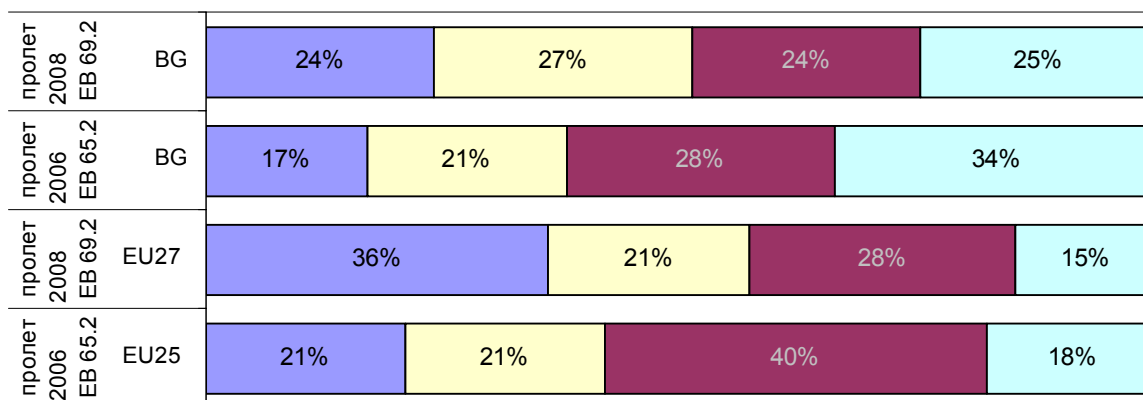

Сравненията с пролетта на 2006 г., когато Евробарометър задава този въпрос за последен път, показват засилване на положителните мнения при оценките относно ефективността на европейската икономика, не само сред гражданите на ЕС, но и сред българите.

Положителните тенденции са най-силно изразени при сравненията със САЩ, където позитивните оценки за ЕС27 нарастват с 15 пункта (до 36%), а в България – с 8 пункта (до 24%), докато отрицателните намаляват съответно с 12 пункта (до 28%) и с 4 пункта (до 24%). Тези резултати водят до знакова промяна на общите оценки, както в страните от ЕС, така и в България. За разлика отпреди две години, средният гражданин на ЕС вече е на мнение, че европейската икономика е по-ефективна от американската, докато българинът е склонен да твърди, макар и не толкова убедително, че те са еднакво ефективни.

В. 50 Развитие на общественото мнение относно ефективността на европейската икономика в сравнение с американската

■ по-ефективна ■ също толкова ефективна ■ по-малко ефективна □ не знам

Пролетният Евробарометър регистрира също положително развитие на оценките, които се отнасят до сравненията с Япония, но те не водят до знакова промяна на общественото мнение, така както в случая със САЩ.

Развитие на общественото мнение от пролетта на 2006 г. до пролетта на 2008 г. (ЕВ 65.2 и ЕВ 69.1).												
	Европейската икономика е по-ефективна от тази на:						Европейската икономика е по-малко ефективна от тази на:					
	Япония		Китай		Индия		Япония		Китай		Индия	
EU27	22%	+4	30%	+1	45%	-1	42%	-5	39%	-1	22%	+3
BG	18%	+4	28%	+1	35%	+4	39%	0	24%	+3	11%	+1

Това показва, че според общественото мнение в ЕС, включително и в България, в условията на глобална конкуренция, Европа трябва да догонва икономически вече не САЩ, а азиатските страни, и преди всичко Япония и Китай.

1.3. Членство в ЕС за страните от Западните Балкани

Страните от Западните Балкани⁸ бяха в политическия и икономическия фокус на словенското председателство на ЕС, което съвпадна с провеждането на анкетите за пролетния Евробарометър. Предсрочните парламентарни избори в Сърбия и развитието на процесите, които доведоха до независимостта на Косово отново превърнаха региона в център на международните политически дебати и се превърнаха в тест за неговата европейска ориентация. През този период Европейската комисия прие нов пакет от мерки за ускорено интегриране на страните от региона към ЕС.

В този нов контекст, пролетното издание на Евробарометър се допитва до мнението на гражданите дали перспективата за членство в ЕС за страните от Западните Балкани ще укрепи политическата стабилност на региона.

• **Така, както и останалите съседи на страните от Западните Балкани, мнозинството от българите също са убедени, че перспективата за членство в ЕС ще подпомогне стабилността на региона**

От всички държави в Западните Балкани Евробарометър обхваща само двете страни със статут на кандидатки за членство в ЕС – бившата югославска република Македония и Хърватия. Според резултатите от изследването, именно там хората са най-силно убедени, че перспективата за членство в ЕС ще засили политическата стабилност на региона. Така смятат поне всеки осем от десет запитани македонци и близо две трети от хърватите. Непосредствено сред тях се нареждат някои от техните съседи от балканските държави-членки на ЕС: поне две трети от румънците (61%) и малко по-малко от анкетираните българи (58%) са застъпници на идеята за членство в ЕС като фактор за стабилизирането на Западните Балкани. 57% от словенците също изразяват положителна подкрепа за инициативите на председателството на своята страна. Най-сдържаните оптимисти сред балканските страни-членки на ЕС са гърците, но и те подкрепят с мнозинство (55%) евроинтеграцията на региона. Наред с това, почти половината от запитаните в Турция смятат, че бъдещото членство в ЕС на страните от Западните Балкани ще бъде фактор за стабилността на региона.

Макар и не с пълно мнозинство (48%), средният гражданин на ЕС също е настроен положително към ново балканско разширяване на Съюза. Общата картина на общественото мнение в страните-членки по този въпрос възпроизвежда до голяма степен позитивните и негативните нагласи отпреди години относно присъединяването на България и Румъния към ЕС: гражданите на скандинавските страни са най-положително настроени, и дори в по-голяма степен, отколкото в Хърватия, а най-силно „против” са австрийците. Обществено мнение във Великобритания остава без ясна позиция по този въпрос.

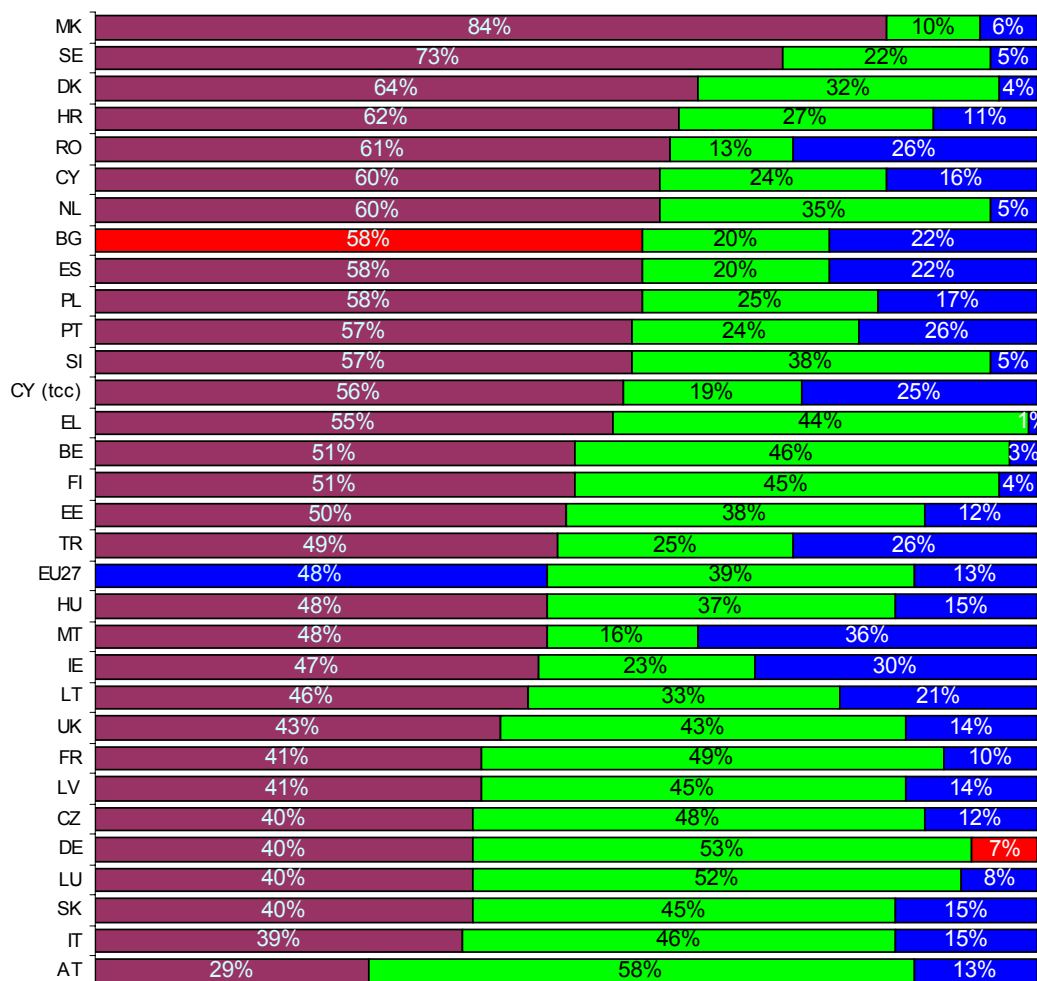
---

⁸ Албания, бившата югославска република Македония, Босна и Херцеговина, Сърбия, Хърватия, Черна гора

В. 46 Съгласен/на ли сте или не сте съгласен/на със следното твърдение: Ако страните и териториите от Западните Балкани се присъединят към ЕС, това ще помогне за стабилизацията на региона?

□

■ съгласен/на съм ■ не съм съгласен/на ■ не знам

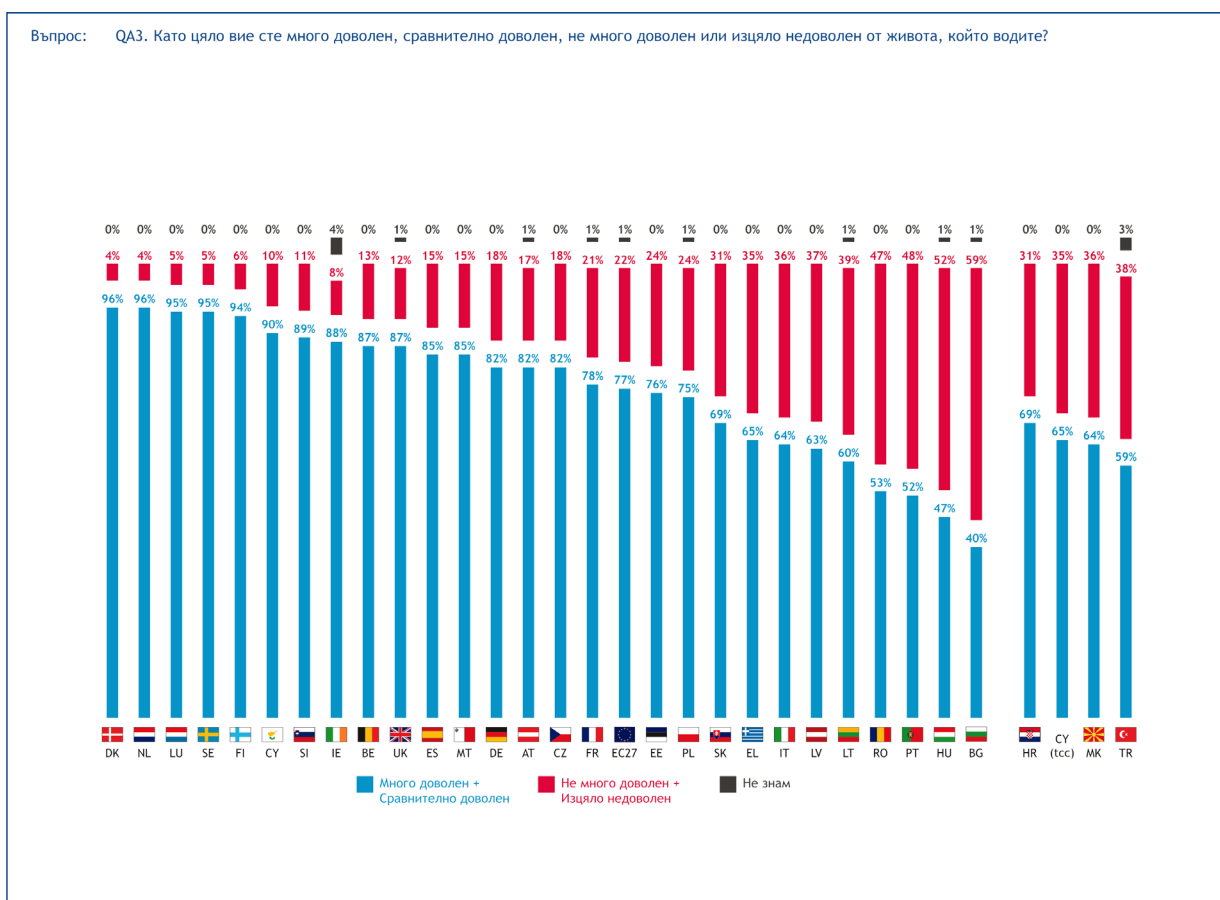
2. „Климат” на общественото мнение в България

2.1. Лична удовлетвореност от живота

• Българите продължават да бъдат най-неудовлетворени от своя начин на живот, но сега степента на тяхната удовлетвореност достига най-високите си стойности за Евробарометър

От всички страни, единствено в България (59%) и в Унгария (52%) мнозинството от анкетираните изразяват открито недоволство от начина, по който живеят. Без никаква промяна от есента на 2007 г., неудовлетвореността на българите от живота, който водят, продължава да бъде неизменно най-голяма от всички, които участват в изследванията на Евробарометър от 2004 г. досега.

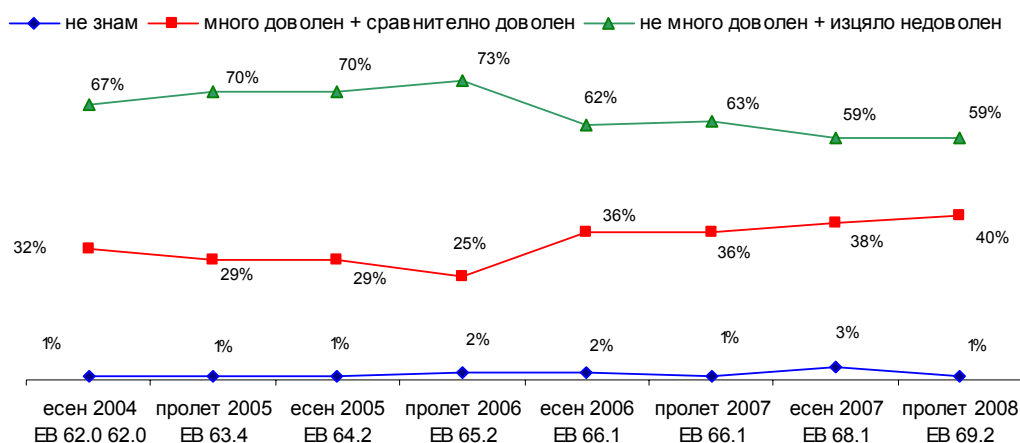
За сравнение, в страните-членки на ЕС средно всеки пети анкетиран (22%) е недоволен от своя начин на живот (разлика от 37 пункта спрямо мненията на българите), а в Дания и в Холандия почти всеки запитан отговаря, че е доволен от живота в своята страна (96%).

Всеки четирима от десет българи изразяват удовлетвореност от своя начин на живот, но това е значително по-малко (с 37 пункта), отколкото в страните от ЕС, където средно поне трима от четирима запитани (77%) са доволни от начина, по който живеят. Индексът на удовлетвореност от живота в България е отрицателен (-19), а средният за страните-членки е положителен (55).

Картината става малко по-оптимистична при проследяването на тенденциите, както в България, така и в останалите страни. Промените в общественото мнение за последните шест месеца показват, че удовлетвореността на българите от начина, по който живеят, продължава леко да нараства (+2 пункта) и достига най-високите си стойности (40%) откакто страната е включена в изследванията на Евробарометър. Картината на общата неудовлетвореност от живота (59%) е огледална – без промяна от есента до пролетта, отрицателните мнения запазват най-ниските си стойности от 2004 г. досега.

**В.3 Като цяло, Вие сте... от живота, който водите?
Отговорите в България**

Положителната промяна на общественото мнение в България изпъква още по-силно на фона на общия спад на удовлетвореност от живота сред гражданите на Съюза (-3 пункта). България е една от малкото страни, в които тенденцията е обратна. Тази положителна тенденция е характерна само за държави-членки от петото разширяване и за страни-кандидатки, като по изключение и Люксембург е в тази група.

Като се има предвид, че това положително развитие бе регистрирано също и от есенния Евробарометър,⁹ би могло да се твърди, че то е израз на положителния ефект от присъединяването към Съюза. Така, както и през есента обаче този позитивен резултат остава с по-скромни измерения в България, отколкото в другата най-нова членка на ЕС – Румъния.

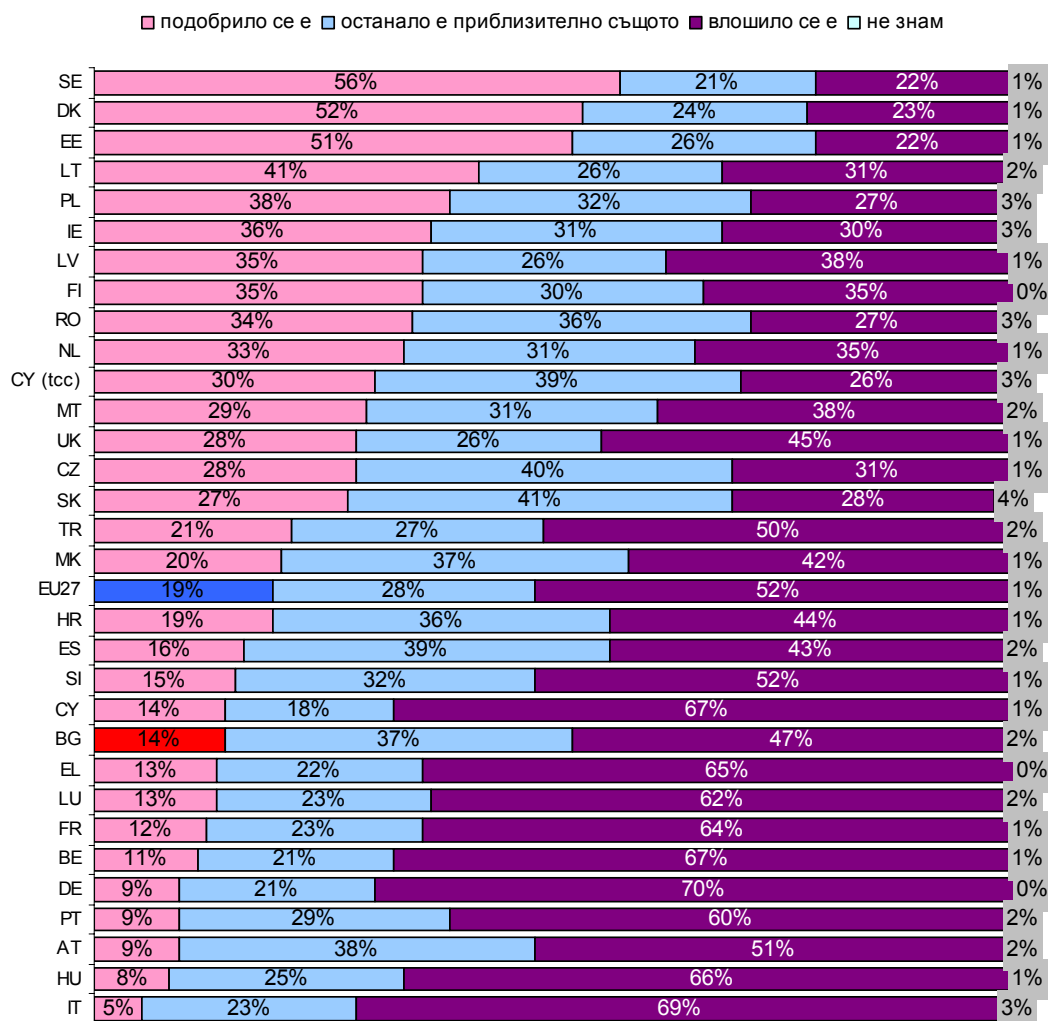
⁹ Вж. Евробарометър 68, есен 2007, Национален доклад за България, стр. 16
http://ec.europa.eu/public_opinion/standard.htm

В.3 Удовлетвореност от живота положителна промяна на общественото мнение		
	пролет 2008/ЕВ 69.1	есен 2007/ЕВ 68.1
EU27	77%	- 3
CY	90%	+5
RO	53%	+4
SI	89%	+2
MT	85%	+2
BG	40%	+2
LU	95%	+1
CZ	82%	+1
MK	64%	+1

За да стане ясно какво по-конкретно се крие зад общите оценки за (не)удовлетвореност от живота, пролетният Евробарометър въвежда нов въпрос, който търси оценката на гражданите за това как оценяват промяната в покупателната си способност през последните пет години.

Под влияние на общата криза на международните финансови пазари и на покачването на цените на петрола, така както и мнозинството от гражданите в страните от ЕС (52%), почти половината от българите (47%) също смятат, че покупателната им способност сега е по-ниска отпреди. Над една трета от запитаните (37%) считат, че тя е почти същата, а всеки седми анкетиран българин (14%) твърди, че тя се е подобрила.

В. 27 От гледна точка на Вашата покупателна способност, т.е. нещата, които Вашето домакинство може да си позволи да купи в ежедневието, ако сравните сегашното си положение с това от преди пет години, бихте ли казали, че то....

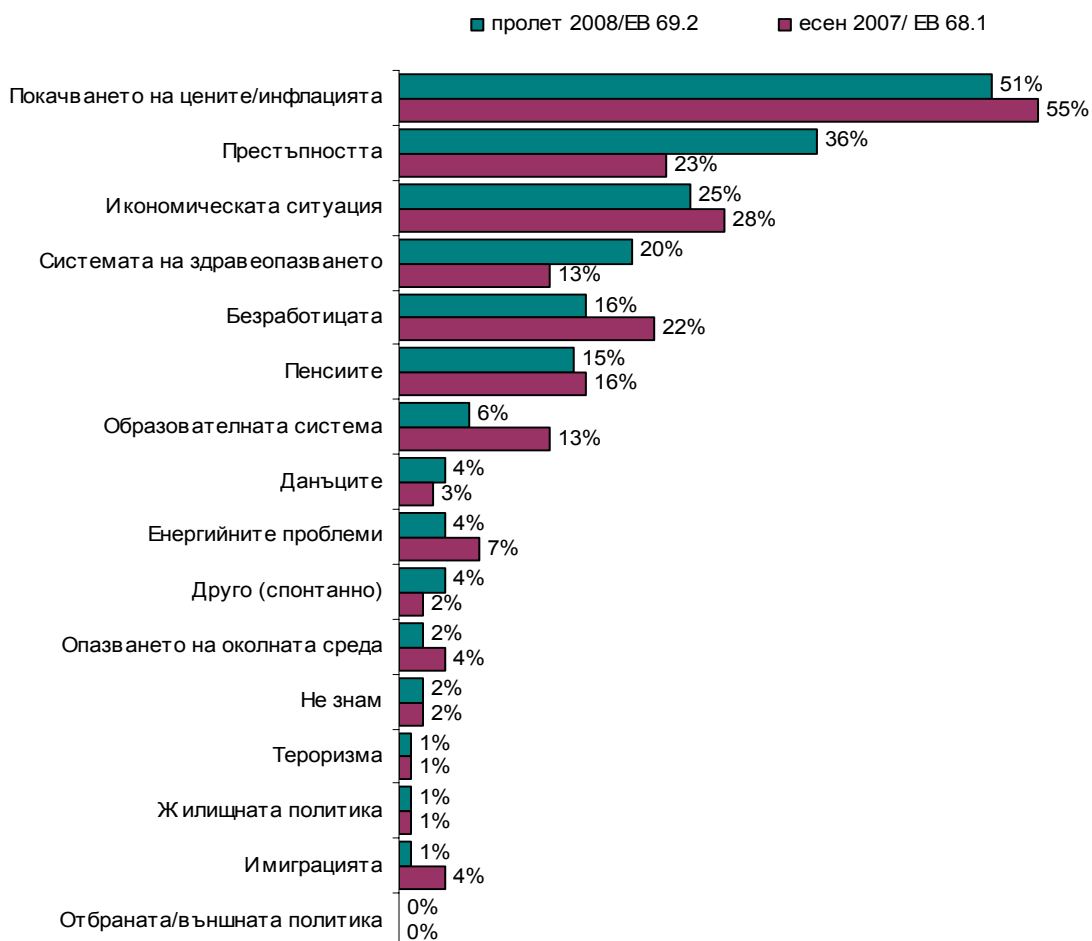
Най-силни песимисти от всички са германците: всеки седем от десет анкетирани сред тях твърдят, че положението им се е влошило. Единствено в три държави – Швеция (56%), Дания (52%) и Естония (52%) гражданите оценяват като положителна промяната в личната си ситуация. На този фон българите изпъкват като по-умерени песимисти от средния гражданин на ЕС.

2.2. Най-важните проблеми, пред които е изправена страната

• Загриженост от инфлацията и ескалираща тревога от престъпността в страната

Така, както и през есента на 2007 г., за българите двата най-важни проблема, които трябва да решава тяхната страна, са инфлацията и престъпността. Макар и да намалява (с 4 пункта), инфлацията продължава да тревожи мнозинството от хората в страната (51%). В същото време, под непосредственото влияние на новите разкрития за връзките между престъпния свят и властта, и на кризата в силите за опазването на реда, загрижеността на българите от престъпността в страната е нараснала най-силно от всички останали проблеми (+13 пункта). През пролетта на 2008 г. тя вече е проблем номер едно за поне всеки трети от запитаните за Евробарометър (36%).

**В.6 Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена нашата страна в момента?
Отговорите в България**

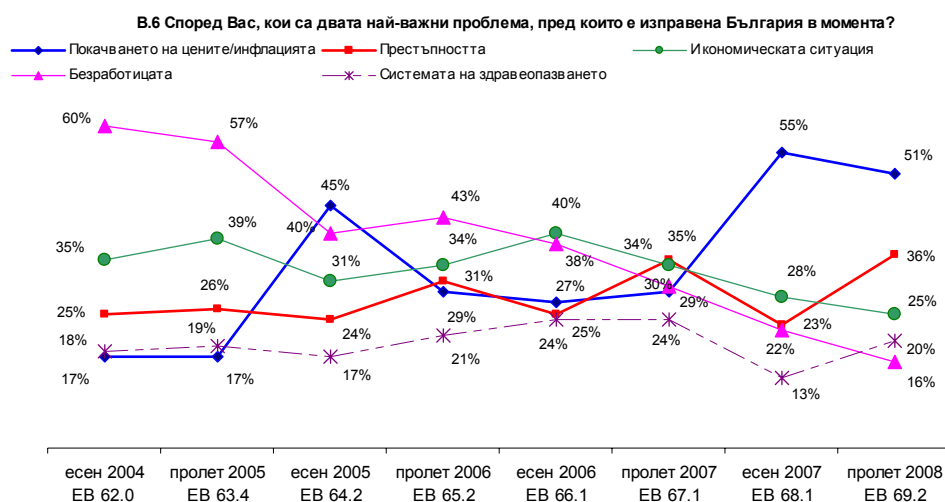
Силно нараства също и тревогата за здравеопазването (+7 пункта), след регистрирания значим спад през есента. Тази тема присъства неизменно в обществения дебат през последните години и представлява един от най-важните проблеми за хората в България. Това потвърждава всеки пети българин (20%), запитан за пролетния Евробарометър, докато през есента подобна загриженост споделяше всеки осми анкетиран (13%).

В много от останалите области, които са включени в изследването, загрижеността на българите бележи спад или запазва ниските си стойности.

Най-силно е намаляла загрижеността за образователната система (-7 пункта, до 6%). През последните шест месеца тя се връща почти до обичайните си стойности, след като бе нараснала значително през есента на 2007 г. (+9 пункта) под непосредственото влияние на учителската стачка. Намалява също, макар и в по-малка степен (-3 пункта, до 25%), тревогата на българите от икономическата ситуация, която според общественото мнение бе един от двата най-важни проблема за страната в първите месеци от членството ѝ в ЕС.

Все по-малко са и българите, които се страхуват от безработицата в своята страна (16% (-6 пункта), от пенсиите (-1 пункт, 15%) и от енергийните проблеми (-3 пункта, 4%). Това представлява продължение на регистрирания спад през есента и потвърждава тезата, че за хората в България проблемите, които трябва да решава тяхната страна като членка на Съюза не са толкова изострени, колкото преди.

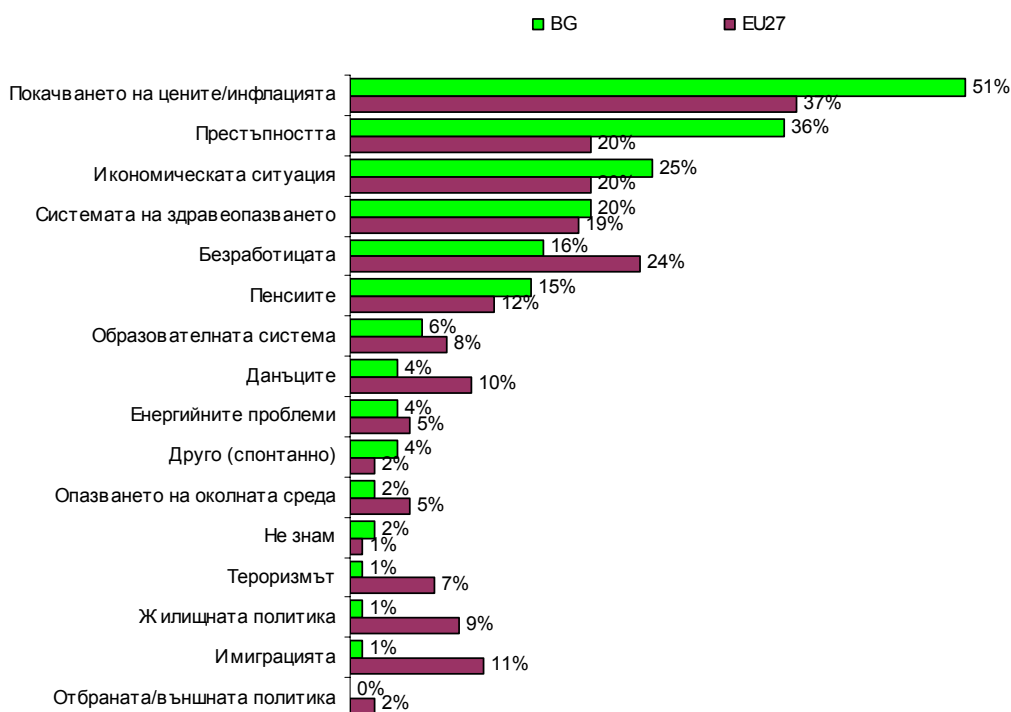
Единственото изключение се отнася до загрижеността от престъпността, която под влияние на актуалните събития в страната достига най-високите си стойности (36%), откакто България е включена в изследванията на Евробарометър.

Сравненията с проблемите, които изтъква като най-важни средният гражданин на ЕС показват, че в условията на световна криза и срив на финансовите пазари покачването на цените и инфлацията вълнуват най-силно не само българите. Докато в страните от ЕС страхът на хората от галопирането на цените се засилва както никога досега (+11 пункта, до 37%), в България тенденцията е обратна (-4 пункта, до 51%). Поради по-ниската покупателна способност на българите¹⁰, този проблем остава, така както и досега, по-изострен за хората в страната (дистанция от 14 пункта), отколкото за средния гражданин на ЕС.

Другият най-важен проблем според общественото мнение в страните-членки продължава да бъде безработицата (24%), докато за българите тя вече е изгубила предишната си значимост (16%) (вж. графиката по-долу и тази на предишната страница).

В.6 Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена нашата страна в момента?

Престъпността, която представлява типично български проблем, вълнува средния гражданин на ЕС значително по-малко (20%, дистанция от 16 пункта) и наравно с икономическата ситуация. И в този случай промяната на общественото мнение в България и общата оценка за страните от ЕС имат обратен знак. Докато загрижеността от престъпността у средния гражданин на ЕС намалява (- 4 пункта, до 20%), в България тя нараства най-силно (+13 пункта, до 36%).

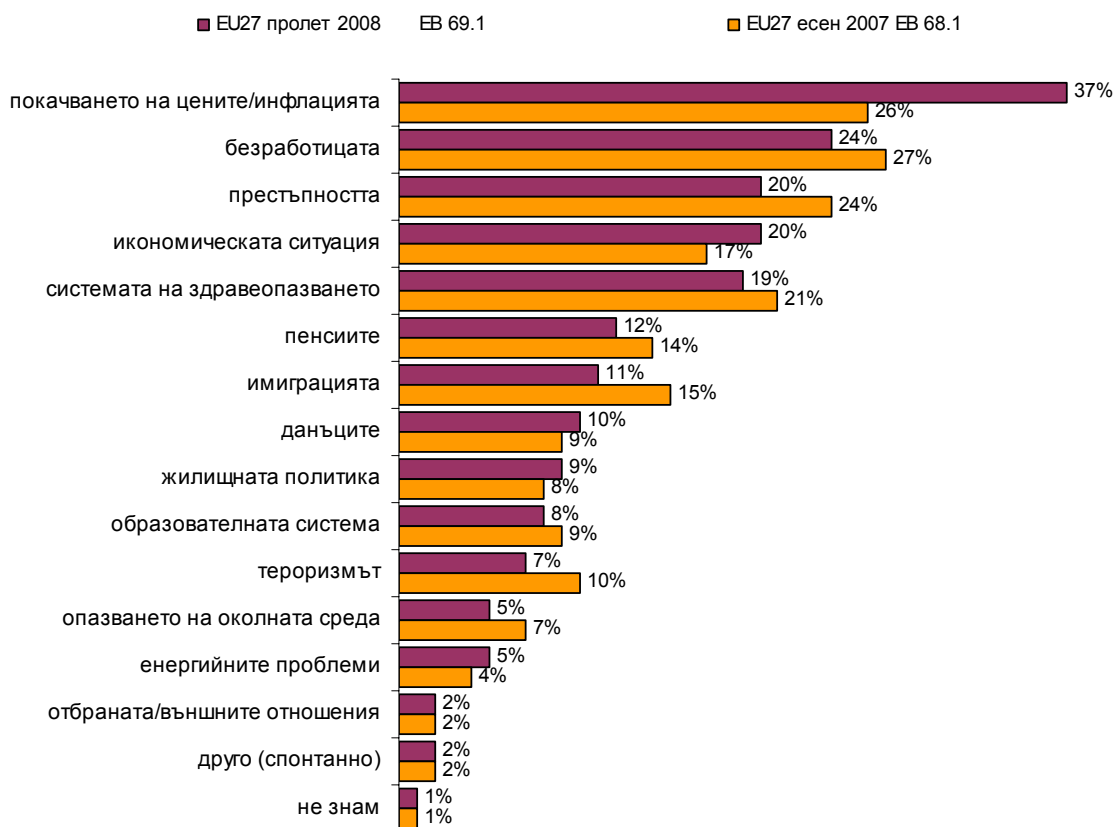
¹⁰ Вж. Евростат

През последните шест месеца тревогата на гражданите в ЕС относно икономическата ситуация в техните страни се засилва (+3 пункта, до 20%), но остава с по-ниски стойности, отколкото в България (25%), независимо от обратните тенденции на общественото мнение. Наред с това, по-малък проблем за средния гражданин на ЕС, отколкото за българите, представляват също пенсиите (12%, дистанция от 3 пункта) и състоянието на здравеопазването (19%, дистанция от 1 пункт).

За хората в страните от ЕС по-важни, отколкото за българите са проблемите на имиграцията (11%, дистанция от 10 пункта), жилищната политика (9%, дистанция от 8 пункта), данъците (10%, дистанция от 6 пункта), тероризма (7%, дистанция от 6 пункта), както и на опазването на околната среда (5%, дистанция от 3 пункта), образователната система (8%, дистанция от 2 пункта) и енергийните проблеми (5%, дистанция от 1 пункт).

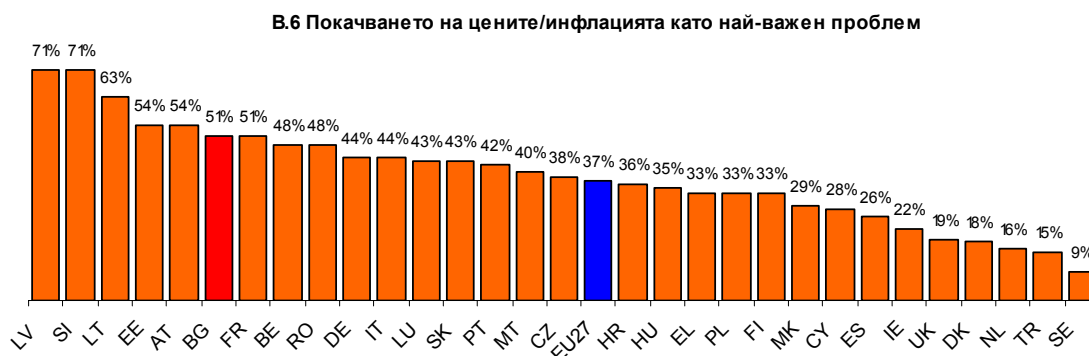
В.6 Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена нашата страна в момента?

ЕС27

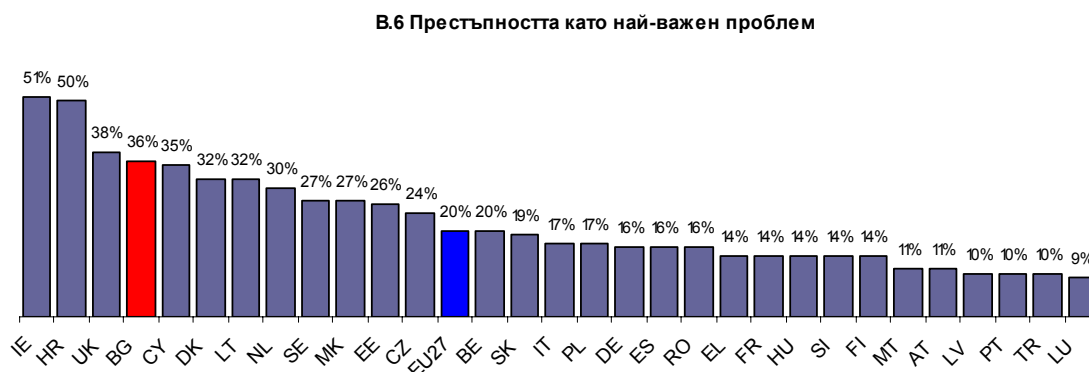

Картината по страни показва, че от всички запитани за пролетния Евробарометър, българите са сред най-силно загрижените от растежа на цените и инфлацията, както и от престъпността.

Покачването на цените предизвиква тревога сред мнозинството от гражданите само в няколко страни. България, наравно с Франция, е една от тях. В тази група попадат предимно нови държави-членки, като трите балтийски държави и Словения, докато в другия край на скалата, където няма страх от цените и инфлацията, е Швеция (9%).

Престъпността, която сега тревожи българите повече от всякога, се възприема като по-голям проблем от анкетираните само в три страни: Ирландия (51%), Хърватия (50%) и Великобритания (38%). В съседна Румъния, която заедно с България е обект на наблюдение от Европейската комисия в областта на правосъдието и вътрешните работи, тревогата от престъпността е далеч по-незначителна (16%), отколкото в България (36%, дистанция от 20 пункта). В Румъния тя дори е намаляла (с 6 пункта) в сравнение с есента на 2007 г.

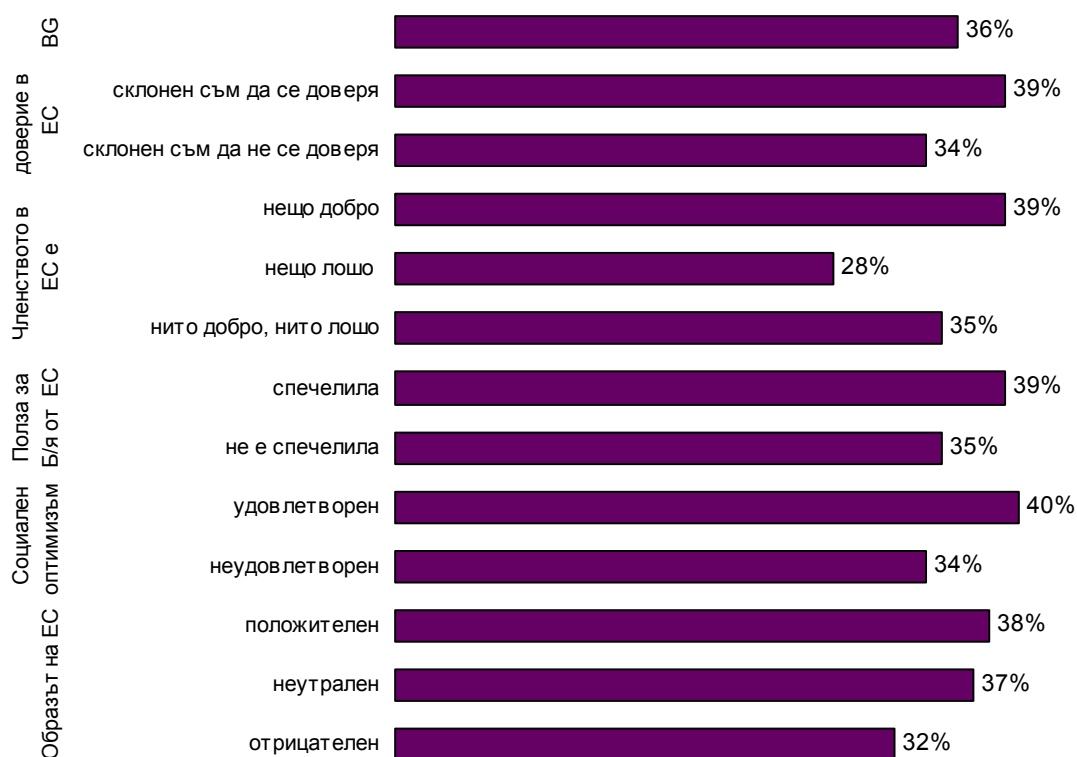

Социално-демографският анализ показва, че загрижеността от престъпността в България е най-голяма сред гражданите, които са най-положително настроени към Европейския съюз, към евроинтеграцията на страната и към развитието на ситуацията в ЕС. Те са социални и европейски оптимисти; изразяват удовлетвореност от живота и считат, че страната им е спечелила от членството си в Европейския съюз. Това обяснява защо общественото мнение в България одобрява мерките на Европейската комисия за санкциониране на корупцията със замразяване на фондовете на ЕС и не губи доверието си в Съюза.

В.6 Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена нашата страна в момента?

Избор: Престъпността

Социално-демографски анализ на отговорите в България

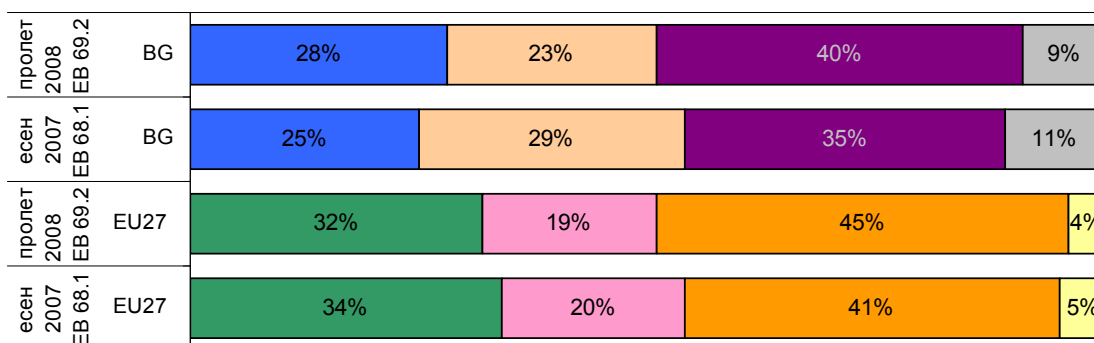
2.3. Оценка за развитието на ситуацията в България и в страните от ЕС

- И българите, и средният гражданин на ЕС засилват своя песимизъм относно развитието на ситуацията в техните страни

През последната половин година мненията на българите за развитието на ситуацията в тяхната страна се поляризират още по-силно, отколкото преди. За сметка на регистрирания спад на неутралните позиции (-6 пункта, до 23%) се засилват както позитивните (+3 пункта, до 28%), така и негативните оценки (+5 пункта, до 40%). В резултат на това, песимистичните нагласи сега преобладават над оптимистичните оценки в по-голяма степен, отколкото през есента: дистанцията между тях, регистрирана от пролетния Евробарометър, е 12 пункта, което е с 2 пункта повече в сравнение с предишния период.

В. 11.1 Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата в нашата страна се развиват в правилна или в грешна посока?

■ в правилната посока ■ нито в правилната, нито в грешната посока (спонтанно) ■ в грешната посока ■ не знам

Подобна е промяната на общественото мнение в страните-членки. Докато през есента на предишната година индексът на песимизъм бе 7 пункта, сега той достига 13 пункта. Това показва, че независимо от по-високите средни стойности на положителните (разлика от 4 пункта) и на отрицателните мнения (разлика от 5 пункта) в страните от ЕС, общата позиция на гражданите съвпада с оценката на българите, че ситуацията в тяхната страна се развива в грешната посока.

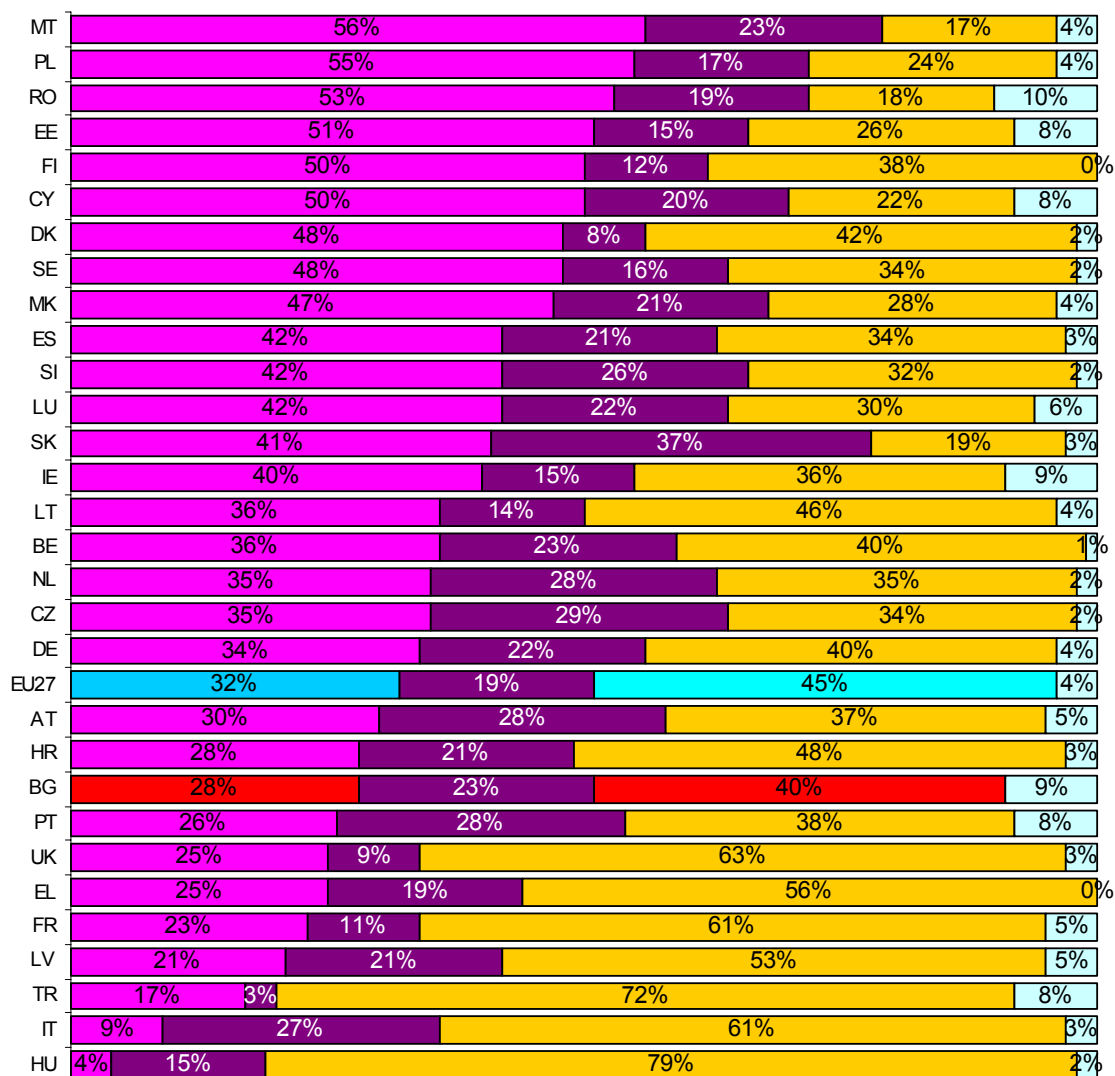
Сравненията с общественото мнение в другите държави показват, че българите са умерени песимисти. Тази оценка се налага най-вече при сравненията с Унгария, където почти двойно по-голям дял, отколкото запитаните в България, (79%) и най-много от всички включени в пролетния Евробарометър, дават отрицателна оценка за развитието на ситуацията в тяхната страна. Едновременно с това, гражданите в двете най-нови (и най-бедни) държави-членки на ЕС имат противоположни мнения относно развитието на ситуацията в своите страни. За

разлика от българите, румънците заемат водещи позиции (53%) сред застъпниците на убеждението, че ситуацията в тяхната страна се развива в правилната посока.

В. 11.1 Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата в нашата страна се развиват ...

■ в правилната посока ■ нито в правилната, нито в грешната посока (спонтанно) ■ в грешната посока □ не знам

2.4. Индивидуален и социален оптимизъм

- **На фона на засиления социален песимизъм в ЕС, негативните прогнози на българите относно предстоящата година остават по-умерени**

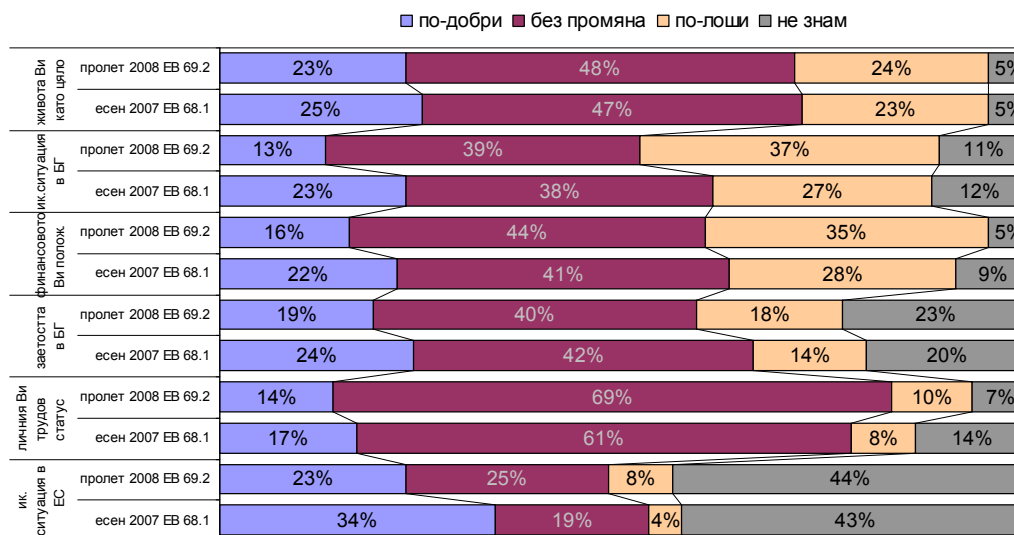
Така, както и досега, общата прогноза на българина за промяна в личната му финансова и трудова ситуация, както и в начина му на живот през идната година предвиждат като цяло запазване на статуквото. Това се отнася не само до индивидуалния микроклимат на неговото домакинство, но и до промените в общия „макроклимат” в страната. Наред с това пролетният Евробарометър показва, че под въздействието на световната криза, засилващият се индивидуален и социален песимизъм, както в България, така и общо за ЕС, става типичен за развитието на общественото мнение относно перспективите пред гражданите и пред техните страни.

Прогнозите в обществената сфера

В условията на галопираща инфлация и ипотечна криза на финансовите пазари, най-силна и най-негативна е промяната на оценките относно предстоящото развитие на икономическата ситуация в ЕС и в отделните страни.

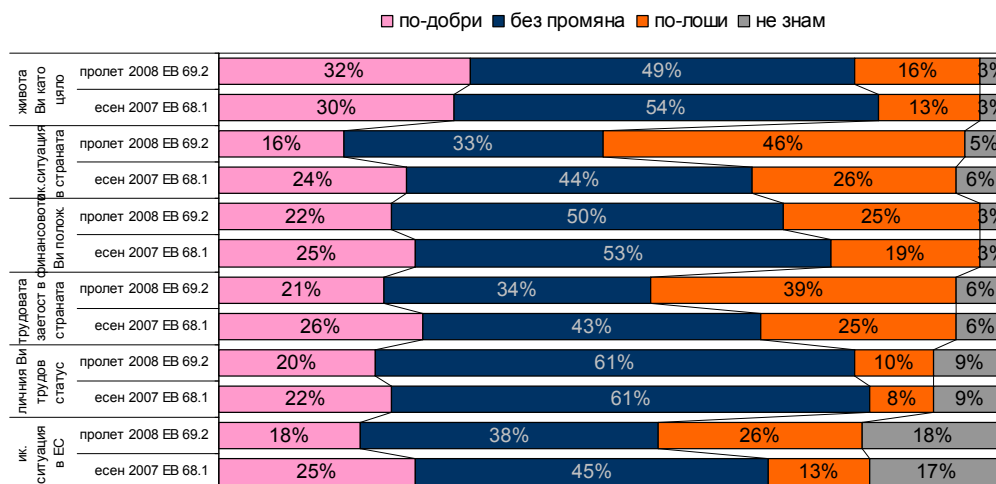
Що се отнася до икономическите прогнози на гражданите за ЕС, така както и през есента, в България отново доминират отговорите без мнение (+1 пункт, 44%). Оптимистичните очаквания бележат спад (със 7 пункта, до 23%), за сметка на мненията, че ситуацията ще остане без промяна (+6 пункта), споделяни от всеки четвърти анкетиран българин.

В. 4 Какви са очакванията Ви за следващите 12 месеца: ще бъдат ли следващите 12 месеца по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на:
Отговорите в България

Още по-негативна е промяната на общественото мнение в ЕС: положителните и неутралните оценки намаляват с по 7 пункта (съответно до 18% и до 38%), за сметка на негативните прогнози, които нарастват двойно в сравнение с есента (от 13% до 26%), но не водят до цялостна промяна на общата оценка. Така, както и през есента, очакванията на средния гражданин на ЕС за запазването на икономическото статукво в ЕС остават валидни.

**В. 4 Какви са очакванията Ви за следващите 12 месеца: ще бъдат ли следващите 12 месеца по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на:
Отговорите за ЕС27**

За последните шест месеца оптимизмът на българите относно икономическата ситуация в тяхната страна е намалял с 10 пункта (до 13%), за сметка на песимистичните нагласи (+10 пункта, 37%). В резултат на това негативните прогнози достигат твърде близки стойности с неутралните оценки (39%, разлика от 2 пункта), но не водят до цялостна промяна на общественото мнение.

За разлика от България, песимизмът на гражданите в ЕС относно перспективата за икономическата ситуация в техните страни отбелязва силен скок (+20 пункта, до 46%) и вече изпреварва (с 13 пункта) неутралните оценки (33%), които бяха водещи преди половин година. До същата знакова промяна на общественото мнение в ЕС води и ръстът на негативните прогнози за състоянието на трудовата заетост в страните от Съюза (+14 пункта, 39%), докато в България засилването на песимизма (+4 пункта, до 18%) не влияе на общата оценка.

Средният гражданин на ЕС е по-голям песимист от българина относно предстоящите промени в обществената сфера и вече е твърдо убеден във влошаването на икономическото състояние и трудовата заетост в страната му през идната година. Българинът се въздържа от толкова крайни мнения, но изразява посилен песимизъм, отколкото своите съграждани в ЕС, относно личната си финансова ситуация.

Личната ситуация в едногодишна перспектива

При почти еднакъв ръст на отрицателните мнения (7 пункта за България и 6 пункта за ЕС27), негативните прогнози за личната финансова ситуация на домакинствата в България (35%) са с 10 пункта над средните за ЕС (25%). Поне всеки трети анкетиран в България и всеки четвърти запитан в страните от ЕС е песимист относно промяната в личната си финансова ситуация. Запазват се, макар и при по-високи стойности, общите очаквания, че идната година ще бъде без промяна. Това мнение сега споделя всеки втори гражданин на ЕС (+7 пункта) и малко по-малко от половината сред анкетираните българи (+3 пункта, 44%).

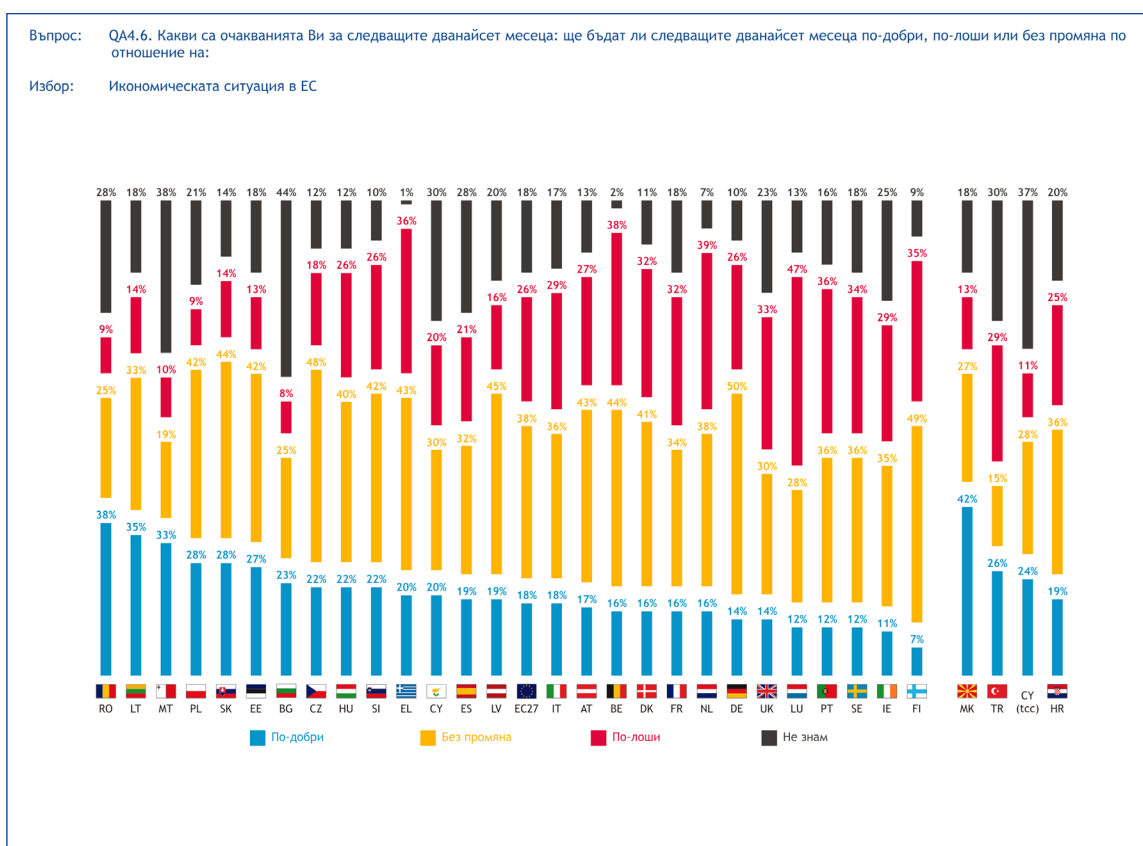
Не се очакват също промени и в личната трудова ситуация на българите и на средния гражданин на ЕС. През последните шест месеца българите са още по-силно убедени, че статуквото ще се запази (+8 пункта, 69%), докато общественото мнение в страните от ЕС остава почти без промяна. Наред с това, опасенията на гражданите в ЕС и на българите, че личната им трудова ситуация ще се влоши, съвпадат по стойности (10%) и остават еднакво незначими.

Хората в страните от ЕС засилват в по-голяма степен своите очаквания, че в едногодишна перспектива животът им като цяло ще бъде по-лош, отколкото сега (+3 пункта, до 16%), но в България подобна нагласа има вече почти всеки четвърти анкетиран (24%, +1 пункт). За разлика от предишната година, предвижданията за запазването на статуквото вече се споделят в почти еднаква степен и от българите (48%), и от запитаните за Евробарометър в страните от ЕС (49%). За средния гражданин на ЕС обаче това означава, че и занапред ще бъде доволен от живота, който води, а за българите – че всеобщата им неудовлетвореност от живота ще продължи и през идната година.

Къде са българите спрямо другите страни?

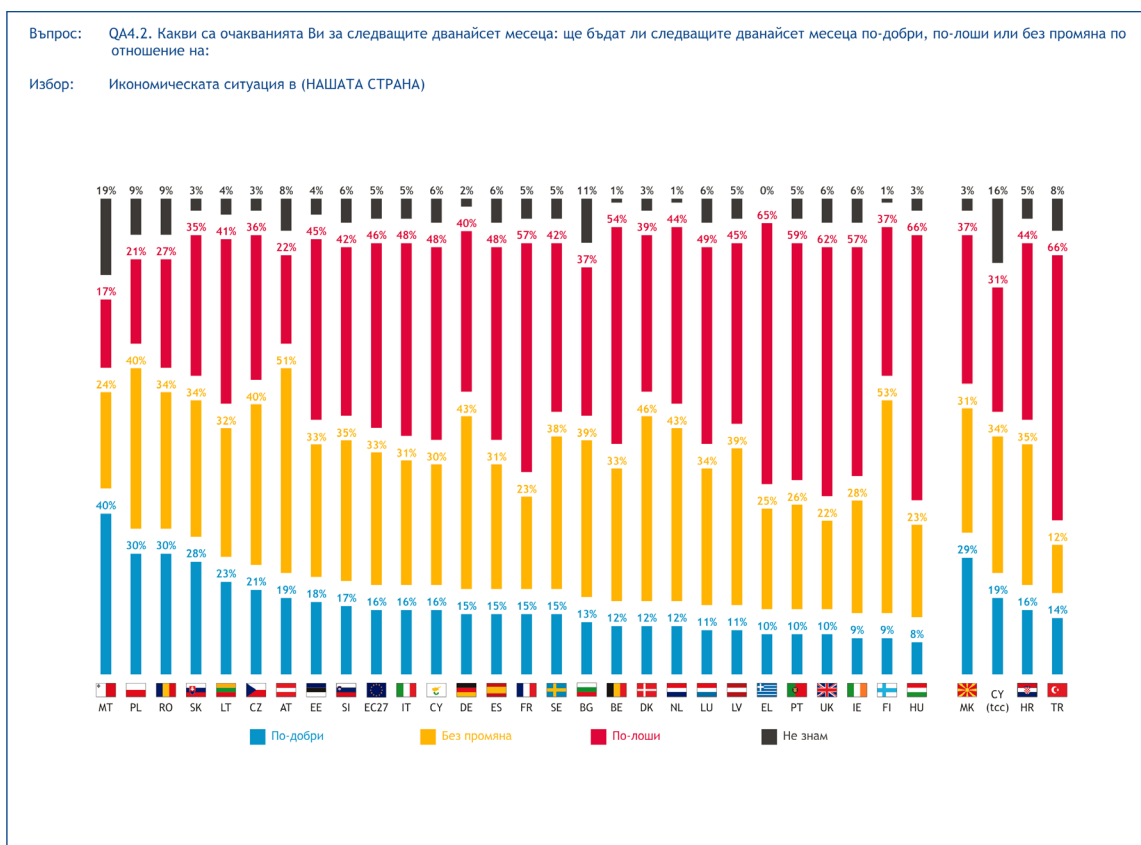
На фона на общественото мнение в другите страни българинът изпъква като толкова по-силен песимист в своите прогнози, колкото повече те лично го засягат.

Що се отнася до **икономическата ситуация в ЕС**, българите споделят общия ентузиазъм на хората в новите държави-членки и заемат едни от предните позиции в списъка на оптимистичните прогнози, воден от Румъния (38%). Независимо от това, българският оптимизъм отстъпва пред колебанията и липсата на мнение (48%) сред запитаните от Евробарометър. Поради засиленото чувство на несигурност, диктувано от кризата, подобни колебания има в голяма част от страните, включени в Евробарометър, но в България те достигат най-високи стойности и доминират общественото мнение. Освен в България, в още три страни - Малта, Кипър и Турция, за хората е трудно да се ангажират с мнение относно предстоящата промяна в икономическата ситуация в ЕС през идната година.

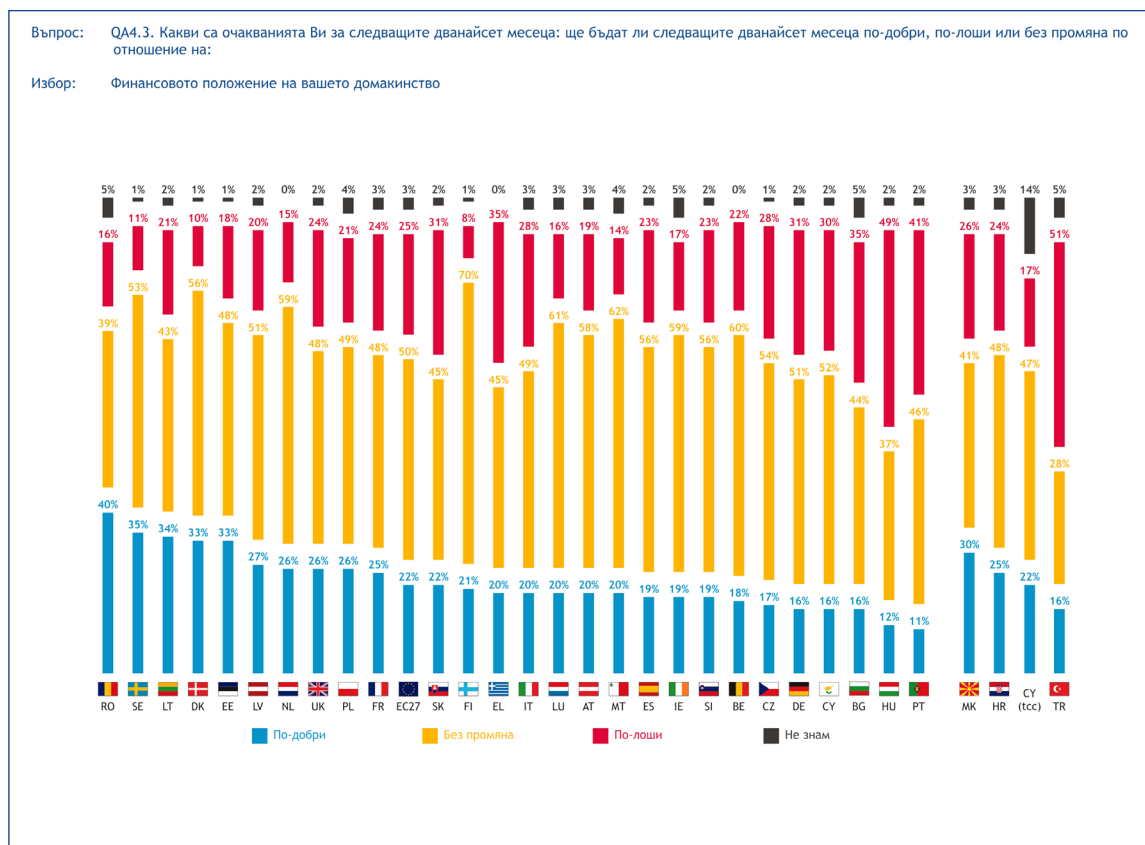

В едногодишна перспектива българите споделят по-малка надежда, че **икономическата ситуация в страната** им ще се подобри (13%) в сравнение с очакванията им за икономически подем в ЕС (23%, разлика от 10 пункта). Това отрежда на България място по-назад в класацията на оптимистичните оценки, която е водена от Малта (40%) и от още няколко нови държави-членки. От всички анкетирани за Евробарометър, единствено в Малта преобладават мненията, че икономическата ситуация в страната ще се подобри. Най-големи песимисти отново са унгарците, следвани от гърците. В още няколко от „старите“ членки на ЕС мнозинството от запитаните смятат, че ситуацията в тяхната страна ще се влоши.

Със скромния си оптимизъм, който отстъпва пред очакванията за запазването на статуквото (39%), българите се нареждат непосредствено до Швеция, Белгия и Дания, където гражданите са най-силно удовлетворени от живота си и считат, за разлика от българите, че ситуацията в тяхната страна се развива в правилна посока.

Българите изпъкват като едни от най-силните песимисти сред гражданите на Съюза когато става дума за перспективите относно подобряването на **личната им финансова ситуация** (16%). Единствено в две страни – Португалия и Унгария, има по-малко оптимизъм (съответно 11% и 12%) и повече песимизъм (съответно 41% и 49%) по този въпрос. В другия край на скалата, с най-високи стойности на регистрирания оптимизъм (40%) е съседна Румъния, независимо от това, че по-обективни икономически показатели, като брутен вътрешен продукт, и по реалната покупателна способност на населението, тя заема едно от последните места в ЕС заедно с България.

Налага се общият извод, че независимо от силната неудовлетвореност от начина, по който живеят, и от развитието на ситуацията в тяхната страна, в едногодишна перспектива българите не очакват нещата да се променят, нито в обществената сфера, нито в личен план. Поради това, че тази ситуация продължава откакто България е включена в стандартните изследвания на Евробарометър, и за разлика от средния гражданин на ЕС, общественото мнение в страната остава по-малко повлияно от мрачните перспективи, които вещае кризата.

3. Членството на България в ЕС

3.1. Обществена подкрепа за българското членство в ЕС

• Общественото одобрение за членството на България в ЕС продължава да намалява незначително и в по-малка степен, отколкото сред гражданите на Съюза

При незначителна промяна в сравнение с есента на 2007 г. (- 1 пункт), мнозинството от българите (51%) продължават да възприемат членството в ЕС като „нещо добро” за тях и за тяхната страна. Макар и да се засилват (+3 пункта, до 8%), негативните мнения запазват едни от най-ниските си стойности за пролетния Евробарометър, а неутралните оценки бележат лек ръст от 2 пункта и достигат 36%.

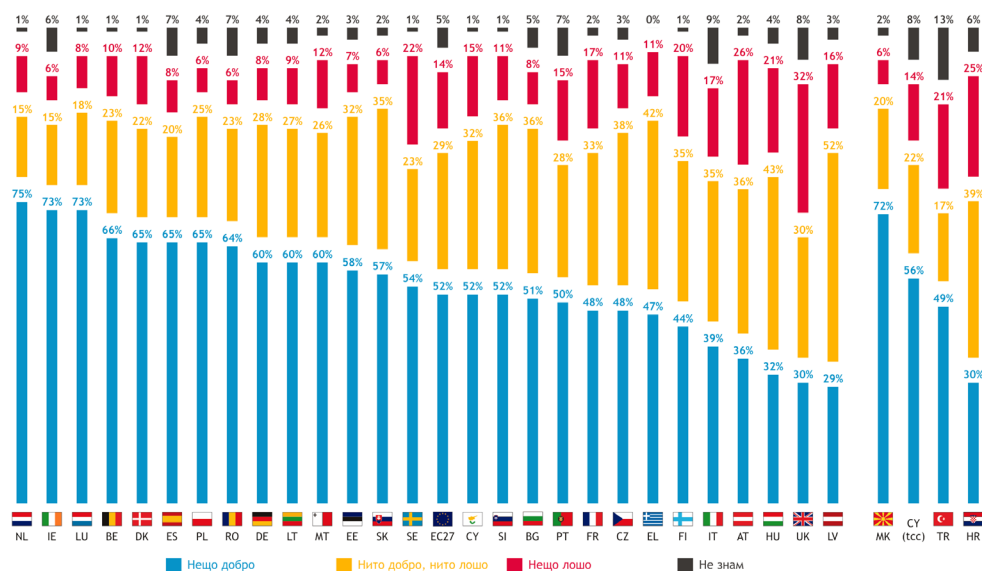
На фона на общия спад на подкрепата за членството в ЕС (- 6 пункта, до 52%) сред гражданите на Съюза, общественото мнение в България изпъква като значително по-стабилно. За разлика от съседна Гърция, където общественото одобрение за членството бележи най-силен спад (-15 пункта) и губи подкрепата на мнозинството, България е една от малкото страни, в които промяната е незначителна – само с 1 пункт. Така дистанцията между общественото одобрение за членството в ЕС сред гражданите на Съюза и в България отново намалява (до 1 пункт), а позитивните нагласи, които влияят на общественото мнение по много от актуалните въпроси на евроинтеграцията, се измерват с почти еднакви стойности (ЕС27 – 52%, БГ – 51%).

В.7 Като цяло, смятате ли, че членството на нашата страна в ЕС е... Отговори "нещо добро"			
	есен 2007 ЕВ 68.1	пролет 2008 ЕВ 69.1	Промяна
BG	52%	51%	-1
EU27	58%	52%	-6
EL	62%	47%	-15
BE	74%	66%	-12
FR	60%	48%	-12
IT	50%	39%	-11
LU	82%	73%	-9
HU	40%	32%	-8
LV	37%	29%	-8
RO	71%	64%	-7
DE	67%	60%	-7
CY	40%	52%	+12
MT	54%	60%	+6
CZ	45%	48%	+3

Сравненията с другите държави показват, че българите запазват мястото си сред умерените оптимисти, които одобряват с мнозинство членството на своята страна в ЕС. Едновременно с това те засилват също и позициите си сред държавите, където има най-много неутрални мнения за членството в ЕС като нещо „нито добро, нито лошо“ за хората и за техните страни.

Въпрос: QА7. Общо взето, мислите ли, че членството на (НАШАТА СТРАНА) в Европейския съюз е ...?

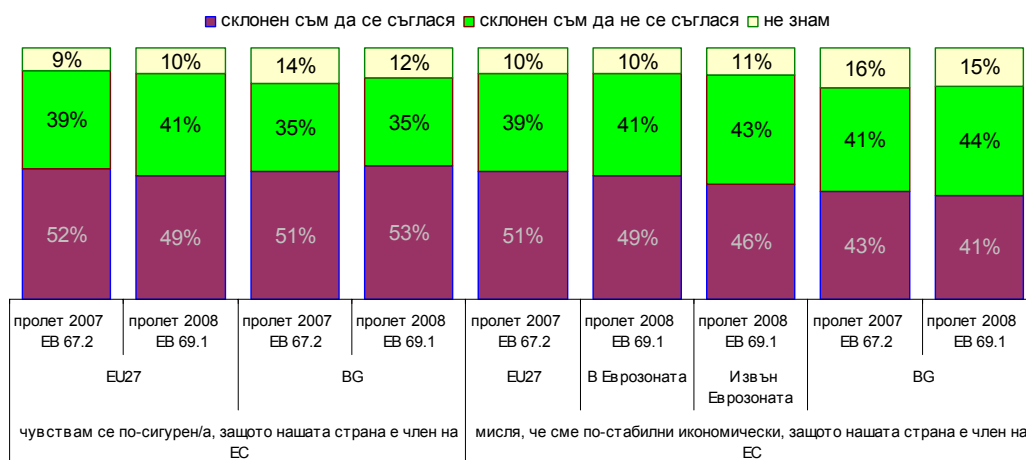

3.2. Значимост на членството в ЕС

- Усещането за лична сигурност, която поражда членството в ЕС у българите се засилва, но убеждението, че то е източник за икономическа стабилност на страната намалява

Докато средният гражданин на ЕС свързва в по-малка степен, отколкото преди, своята лична сигурност с членството на своята страна в ЕС (-3 пункта, 49%), мнозинството от българите са още по-твърдо убедени (+2 пункта, 53%), отколкото през есента, че сега имат по-голяма лична сигурност именно защото са граждани на Европейския съюз. Наред с отбелязания спад на положителните мнения в страните от ЕС, леко се засилват и негативните оценки (+2 пункта, до 41%). Така положителният индекс за ЕС27 намалява до 8 пункта, докато в България той нараства (до 18 пункта), поради това че отрицателните мнения се запазват без промяна (35%). Това може да се тълкува и в смисъл, че в момент на изострени дебати за прилагането на европейските стандарти в работата на органите на обществения ред, засиленият мониторинг от ЕС в областта на съдебната реформа и вътрешните работи, който продължава откакто България е членка на ЕС, се възприема положително от хората в страната.

В.15 Бихте ли ми казали, моля, с кое от следните твърдения сте склонни да се съгласите и с кое не?

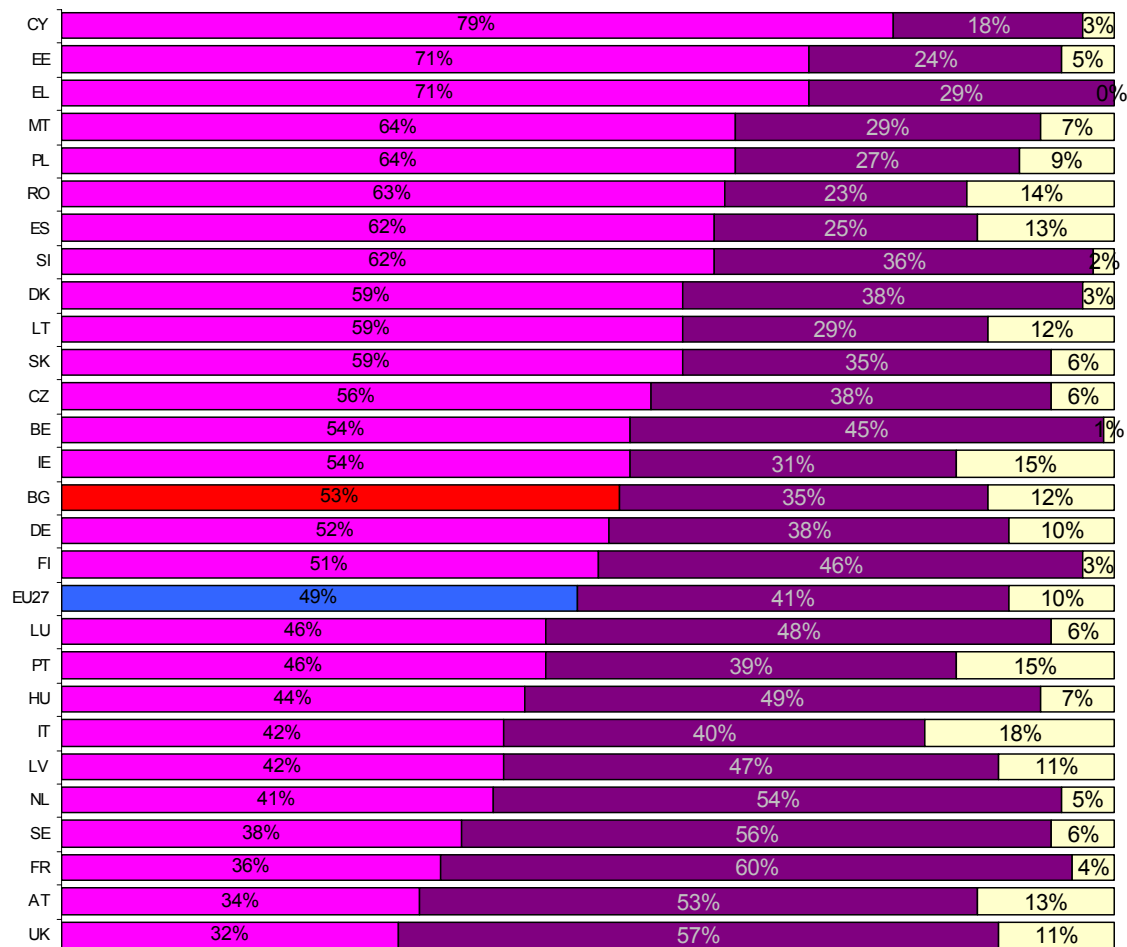

Картината по страни показва, че макар и по-силно убедени от средния гражданин на ЕС относно ролята на членството в ЕС за личната им сигурност (дистанцията е 4 пункта), българите са по-умерени оптимисти, отколкото хората в двете им съседни държави-членки на Балканите – Гърция и Румъния. Дистанцията между позитивните оценки е 17 пункта спрямо Гърция и 10 пункта спрямо Румъния, а с Кипър, където Евробарометър регистрира най-високи стойности на положителните мнения (79%), дистанцията е 25 пункта.

В.15.1. Бихте ли ми казали, моля, с кое от следните твърдения сте склонни да се съгласите и с кое не?

Чувствам се по-сигурен/на, защото България е член на ЕС

■ склонен съм да се съглася   ■ склонен съм да не се съглася   □ не знам

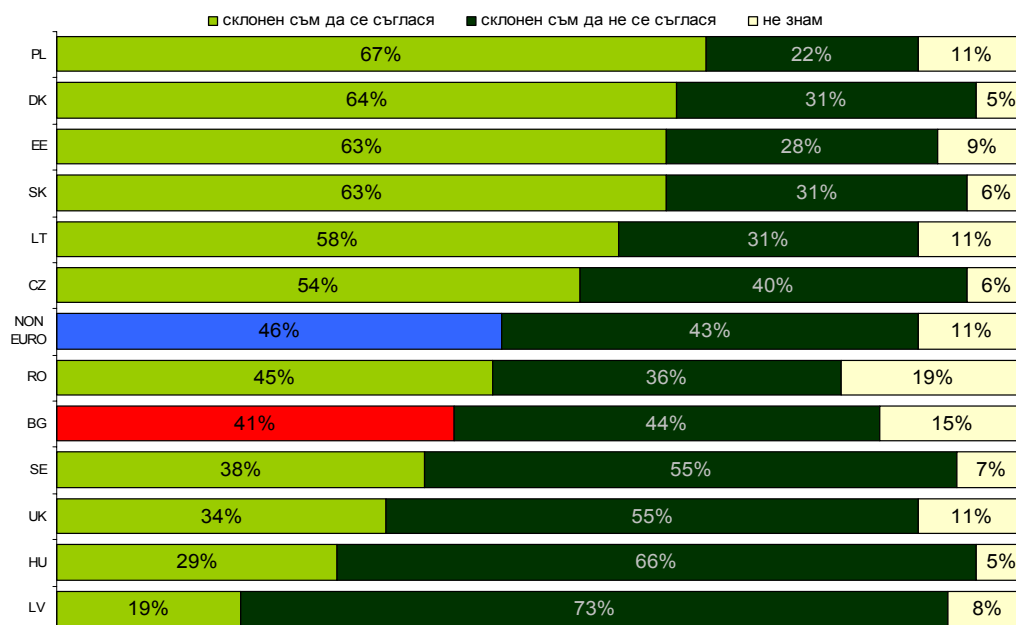

Пролетният Евробарометър показва още, че последствията от икономическата криза са оставили нов отпечатък върху общественото мнение, когато става дума за оценка как членството в Съюза влияе на икономическата стабилност на отделните държави-членки:

- Положителните мнения в страните от ЕС като цяло намаляват, но гражданите на Евророната остават по-силно убедени (49%), отколкото запитаните в останалите държави-членки (46%), в непосредствената връзка между членството в Съюза и икономическата стабилност в тяхната страна (виж таблицата по-горе).
- Увереността на българите, че държавата им е икономически по-стабилна поради това, че е членка на ЕС, също намалява (-2 пункта, до 41%), а негативните оценки се засилват (+3 пункта, до 44%) и за пръв път надминават по стойности положителните мнения. Резултатите в България безспорно са повлияни не само от икономическата криза, но и от временното спиране на част от договореното финансиране от ЕС, което може да се окаже в тежест на бюджета на страната.

Картината по страни показва, че за българите членството в ЕС има по-малка значимост за стабилността на икономиката в тяхната страна, отколкото за гражданите на повечето от държавите извън Евророната. Наред с това, след Румъния, където почти всеки пети запитан няма мнение, в България има най-много колебаещи се (15%) да преценят каква е ролята на членството в ЕС за стабилността на българската икономика.

В.15.1. Бихте ли ми казали, моля, с кое от следните твърдения сте склонни да се съгласите и с кое не?
Мисля, че сме по-силно икономически, защото България е член на ЕС
(въпросът е зададен само в страните извън Евророната)

3.3. Ползите от членството в Съюза

- **За пръв път мнението, че България е спечелила от членството си в ЕС не се споделя от мнозинството българи, а негативните оценки достигат най-високите си стойности**

Под въздействието на наложените от Европейската комисия санкции, които се превръщат в най-злободневната тема в медиите през изтеклия период, българите преразглеждат своите оценки дали страната им е спечелила от членството си в Европейския съюз.

Положителните мнения намаляват с 5 пункта (до 47%) - в почти еднаква степен със средните оценки за страните от ЕС (-4 пункта, до 54%). За разлика от ЕС обаче, в България за първи път гражданите, които поддържат мнението, че страната им е спечелила от членството си в Съюза, нямат мнозинство. Пролетният Евробарометър регистрира също и засилване на отрицателните мнения по този въпрос (+9 пункта), което е за сметка както на положителните, така и на отговорите „не знам”. Негативните оценки бележат скок от най-ниските (14%) до най-високите си стойности (23%), откакто България е включена в изследванията на Евробарометър.

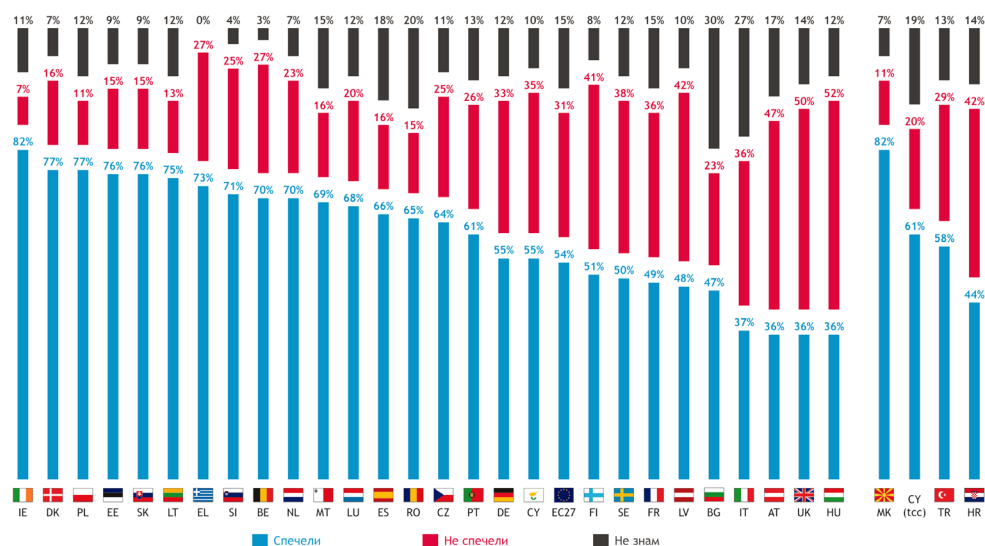
Индексът на средните оценки в страните от ЕС е намалял от 28 на 23, а в България – значително повече – от 35 до 24.

В резултат от тези негативни тенденции година и половина откакто България встъпи в ЕС, по-малко от половината запитани за Евробарометър в страната смятат, че тя е спечелила от членството си в ЕС, докато всеки трима от десет анкетирани нямат отговор на този въпрос, а поне една пета от хората са твърдо убедени, че страната им не е спечелила от присъединяването си към „клуба”.

Сравненията с другите страни показват, че след първите си сериозни разочарования от реалностите на членството си в ЕС, сега българите са най-малко убедени от всички граждани на ЕС, че страната им е спечелила от него. По-малка увереност от тях изразяват единствено гражданите на страните, където преобладават негативните оценки, като Унгария, Великобритания и Австрия, както и в Италия, където общественото мнение остава без ясна позиция по този въпрос. Освен това, така както и досега, макар и с по-ниски стойности (30%, спад с 4 пункта) българите продължават да се колебаят най-силно от всички в своите преценки дали членството в ЕС е донесло ползи за тяхната страна.

Въпрос: Q48. Като се вземат предвид всички обстоятелства, бихте ли казали, че като цяло (НАШАТА СТРАНА) спечели или не спечели от членството в Европейския съюз?

3.4. Причини за извлечените ползи

- За българите най-важната причина за ползите от членството им в ЕС са новите възможности за работа, докато за средния гражданин на ЕС това е сътрудничеството с другите страни

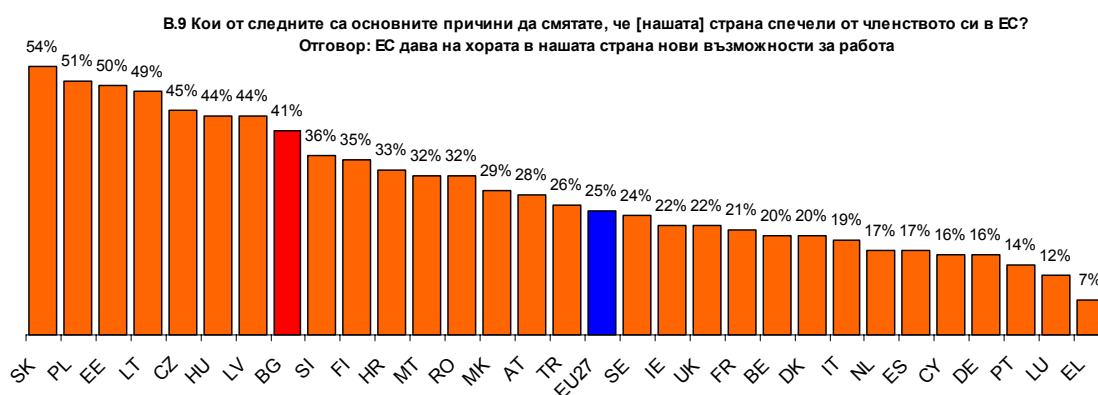
Запитани за първи път от Евробарометър защо смятат, че страната им е спечелила от членството си в ЕС, българите изтъкват на първо място новите възможности за работа (41%) а след това – приносът на ЕС за икономическия растеж (36%) и за развитието на демокрацията (34%) в тяхната страна.

За средния гражданин на ЕС причините са по-различни и най-важната от тях е сътрудничеството с другите страни (37%). На второ място, в еднаква степен с българите (32%), но с различна степен на значимост, той изтъква приноса на ЕС за поддържането на мира и засилването на сигурността в света. Едва на трето място се поставя приносът на членството за икономическия растеж в страните-членки (30%), което е с 6 пункта по-ниско от стойностите за България.

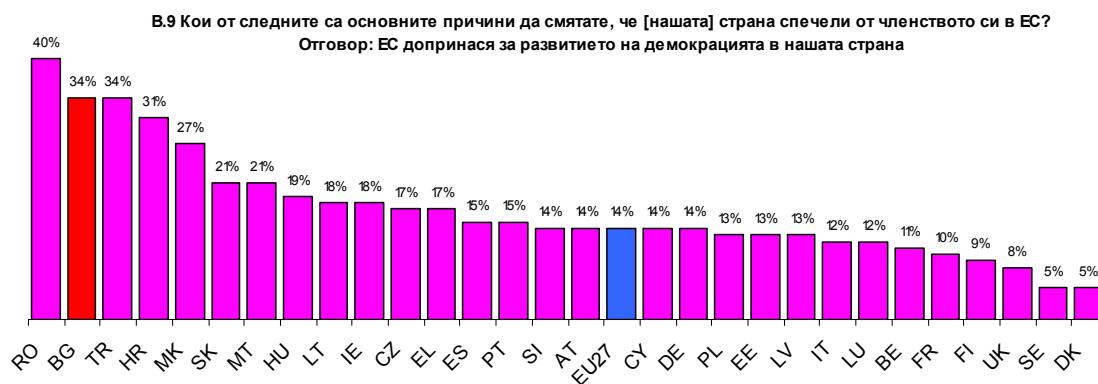
В.9 Кои от следните са основните причини да смятате, че [нашата] страна спечели от членството си в ЕС?

Новите възможности за работа са важно основание за ползите от членството в Съюза според гражданите на повечето от новите държави-членки, докато анкетираните в „старите“ държави-членки са най-малко убедени в тази теза. Подобно на българите, но в по-голяма степен, хората в още седем от другите най-нови членки на Съюза смятат, че новите възможности за работа са най-важната причина, поради която страната им е спечелила от членството си в ЕС. В Словакия, Полша и Естония подобно мнение поддържат мнозинството от анкетираните за Евробарометър.

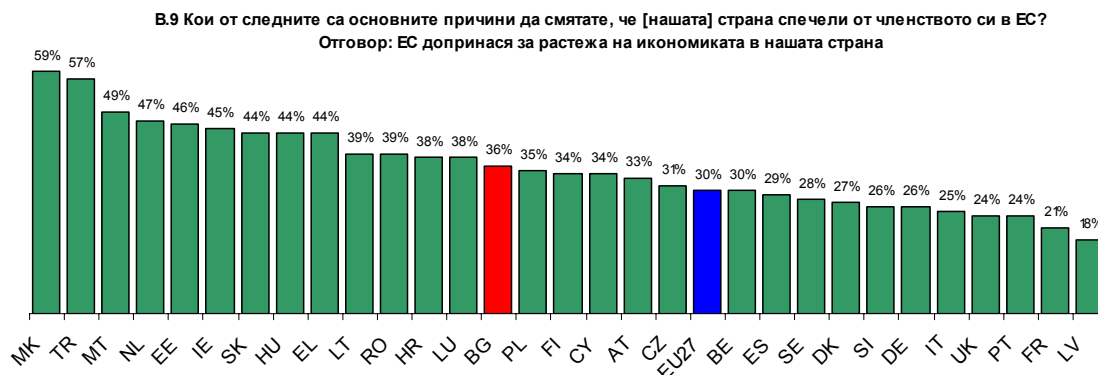
Приносът на ЕС за развитието на демокрацията в страните-членки се изтъква от гражданите на балканските страни като най-силен аргумент за ползите от присъединяването към Съюза. Подобно мнение застъпват най-вече румънците (40%), а след тях – поне всеки трети анкетиран в България и в Турция. Гърците твърдят в значително по-малка степен (17%), отколкото своите балкански съседи, че именно демократичните промени са една от най-важните причини за извлечените ползи от членството в Съюза, докато анкетираните в Швеция и в Дания считат подобно твърдение за неуместно.

Ролята на ЕС за **икономическия растеж в страните-членки и страните-кандидатки** е определяща за положителния ефект от настоящото или предстоящо

членство в Съюза по мнението на поне всеки пети анкетиран за пролетния Евробарометър (с изключение на запитаните в Латвия). Хората в две от страните-кандидатки: бившата югославска република Македония и Турция, изтъкват това в най-голяма степен от всички. Двете най-нови членки - България и Румъния, попадат в „златната среда”, на фона на изразения консенсус, че приносът на ЕС за икономическия растеж на техните страни е сред най-важните източници за ползите от членството в Съюза.

3.5. Причини за пропуснатите ползи

- И гражданите на ЕС, и хората в България, изтъкват като един от най-важните проблеми невъзможността да влияят при вземането на решения в ЕС

Като основни причини за пропуснатите ползи от членството в Европейския съюз българите посочват в еднаква степен (39%) както твърдението, че въпросите, които са най-важни за хората, се решават най-добре на национално ниво, така и негативното влияние на ЕС върху жизнения им стандарт. Наред с това, те са загрижени от липсата на достатъчно възможности да влияят при взимането на решенията в ЕС (38%), в малко по-голяма степен, отколкото средният гражданин на ЕС (36%), който счита това като най-важната причина за пропуснатите ползи от членството в Съюза.

На второ място, така както и българите, но в по-малка степен от тях (28%, дистанция от 11 пункта) хората в ЕС твърдят, че понижаването на стандарта на живота в техните страни произтича непосредствено от членството в Съюза. Освен от икономическата криза, негативните аргументи относно пропуснатите ползи от членството в ЕС сред гражданите на страните-членки са повлияни също от страховете от безработицата и от разширяването на Съюза. Те намират отзвук в твърденията, че ЕС застрашава работните места на хората, които пък подхранват убежденията, че страните им не са спечелили от членството си в ЕС.

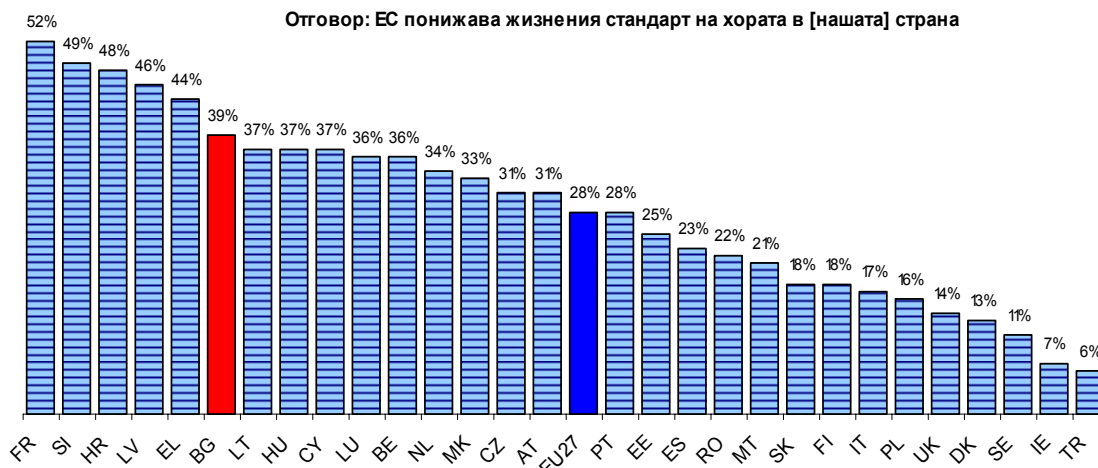
В.10 Кой от следните са основните причини да смятате, че [нашата] страна не спечели от членството си в ЕС?

Българите са едни от тези, които считат в най-голяма степен, че Европейският съюз е първопричината за понижаването на стандарта на живота в тяхната страна. От всички граждани в страните-членки, най-силно убедени в това са французите, а в най-малка степен подобно твърдение поддържат ирландците, които са пример за повишаването на стандарта на живота благодарение на членството си в ЕС.

В.10 Кои от следните са основните причини да смятате, че [нашата] страна не спечели от членството си в ЕС?

Отговор: ЕС понижава жизнения стандарт на хората в [нашата] страна

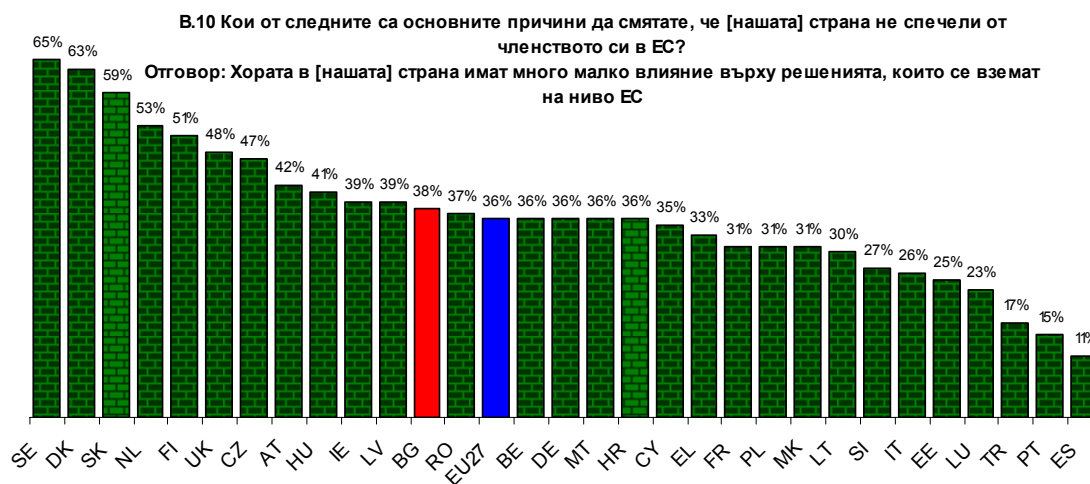
След гражданите на Швеция и на Словакия, българите вярват в най-голяма степен, че важните въпроси за хората в тяхната страна се решават най-добре на национално ниво и именно това е една от основните причини, поради които тя не е спечелила от членството си в ЕС.

В.10 Кои от следните са основните причини да смятате, че [нашата] страна не спечели от членството си в ЕС?

Отговор: Въпросите, които са важни за хората в [нашата] страна се решават най-добре на национално ниво

На фона на общата загриженост сред гражданите на Съюза, че не могат да оказват достатъчно влияние върху решенията, които се вземат в ЕС, мненията на анкетираните в двете най-нови членки – България и Румъния, са много близки до средните оценки за ЕС27.

3.6. Оценка за развитието на ситуацията в Европейския съюз

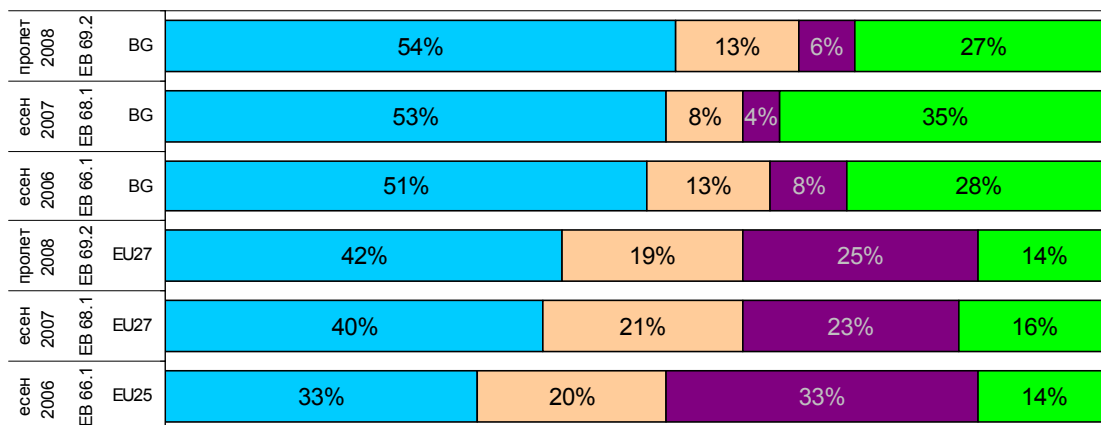
- Българите изразяват по-силен оптимизъм относно развитието на ситуацията в ЕС, отколкото съгражданите си в страните-членки

В сравнение с предишния период, сега българите са по-решителни в оценките си относно развитието на ситуацията в ЕС – отговорите „не знам“ намаляват със 7 пункта (до 27%) и вече нямат рекордно високи стойности, така както за есенния Евробарометър.

Независимо че нарастват по-бавно, отколкото средните за страните-членки, позитивните оценки в България изразяват позицията на мнозинството от анкетираните (54%) и запазват значителна дистанция (12 пункта) спрямо мнението на средния гражданин на ЕС (42%).

В. 11.2 Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата в Европейския съюз се развиват в правилната или в грешната посока?

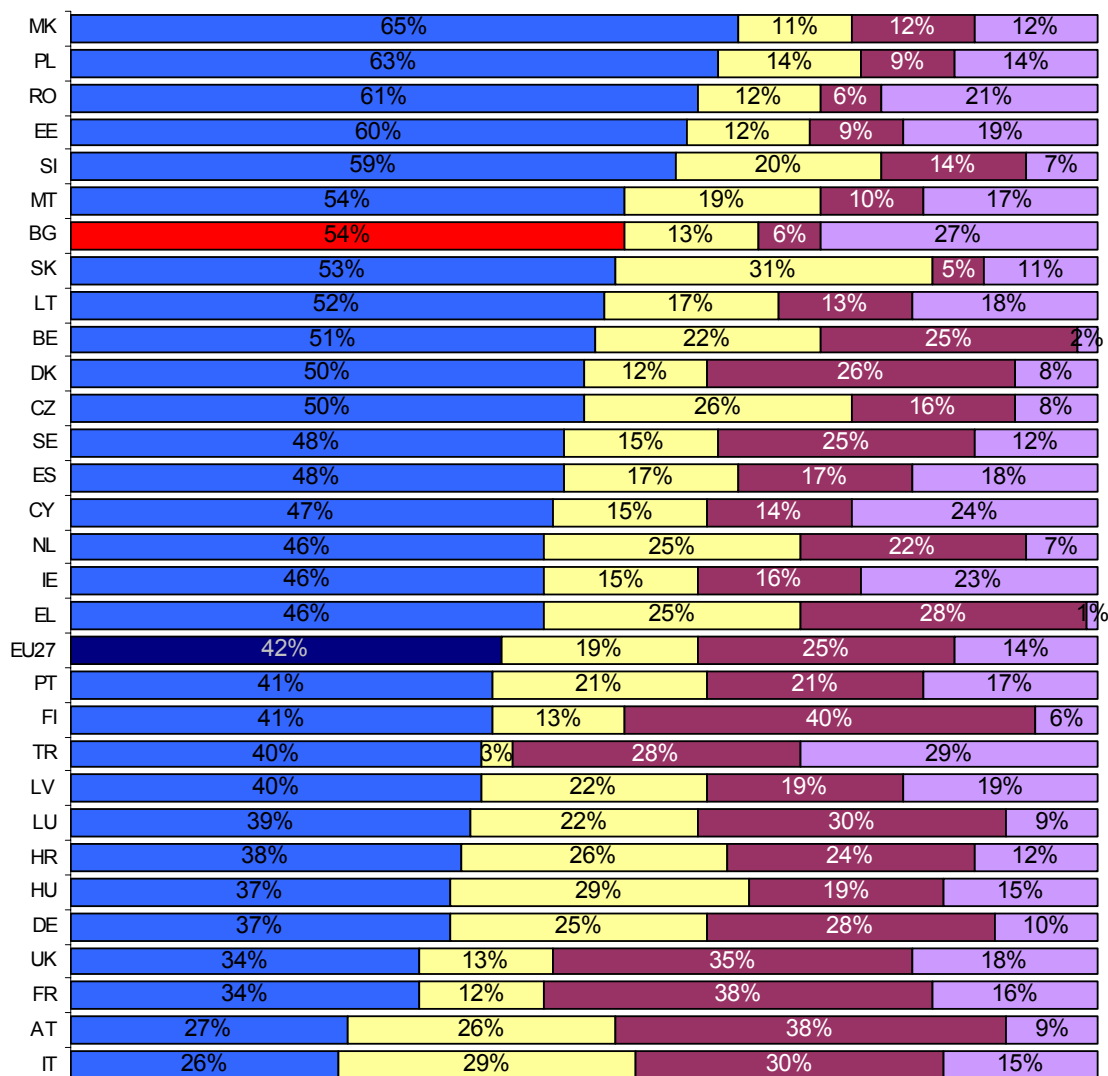
■ нещата се развиват в правилната посока   ■ нито в едната, нито в другата (спонтанно)
■ нещата се развиват в грешната посока   ■ не знам

Заедно със своите югозападни съседи - македонците, и с гражданите на някои от новите държави-членки, като Полша, Румъния, Естония, Словения и Малта, българите запазват позициите си сред най-големите оптимисти относно развитието на ситуацията в ЕС. Наред с това, след Словакия, анкетираните в двете най-нови членки на Съюза – България и Румъния, изразяват най-малко песимизъм в отговорите си на този въпрос.

В. 11.2 Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата в ЕС се развиват в правилната или в грешната посока?

- нещата се развиват в правилната посока   ■ нито в едната, нито в другата (спонтанно)
 ■ нещата се развиват в грешната посока   ■ не знам

3.6. Оптимизъм относно бъдещето на Европейския съюз

- **Оптимизмът на българите относно бъдещето на Съюза отново се засилва и достига по-високи стойности, отколкото средния за страните-членки**

След отбелязания спад на оптимизма сред българите относно бъдещето на ЕС, регистриран от есенния Евробарометър, сега той отново се засилва (+ 6 пункта, до 68%) и достига най-високите си стойности откакто България е членка на Съюза. В същото време оптимизмът на средния гражданин на ЕС продължава да намалява (с 3 пункта, до 63%) и неговите стойности остават по-ниски, отколкото в България (дистанция от 5 пункта), за първи път, откакто страната се присъедини към ЕС.

Отрицателните мнения в България са без промяна (19%), докато песимизмът на средния гражданин на ЕС продължава да нараства (+2 пункта, до 28%). В резултат на това индексът на оптимизма относно бъдещето на ЕС в България достига 49, а средният за страните-членки на Съюза намалява до 35.

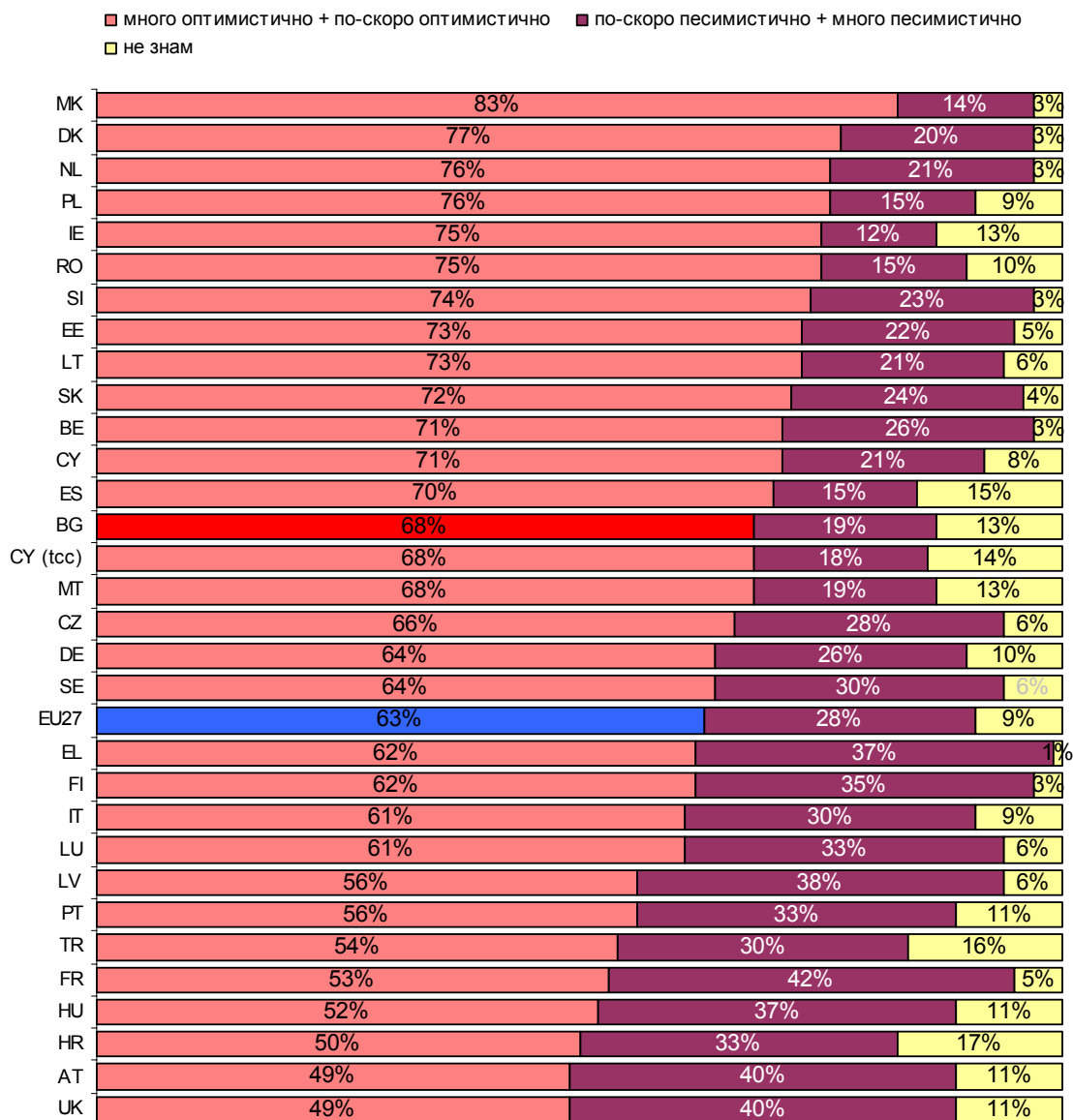
В. 38 Бихте ли казал/а, че сте настроен/а много оптимистично, по-скоро оптимистично, по-скоро песимистично или много песимистично по отношение на бъдещето на Европейския съюз?

■ много оптимистично + по-скоро оптимистично ■ по-скоро песимистично + много песимистично ■ не знам

пролет 2008	EB 69.2	BG	68%	19%	13%
есен 2007	EB 69.2	BG	62%	19%	17%
пролет 2007	EB 67.2	BG	66%	21%	15%
пролет 2008	EB 69.2	EU27	63%	28%	9%
есен 2007	EB 68.1	EU27	66%	26%	8%
пролет 2007	EB 67.2	EU27	69%	24%	7%

Картината по страни показва, че независимо от ръста на положителните мнения, българите остават умерени оптимисти относно бъдещето на ЕС на фона на общия ентузиазъм сред мнозинството във всички държави и територии, които участват в пролетния Евробарометър. Оценка в България съвпада с тези в Малта, където изследването регистрира едни от най-положителните тенденции през пролетта на 2008 г.

В. 38 Бихте ли казал/а, че сте настроен/а много оптимистично, по-скоро оптимистично, по-скоро песимистично или много песимистично относно бъдещето на Европейския съюз?

4. Гражданите и институциите

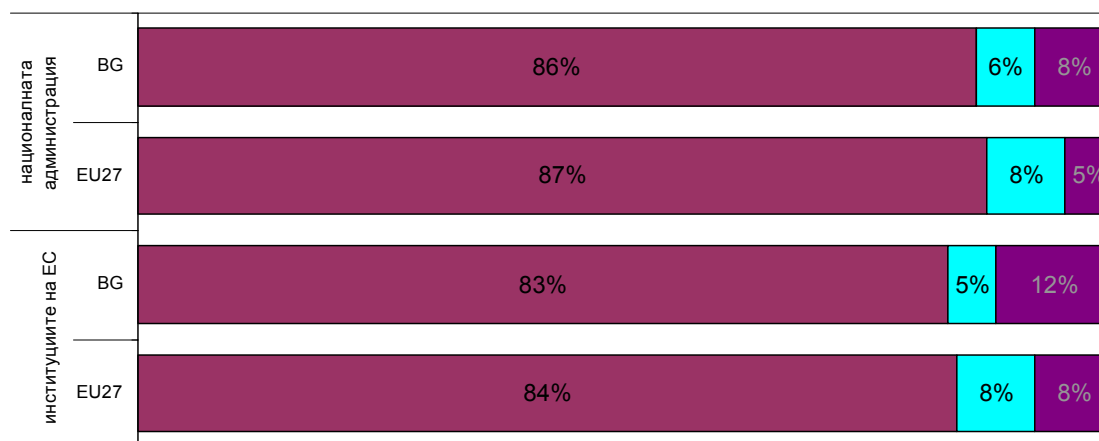
4.1. Прозрачност на националните и на европейските институции

- И българите, и средният гражданин на ЕС, са еднакво силно убедени в необходимостта от прозрачност на националните и на европейските институции

Запитани за първи път от Евробарометър, доколко важно е националните и европейските институции да работят по прозрачен начин, хората в България и в ЕС изразяват еднакво мнение. И сред българите, и сред гражданите на ЕС, най-малко осем от всеки десет анкетирани са убедени (при по-ниски стойностите за България с 1 пункт), че администрацията, както на национално, така и на европейско ниво, трябва да работи по прозрачен начин. Изискванията към националните институции са малко по-завишени (с 3 пункта), отколкото към европейските, и това се отнася в еднаква степен, както за България, така и за страните от ЕС.

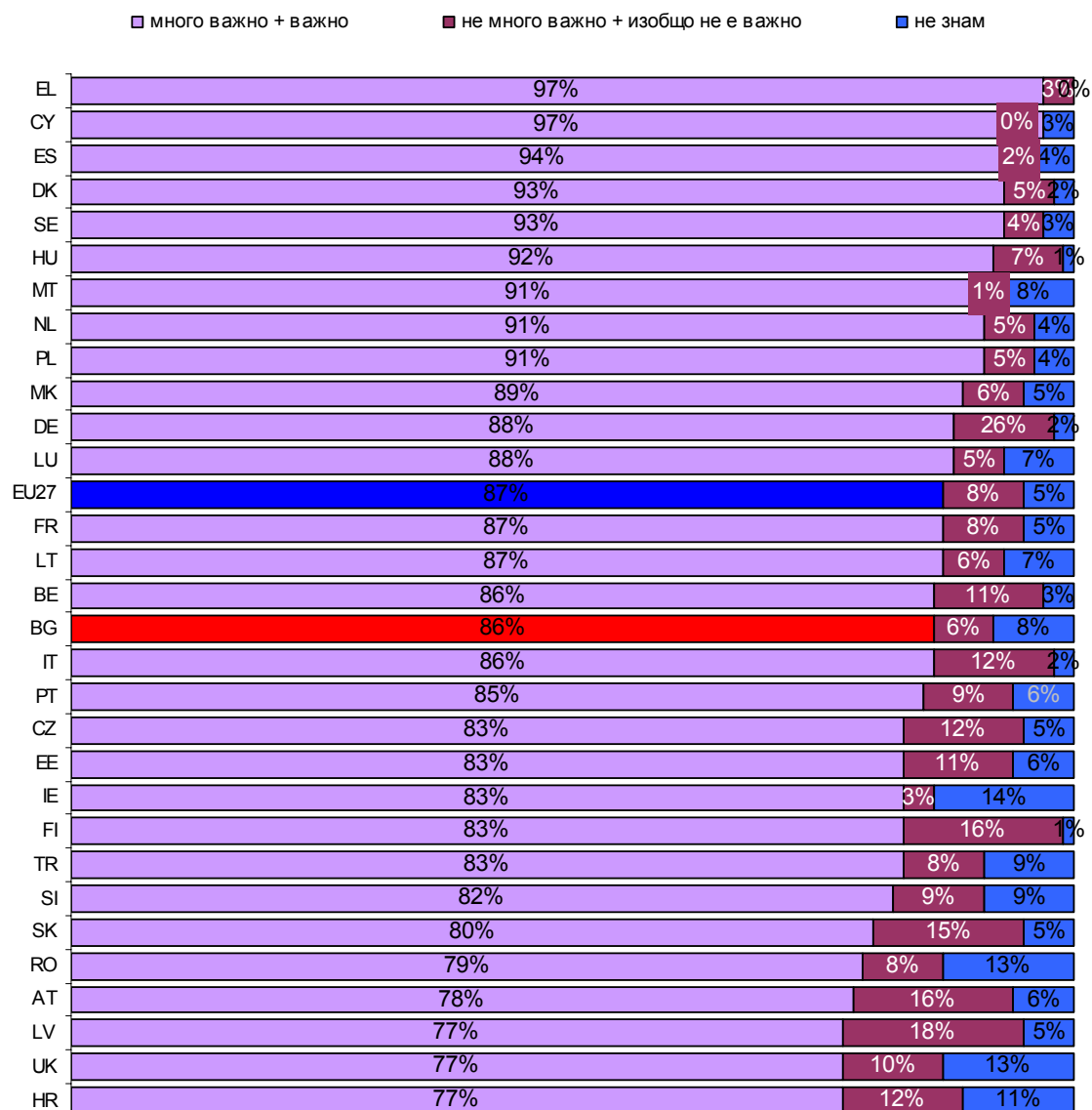
В. 31а и в. 33 Бихте ли казал/а, че за Вас е много важно, важно е, не е много важно или изобщо не е важно ... да работят по прозрачен начин?

■ много важно + важно ■ не много важно + изобщо не е важно ■ не знам

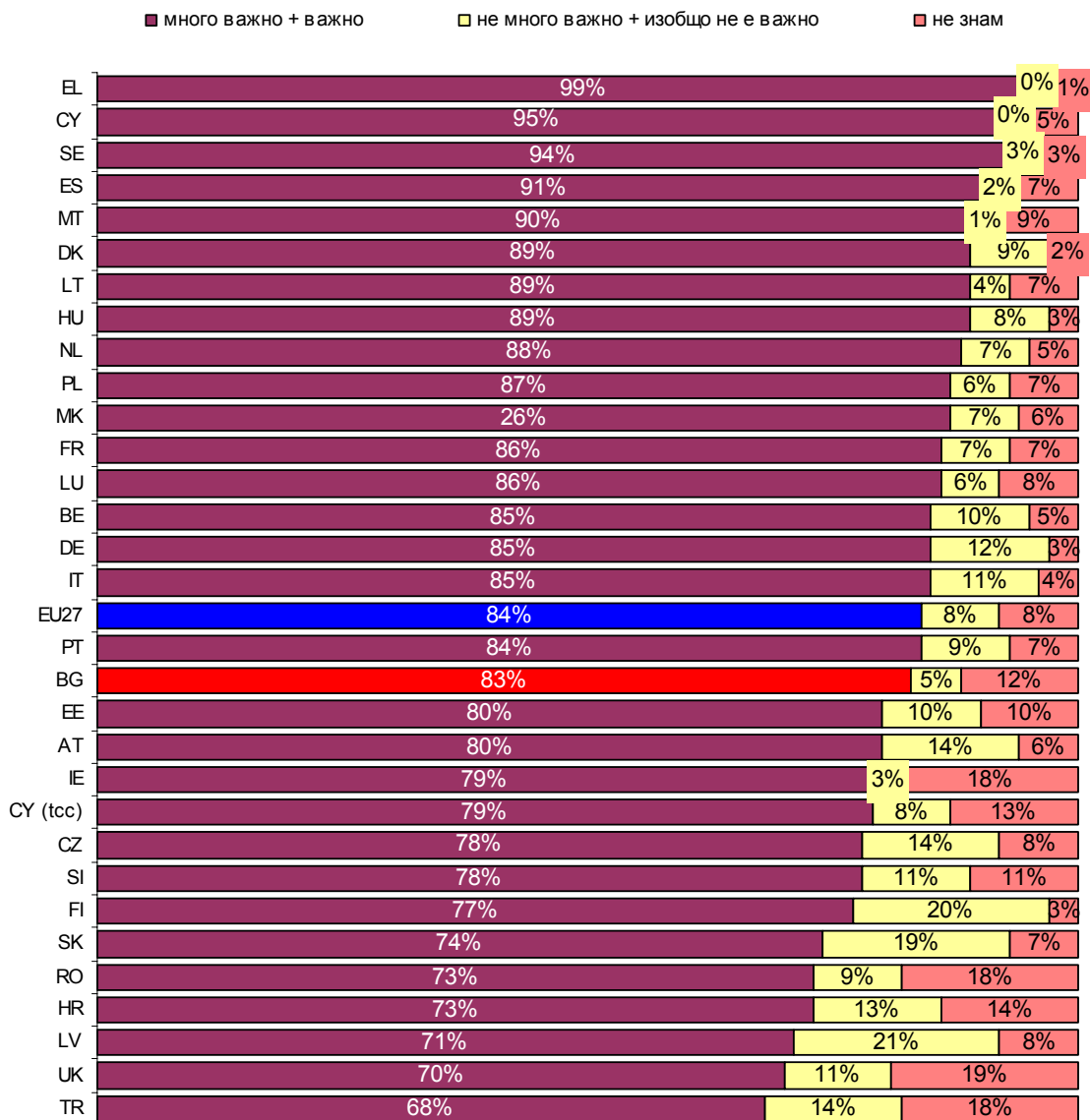
От всички, най-голяма значимост на прозрачността на националната администрация отдават в „родината“ на демокрацията – Гърция и в Кипър (97%), а най-малка – в Хърватия, Великобритания и Латвия (77%). Заедно с Белгия и с Италия (86%), България заема на почти еднаква дистанция от страните с най-високите и с най-ниските измерени стойности.

В. 31 Бихте ли казал/а, че за Вас е много важно, важно е, не е много важно или ообщо не е важно националната администрация да работи по прозрачен начин?

Що се отнася до оценките на нуждата от прозрачност на европейските институции, картината по страни е идентична. България се намира на почти еднаква дистанция (15 пункта) от съседна Гърция, където стойностите са отново най-високи (99%) и от другата си съседка - Турция, където те са най-ниски (68%).

В. 33 Бихте ли казал/а, че за Вас е много важно, важно е, не е много важно или изобщо не е важно институциите на ЕС да работят по прозрачен начин?

- От всички, българите дават една от най-лошите оценки за прозрачността на своята държавна администрация, а относно европейската нямат мнение

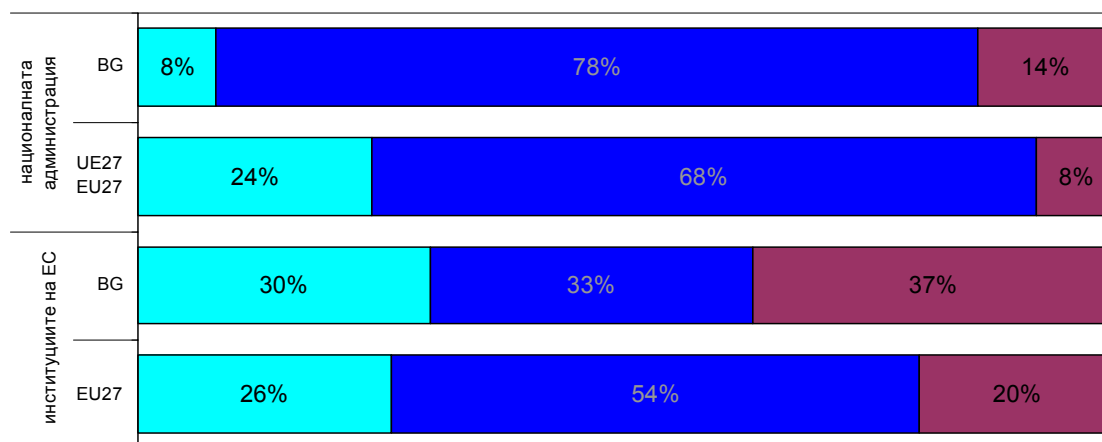
Макар и да изхождат от еднакви принципни позиции за ролята на прозрачността на институциите, българите са по-критични към функционирането на държавната администрация в своята страна, отколкото средния гражданин на Съюза. Негативните оценки, които доминират общественото мнение в почти всички страни от ЕС, достигат по-високи стойности в България (78%), отколкото средните за ЕС27 (68%, дистанция от 10 пункта).

Мнозинството от гражданите в страните от ЕС дават негативни оценки за прозрачността на европейските институции (54%), макар и в по-малка степен, отколкото за институциите в техните страни (разлика от 14 пункта). Сред анкетираните българи по този въпрос преобладават отговорите без мнения (37%), а сред останалите, така както и в ЕС27, негативните оценки (33%) са повече, отколкото положителните мнения (30%).

Средният гражданин на ЕС оценява почти еднакво положително начина, по който функционират националните и европейските институции (съответно 24% и 26%). Българите остават значително по-сдържани в позитивните си оценки за прозрачността на националната администрация (8%), отколкото за институциите на ЕС (30%, дистанция от 22 пункта).

**В. 30 а и в. 32 Според Вас, доколко прозрачна е дейността на ... в наши дни?
Бихте ли казал/а, че тяхната дейност е много прозрачна, прозрачна, не много
прозрачна, или е напълно непрозрачна?**

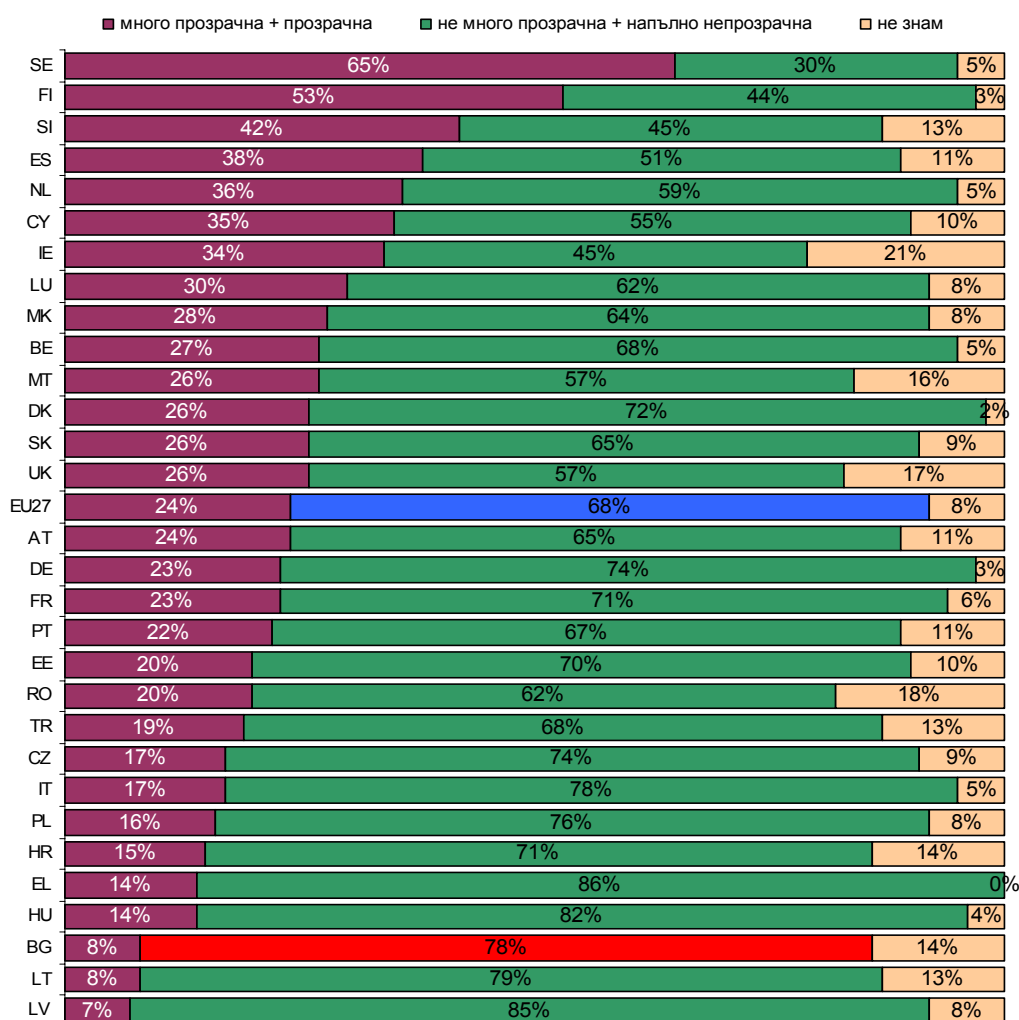
■ много прозрачна + прозрачна ■ не много прозрачна + напълно непрозрачна ■ не знам

Българите и италианците са еднакво недоволни от липсата на достатъчно прозрачност в работата на държавните институции в своите страни, но положителните мнения в Италия (17%) са повече, отколкото в България, където са измерени едни от най-ниските им стойности (8%).

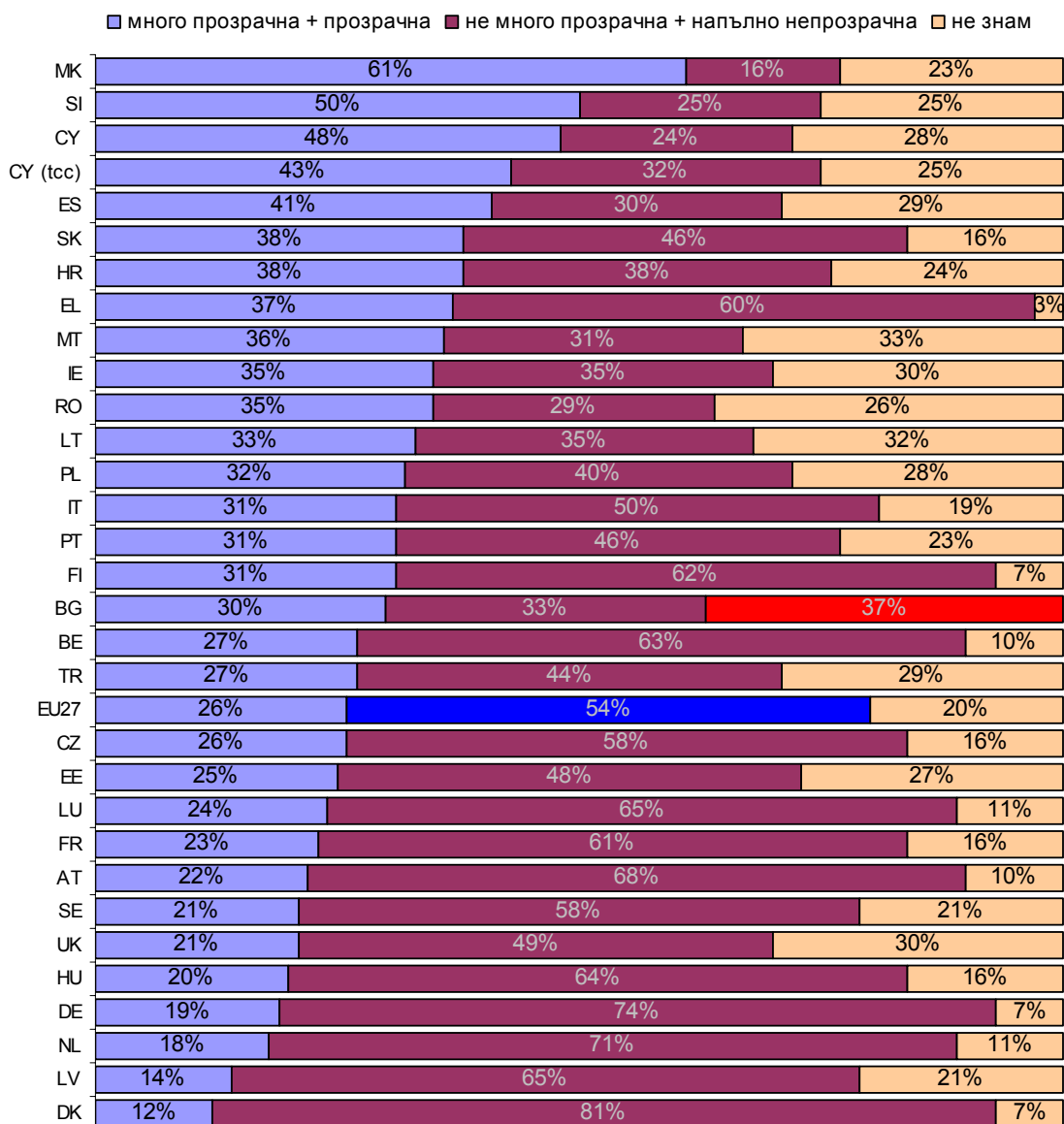
От всички запитани за Евробарометър, само в две от скандинавските страни – Швеция (65%) и Финландия (53%), общественото мнение оценява положително прозрачността на националните институции. На фона на силно негативните оценки в почти всички държави, индексът, който отчита разликата между положителните и отрицателните мнения в България (-70), е един от най-ниските, регистрирани от пролетния Евробарометър. Само в Литва (-71), в Гърция (-72) и в Латвия (-78) общественото мнение е по-негативно, отколкото в България, относно прозрачността в работата на националната администрация.

В. 30 Според Вас, доколко прозрачна е дейността на националната държавна администрация в наши дни? Бихте ли казал/а, че тя е много прозрачна, прозрачна, не много прозрачна, или е напълно непрозрачна?

Най-големи крайности в оценките за прозрачността на европейските институции се наблюдават сред балканските страни: най- положително настроени от всички са запитаните в бившата югославска република Македония (61%), най-силно негативни в своята преценка са гърците (61%), а най-много колебаещи се от всички има в България (37%), където отговорите „не знам” доминират общественото мнение.

В. 32 Според Вас, доколко прозрачна е дейността на европейските институции в наши дни? Бихте ли казал/а, че тя е много прозрачна, прозрачна, не много прозрачна, или е напълно непрозрачна?

Случаят с Гърция е показателен за това, че колкото по-голяма значимост отдават на необходимостта от прозрачност в работата на институциите, толкова по-негативна е оценката на гражданите относно това как те функционират. В България, в някои от другите нови държави-членки, а така също и в страните-кандидатки, където гражданите имат по-малко опит в контактите си с институциите на ЕС, около и над една четвърт от анкетираните нямат мнение дали те работят по прозрачен начин. От всички обаче единствено в България колебанията са определящи за общата оценка на общественото мнение.

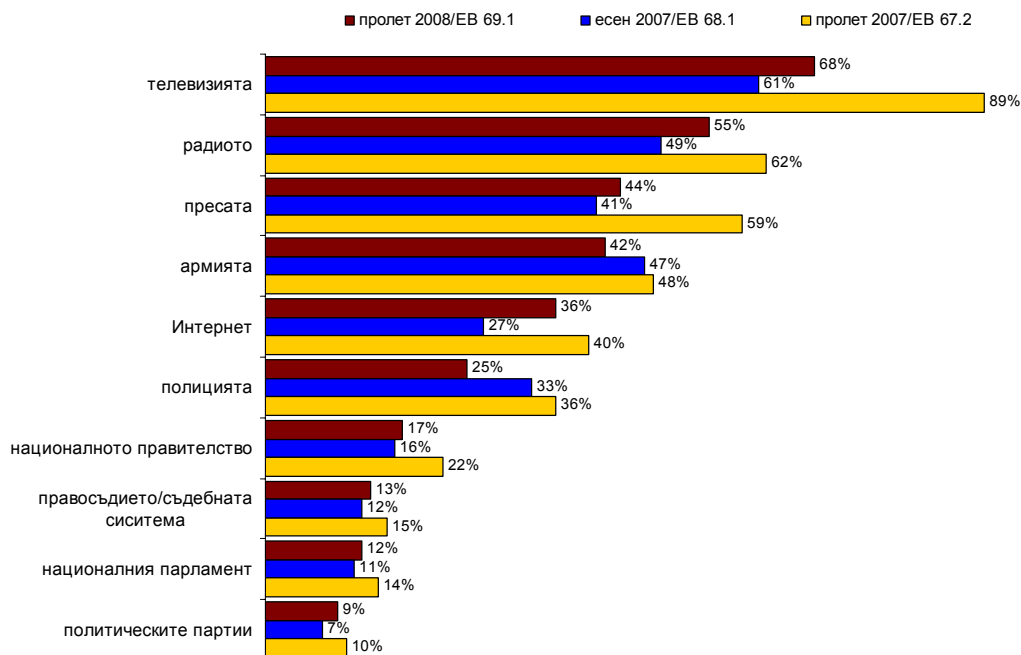
4.2. Доверие в българските институции

- **Кризата на доверието сред българите към органите на реда и на сигурността контрастира силно с високата им репутация в страните-членки**

Събитията, разтърсили българското общество в момента, когато се провеждат анкетите за това изследване, са оставили силен отпечатък върху доверието на гражданите към институциите в България. Те са предизвиквали преди всичко по-активната позиция на общественото мнение, която се изразява чрез намаляване на колебанията и засилване както на положителните, така и на отрицателните мнения. Това се отнася за всички институции, включени в изследването, а не единствено до тези, пряко намесени в събитията от пролетта на 2008 г.

Без да предизвиква знакова промяна на оценките, този ефект на по-ясна изразеност на общественото мнение в България изпъква още по-силно, като се вземат под внимание от една страна - регистрираният спад на стойностите, измерени през есента, а от друга – по-голямата стабилност на доверието или недоверието към институциите у средния гражданин на ЕС.

В. 12 Бих искал/а да Ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете дали сте склонни или не сте склонни да й се доверите?
Отговорите в България: склонен съм да се доверя

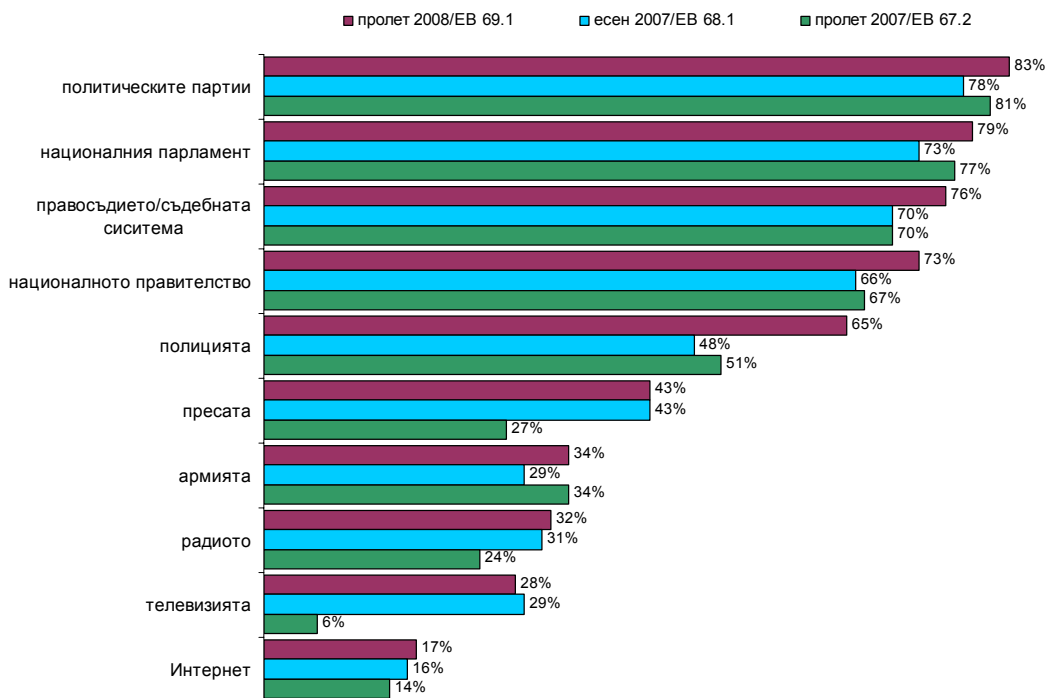

За разлика от предишните си издания, пролетният Евробарометър изследва преди всичко доверието на гражданите към политическите институции (партиите, парламентите и правителствата), към институциите на законността, реда и сигурността (правосъдието и съдебната система, полицията и армията), както и към медиите (печата, радиото, телевизията и Интернет), като представители на „четвъртата власт“ в демократичните общества. Доверието към международните организации и по-специално към Европейския съюз, ще бъде разгледано по-нататък.

Медиите, които са безспорен фаворит за българите, печелят най-много допълнително доверие в сравнение с всички институции в страната (+9 пункта – Интернет, + 7 пункта – телевизията и + 6 пункта - радиото). В страните от ЕС в най-голяма степен се засилва доверието към Интернет (+3 пункта), а стойностите за радиото остават без никаква промяна.

Недоверието на мнозинството от българите към политическите институции и към съдебната система, което доминира най-силно общественото мнение в България, се засилва още повече: със 7 пункта – към правителството, със 6 пункта – към парламента и правосъдието и с 5 пункта – към политическите партии. Средните стойности за ЕС27 се променят в по-малка степен: с 3 пункта – доверието към националните правителства, и с 2 пункта – към правосъдието и към парламента и с 1 пункт – към политическите партии.

В. 12 Бих искал/а да Ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете дали сте склонни или не сте склонни да й се доверите?
Отговорите в България: не съм склонен да се доверя

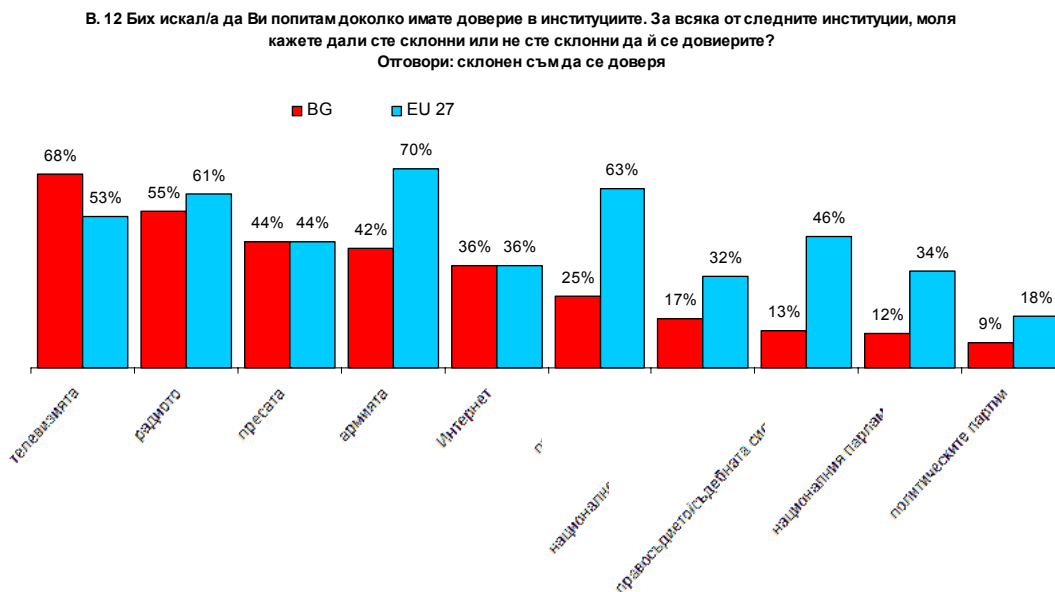

Най-съществена от всички е промяната в доверието към институциите за опазването на реда и сигурността – армията и полицията.

В момента на провеждането на анкетите полицията е във фокуса не само на обществените и на политическите дебати в България, но и на чуждестранните медии и на институциите на ЕС. Реакцията на общественото мнение към все още горещите събития показва нова вълна на недоверие към полицията (+17 пункта), което вече споделят почти всеки двама от трима анкетирувани.

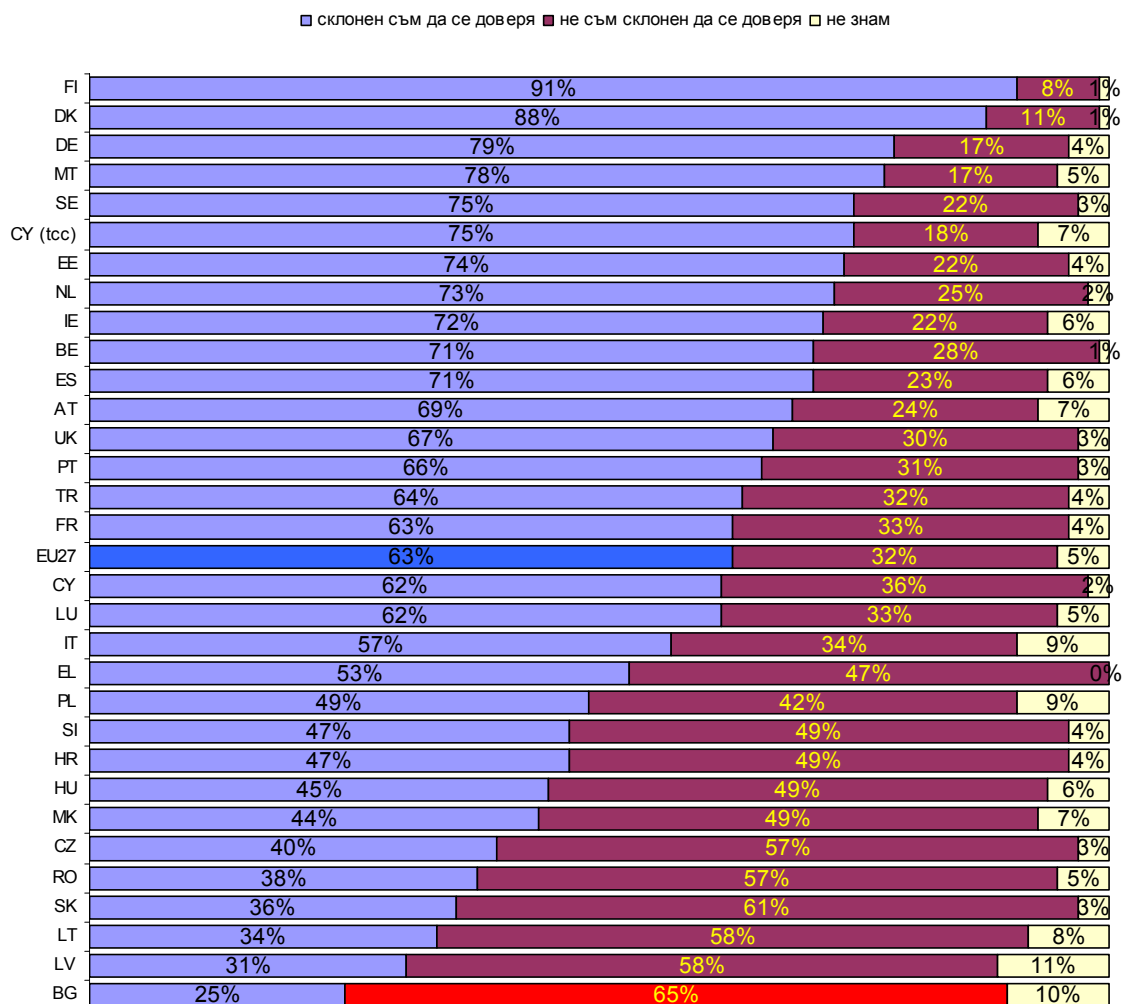
Наред с армията, полицията е единствената българска институция, която през пролетта на 2008 г. губи част от доверието на гражданите (-8 пункта). Докато половин година по-рано всеки трети запитан ѝ се доверяваше, сега такова мнение се изразява едва един от всеки четирима анкетирувани за Евробарометър. Под непосредственото въздействие на събитията в страната, индексът на доверие към полицията е намалял от -15 през есента до -40 през пролетта и това представлява ясен сигнал на общественото мнение за спешната необходимост от последвалите по-късно реформи.

Драматичното засилване на недоверието към полицията в България изпъква още по-ярко на фона на високото доверие към нея сред гражданите на ЕС (индексът на доверие е 31). След армията (70%), това е институцията, която се ползва с най-голямо уважение сред тях. Почти двама от всеки трима запитани в страните от ЕС ѝ се доверяват (63%), докато в България почти в същия дял от анкетираните (65%) изразяват открито недоверие към нея.

От всички анкетирани за пролетния Евробарометър, българите демонстрират най-ниско доверие и най-високо недоверие към полицията в своята страна. Подобна е нагласата на общественото мнение в голяма част от новите държави-членки и в страните-кандидатки. Единствено сред тях недоверието към силите на реда и на сигурността доминира общественото мнение или достига близки стойности с доверието към полицията. В другия край на скалата, с малки изключения, са „старите” държави-членки, където полицията се ползва с доверието на огромното мнозинство от гражданите. Това показва, че недоверието към „силовите” институции, съчетано с високата степен на престъпност в България, остава един от нерешените проблеми на прехода, не само според оценките на Европейската комисия, но и според мнението на мнозинството от гражданите в страната.

В.12.6 Бих искал/а да Ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни ли не сте склонни да й се доверите?
Полицията

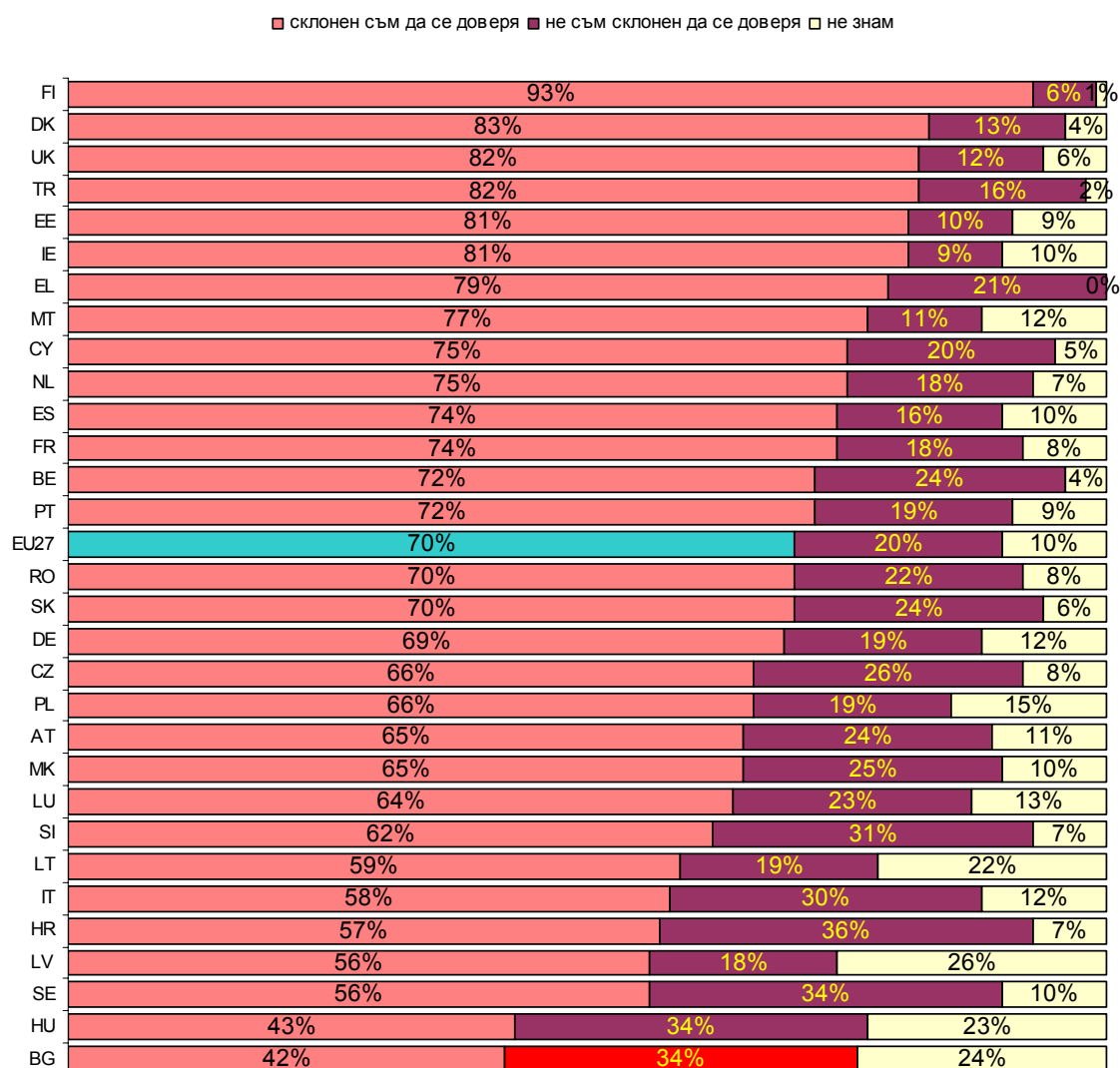

Доверието към армията в България също е в криза, макар и в по-малка степен, отколкото доверието към полицията. През изтеклия период делът на позитивните

оценки за доверие в силите на националната сигурност бележи спад с 5 пункта (до 42%), за сметка на отрицателните мнения, които се засилват в същата степен. В резултат на това през пролетта на 2008 г. България е една от малкото страни, в които над една трета от запитаните нямат доверие в армията, която е призвана да ги брани.

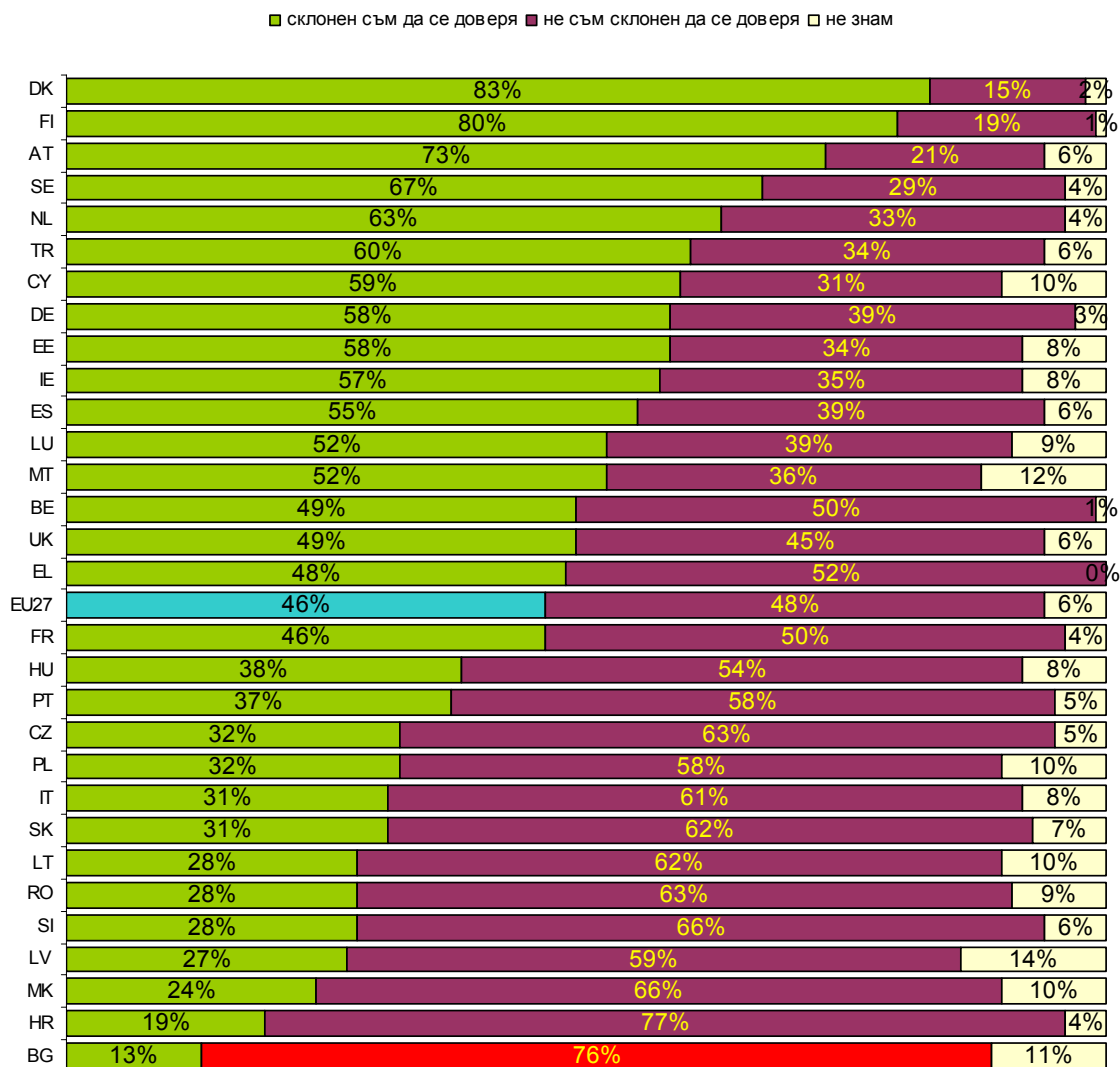
От всички страни, единствено в България и в Унгария армията не се ползва с доверието на мнозинството от гражданите. Най-силно доверие към силите на сигурността и на отбраната в своята страна демонстрират гражданите на една от неутралните държави – Финландия (93%), а най-ниско – хората в България (42%).

В.12.6 Бих искал/а да Ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни ли не сте склонни да й се доверите?
Армията

През изтеклия период доверието на българите към правосъдието и съдебната система в тяхната страна се засилва леко (+1 пункт, до 13%), но недоверието нараства още по-силно (+6 пункта, до 76%) и България отново е на последно място с най-ниския индекс на гражданско доверие (-73) към институциите, които съблюдават спазването на законите в страната.

В.12.6 Бих искал/а да Ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни ли не сте склонни да й се доверите?
Правосъдието/съдебната система

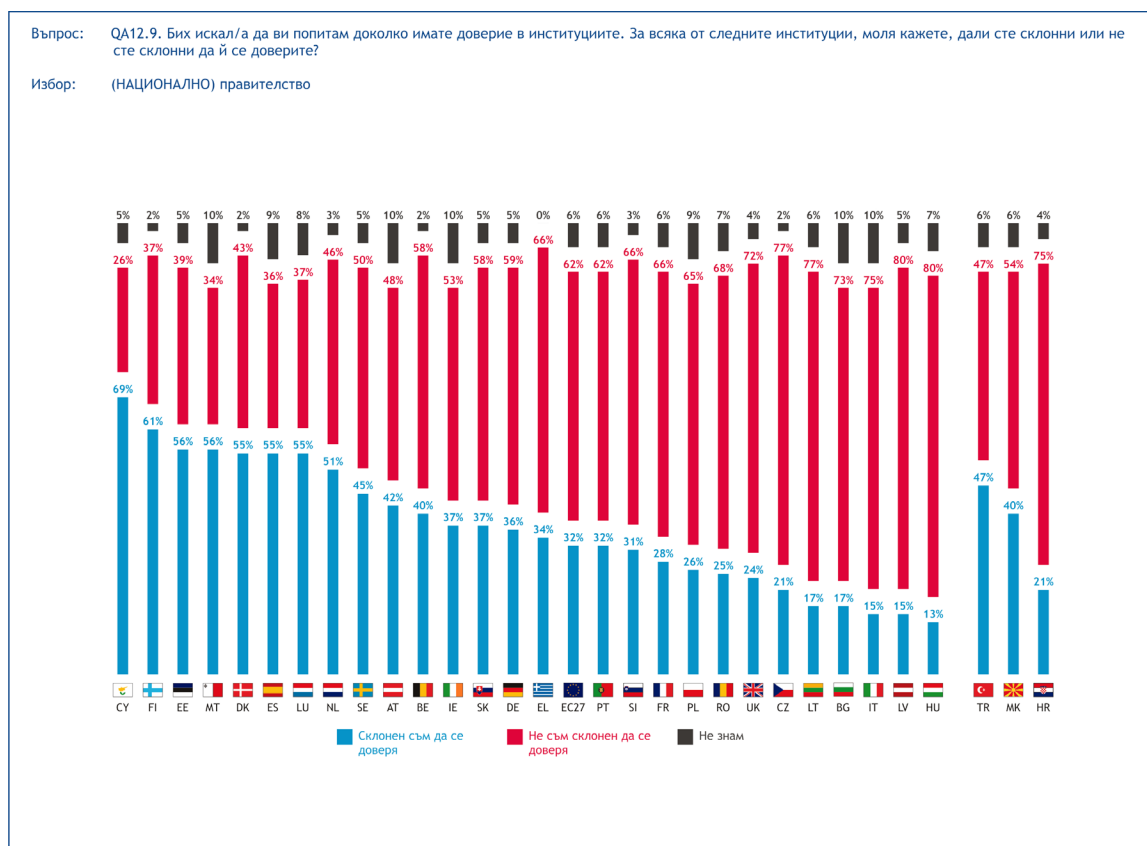

С присъединяването си към Европейския съюз България, а заедно с нея и другата най-нова членка на ЕС – Румъния, бяха поставени под наблюдение в областта на правосъдието и на вътрешните работи., за да бъдат стимулирани и завършени необходимите реформи. В очакване на поредната оценка от Европейската комисия, общественото мнение в страната се произнася недвусмислено за състоянието на системата, която очевидно изисква неотложни промени.

Медиите, които се ползват с най-голямо доверие сред българите, за разлика от средния гражданин на ЕС, бяха обект на задълбочен анализ при представянето на резултатите от есенния Евробарометър.¹¹ Най-значимата промяна оттогава е нарастването на доверието сред българите към пресата и Интернет, което за първи път се изравнява по стойности със средните оценки за ЕС (съответно 44% и 36% - вж. графиките по-горе). Въпреки това общественото мнение в страната остава без ясна позиция относно доверието в Интернет, поради високите стойности на отговорите без мнения (47%).

Недоверието към трите политически институции – партиите (83%), парламента (79%) и правителството (73%), достига най-високите си стойности откакто България се присъедини към Европейския съюз (вж. графиката за изменение на негативните оценки по-горе).

Докато през есента на 2007 г. в сравнение с всички граждани на ЕС българите демонстрираха най-ниското доверие към собственото си правителство (16%), сега те се преместват няколко позиции по-напред. Това се дължи не толкова на засилването на положителните мнения в България (+1 пункт, до 17%), колкото на негативните тенденции в някои други страни, като Италия, Латвия и Унгария.

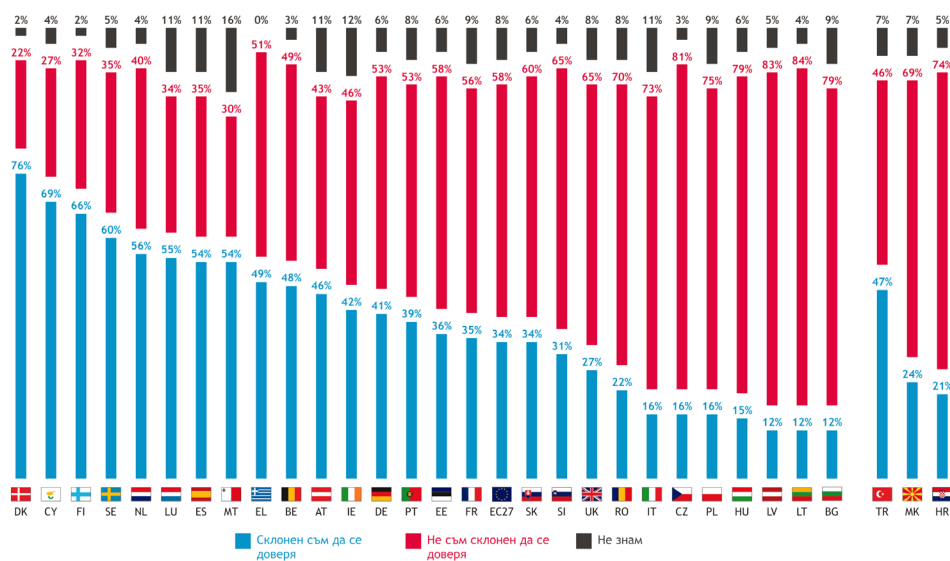

¹¹ Вж. Евробарометър 68 – общественото мнение в Европейския съюз. Национален доклад за България, стр. 70 http://ec.europa.eu/public_opinion/standard.htm

Доверието на българите към парламента в тяхната страна нараства леко (+1 пункт, до 12%) от най-ниските си стойности, регистрирани през есента, но наравно с Латвия и Литва, сега то е най-ниско за пролетния Евробарометър. Поради засилването на отрицателните мнения (+ 6 пункта, до 79%), индексът на доверие в националния парламент в България намалява от -62 до -67 и се изравнява с този на Унгария. Той е по-висок единствено от индекса на двете балтийски държави: Латвия (-71) и Литва (- 72).

Въпрос: QA12.10. Бих искал/а да ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни или не сте склонни да ѝ се доверите?

Избор: (НАЦИОНАЛЕН) парламент

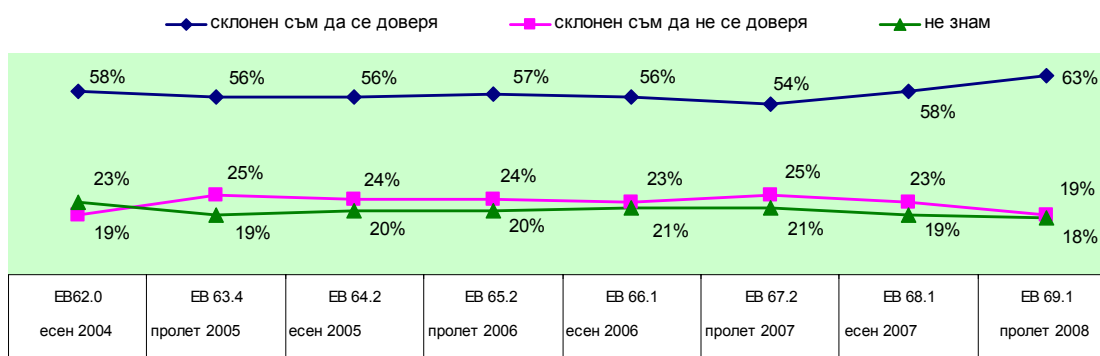
4.3. Доверие към Европейския съюз и към неговите институции

- Доверието на българите към ЕС сега е най-високо, а недоверието – най-ниско, откакто страната им е включена в изследванията на Евробарометър

Достигайки отново до най-високата си точка през есента, доверието на българите към ЕС продължава да е във възход (+5 пункта, до 63%), а недоверието им е намаляло (-4 пункта) и се е върнало до най-ниските си стойности, откакто България участва в изследванията на Евробарометър (19%). За първи път ЕС печели толкова голямо доверие и толкова ниско недоверие сред гражданите на страната. В резултат на това през последния период индексът на доверие към ЕС в България е нараснал от 35 до 44.

Близо две трети от българите сега споделят, че имат доверие в Европейския съюз, а недоверие към него изразяват по-малко от една пета от запитаните.

В.12 Бих искал/а да Ви попитам доколко имате доверие към институциите. За всяка от следните институции, моля кажете дали сте склонни или не сте склонни да й се доверите?
Избор: Европейският съюз, отговорите в България

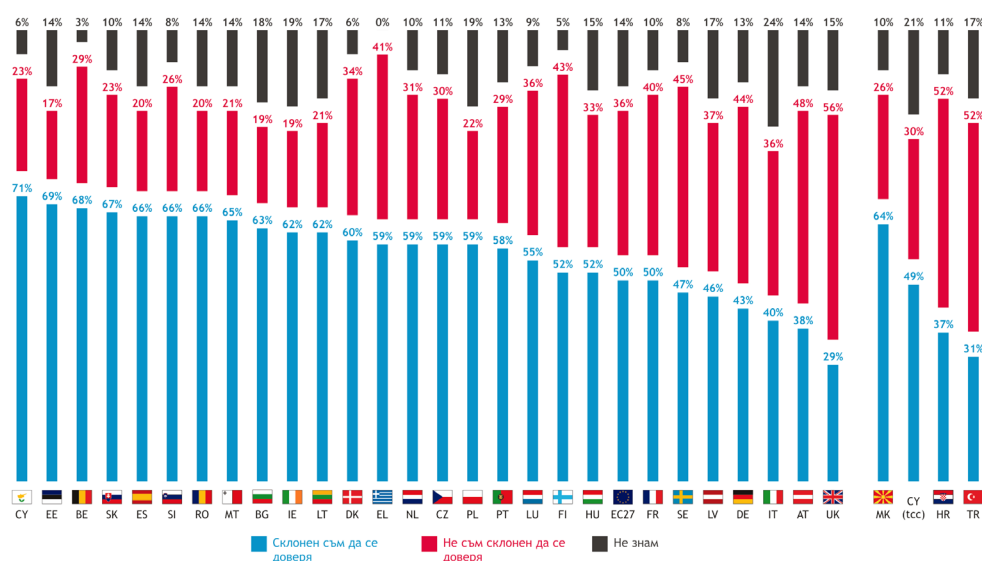

Доверието към ЕС се засилва в повечето от страните от Съюза, но в България промяната е по-голяма (+5 пункта, до 63%), отколкото средната за ЕС (+2 пункта, до 50%). Сравненията с другите държави показват, че двете най-нови членки на Съюза са сред страните, в които той печели най-голямо доверие сред гражданите. Дистанцията със средните оценки за ЕС (13 пункта) е по-голяма, отколкото с Кипър (8 пункта), където са измерени най-високи стойности на доверие към ЕС (71%). Наред с това, заедно с ирландците (19%) и малко след естонците (17%) българите са едни от тези, които изразяват в най-малка степен недоверие към ЕС. В другия край на скалата са Великобритания и Австрия, където мнозинството от анкетираните нямат доверие в ЕС.

Въпрос: QA12.11. Бих искал/а да ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни или не сте склонни да й се доверите?

Избор: Европейския съюз

• Нов тласък на доверие сред българите към институциите на ЕС

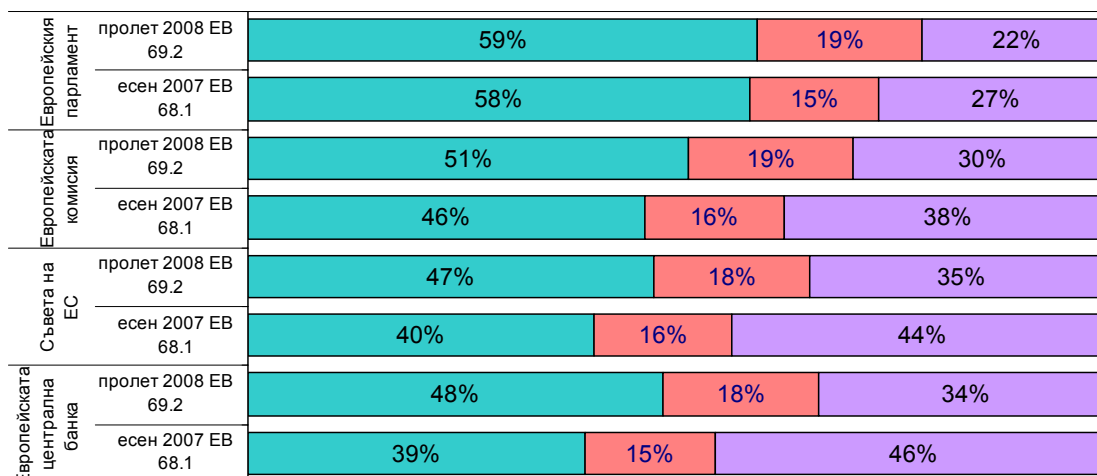
Българите засилват своето доверие не само към ЕС, но и към неговите институции. Особено значима е позитивната промяна относно Европейската комисия, която за пръв път откакто България е членка на Съюза печели доверието на мнозинството от хората в страната.

В един от най-трудните периоди за отношенията на България с ЕС гражданите формират по-активно при това позитивно отношение към институциите на Съюза. Отговорите без мнения, които досега доминираха общите оценки за Съвета на ЕС и за Европейската централна банка, намаляват и позитивните нагласи към тях са вече определящи за общественото мнение в страната. Негативните оценки нарастват, но незначително - с не повече от 3 пункта. Така недоверието към която и да е от институциите на Съюза е характерно за по-малко от една пета от анкетираните българи. В същото време, почти всеки втори запитан за Евробарометър в България изпитва доверие към Европейската централна банка и към Съвета на ЕС, поне всеки втори анкетиран – към Европейската комисия, а почти три пети от хората в страната изразяват доверие към Европейския парламент.

В. 18 И за всяка от тях [институциите на ЕС], моля, кажете склонни ли сте или не сте склонни да й се доверите?

Отговорите в България

■ склонен/на съм да се доверя ■ не съм склонен/на да се доверя ■ не знам

Засиленото доверие на българите към институциите на ЕС изпъква още по-силно на фона на негативните тенденции, характерни за общественото мнение в Европейския съюз. И тук отново най-значима е промяната в отношението към Европейската комисия. През последната половин година тя е изгубила доверието на мнозинството от гражданите на ЕС. В същата степен намалява и доверието към Европейския парламент, но мнозинството от гражданите на Съюза продължават да му се доверяват. По-ниско, отколкото през есента е и доверието към Съвета на ЕС.

Единствено Европейската централна банка печели повече доверие отколкото през есента и вече се ползва с подкрепата на мнозинството.

В. 18 И за всяка от тях [институциите на ЕС], моля, кажете склонни ли сте или не сте склонни да ѝ се доверите?

Отговорите за ЕС27

■ склонен/на съм да се доверя ■ не съм склонен/на да се доверя ■ не знам

Европейския парламент	пролет 2008 EB 69.2	52%	27%	21%
	есен 2007 EB 68.1	55%	27%	18%
Европейската комисия	пролет 2008 EB 69.2	47%	27%	26%
	есен 2007 EB 68.1	50%	26%	24%
Съвета на ЕС	пролет 2008 EB 69.2	43%	26%	31%
	есен 2007 EB 68.1	44%	25%	31%
Европейската централна банка	пролет 2008 EB 69.2	50%	24%	26%
	есен 2007 EB 68.1	47%	24%	29%

4.4. Причини за доверието към европейските институции

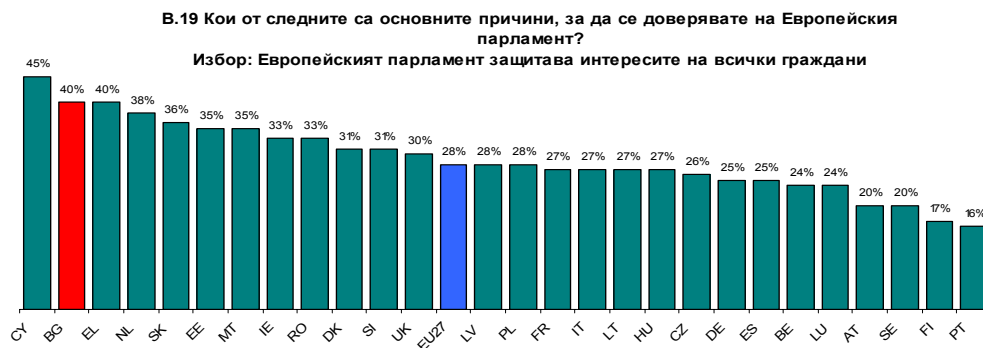
• Както за българите, така и за гражданите на ЕС, основните причини за доверието към европейските институции са зачитането на гражданските интереси и демократичните принципи при взимането на решения

Запитаните в България и в страните от ЕС са на единно мнение, че за да спечелят тяхното доверие, институциите трябва да отстояват интересите на всички европейски граждани и да взимат решенията си по демократичен начин. Българите изтъкват тези аргументи по-убедително, отколкото средния гражданин на ЕС - техните мнения се измерват с по-високи стойности.

Изискването за зачитане на гражданските интереси е важно условие за доверието на хората към всички институции, които участват във взимането на решенията в ЕС. Това обаче се отнася най-вече до Европейския парламент, като единствената институция на ЕС избирана пряко от неговите граждани.

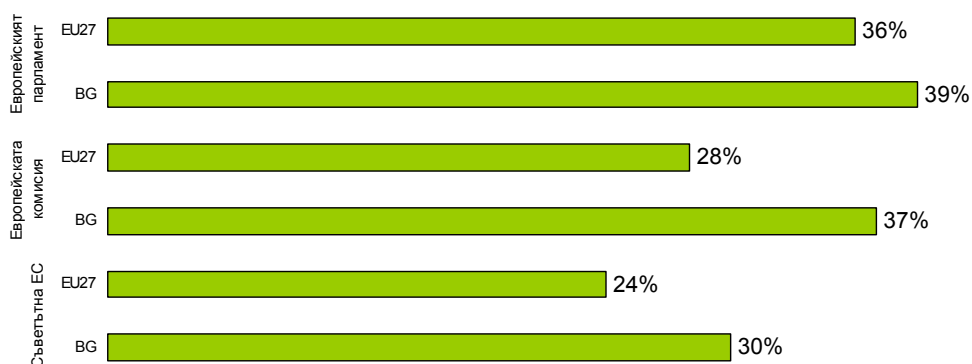
След кипърците и заедно с гърците, българите изтъкват в най-голяма степен, че Европейският парламент печели доверието на мнозинството от тях именно, защото защитава интересите на всички граждани в Съюза.

Запитаните в България и в ЕС застъпват също единната позиция, че за да се ползват с доверие сред гражданите, европейските институции трябва да взимат решенията си по демократичен начин. Това се отнася отново в най-голяма степен до Европейския парламент, а след това и до останалите институции на ЕС.

В19, 21,23 Кои от следните са основните причини, за да се доверявате на...

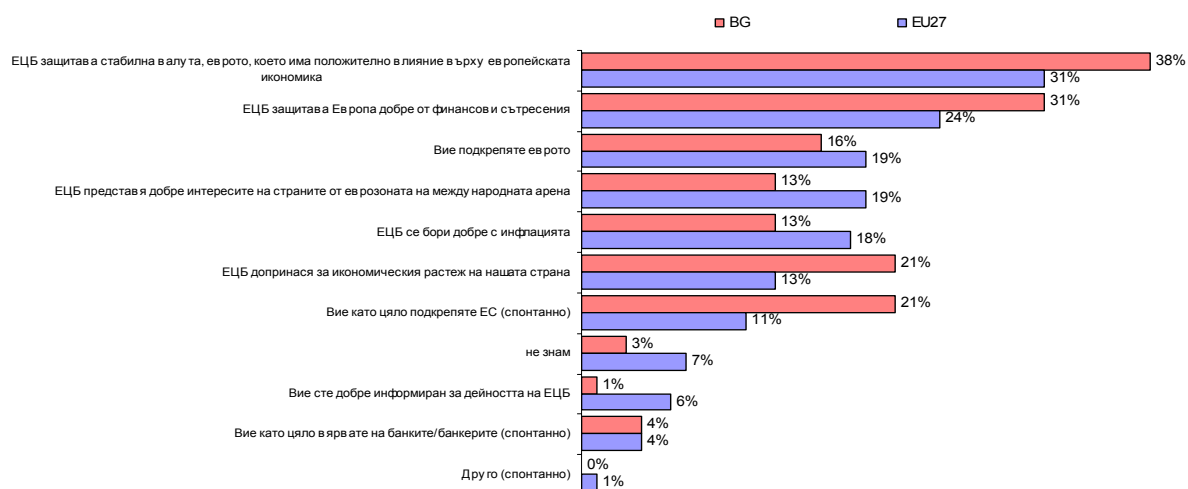
Избор: Решенията в... се взимат по демократичен начин

Аргументите за доверието към Европейската централна банка са по-различни, но и тук мненията на българите и на средния гражданин на ЕС съвпадат. Анкетираният изтъква преди всичко ролята на банката за влиянието ѝ върху състоянието на европейската икономика чрез еврото, както и да бъде буфер за финансовите сътресения в условията на нова криза. За разлика от средния гражданин на ЕС, всеки пети българин твърди също, че Европейската централна банка стимулира и икономическия растеж в неговата страна.

Резултатите от пролетния Евробарометър потвърждават още, че доверието на българите към институциите на ЕС се влияе и от общата им положителна нагласа към Съюза и към евроинтеграцията.

В.25 ... Кои от следните са основните причини, за да се доверявате на Европейската Централна Банка (ЕЦБ)?

4.5. Причини за недоверието към европейските институции

- **Отдалечеността от гражданите, липсата на информация и общите стереотипи обуславят до голяма степен недоверието към институциите на ЕС**

Причините, които пораждаат недоверие у хората към институциите на Съюза, са различни за всяка отделна институция. От всички тях, най-значима според българите е недостъпността на институциите на Съюза за неговите граждани. Това се отнася в най-голяма степен за Европейския парламент, който е непосредствен изразител на гражданския интерес в ЕС. Мнозинството от запитаните българи твърдят, че институцията, която е призвана да ги представлява в ЕС остава твърде далеч от обикновените граждани на Съюза (56%). Подобно мнение, макар и в по-малка степен, поддържа и средният гражданин на ЕС (41%). И за българите, и за анкетираните в страните-членки, това е също основната причина да нямат достатъчно доверие в Съвета на ЕС.

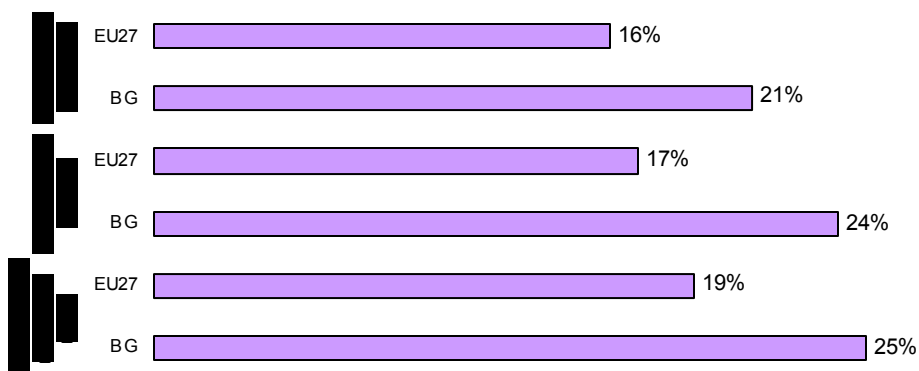
Що се отнася до Европейската комисия, поне една трета от запитаните в България, и поне всеки четвърти анкетиран в страните от ЕС, изтъкват че липсата на информация за нея поражда недоверие. Това е характерно в още по-голяма степен за Европейската централна банка. За една четвърт от българите и за всеки пети гражданин на ЕС залогът за доверието към финансовата институция на ЕС е да се бори ефикасно с пълзящата инфлация.

В. 20, 22, 24, 26 Кои от следните са основните причини, за да не се доверявате на [институциите на ЕС]				
	Европейският парламент е твърде далеч от обикновените граждани	Нямате достатъчно информация за Европейската комисия	Съветът на ЕС е твърде далеч от обикновените граждани	Европейската централна банка не е достатъчно ефикасна в борбата с инфлацията
BG	56%	36%	41%	25%
EU27	41%	26%	32%	20%

Наред с това, и българите, и средният гражданин на ЕС изразяват също и спонтанно недоверие към политическите и финансовите институции на ЕС, като признават, че нямат вяра на политиците и на bankerите. Резултатите показват, че българите са по-склонни към такова стереотипно недоверие, отколкото средния гражданин на ЕС.

В. 20, 22, 26 Кои от следните са основните причини, за да не се доверявате на...

Избор: ... Вие по принцип нямате доверие на политическите институции/политиците или на банковите институции/банкерите

Настоящото изследване на Евробарометър потвърждава, че така както и сред гражданите на ЕС, и сред българите има усещане за демократичен дефицит в ЕС. За разлика обаче от средния гражданин на Съюза, за българите причините да нямат доверие в неговите институции не са непосредствено свързани с функциите им по същество. Поради липсата на информация, хората в България са склонни да пренасят по-скоро емоционално, отколкото рационално, недоверието си към политическите институции и политиците в своята страна към институциите на Съюза.

4.6. Вслушват ли се институциите в мненията на гражданите

• Нито българите, нито средният гражданин на ЕС считат, че европейските институции и националните правителства се вслушват в техния глас по европейските въпроси

Най-малко три пети от анкетираните в страните от ЕС и в България са убедени, че нито европейските институции, нито правителствата в техните страни се вслушват в мнението им по европейските въпроси. Резултатите показват, че:

• И в двата случая най-негативни оценки получават националните правителства, но различията в стойностите, с които се измерват мненията за тях и за европейските институции са значително по-малки в страните от ЕС, отколкото в България. Индексът на отрицателните мнения относно националните правителства в ЕС (-38) почти съвпада с този за Европейската комисия (-39), докато в България разликата между двата индекса (-62 за националното правителство и - 54 за Европейската комисия) е по-голяма.

• Според общественото мнение в България и в ЕС националните правителства и Европейският парламент се вслушват в еднаква степен в мненията им по европейските въпроси. Това твърдят една четвърт от запитаните в ЕС27 и един от всеки анкетиран в България.

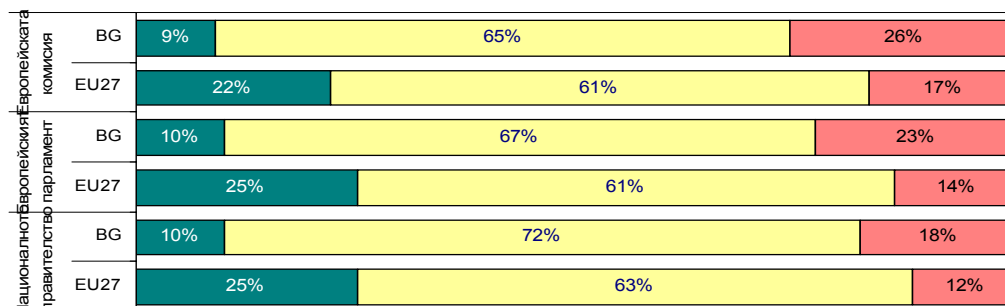
• И българите, и средният гражданин на ЕС поддържат мнението, че Европейската комисия се вслушва в по-голяма степен в мнението им по европейските въпроси, отколкото Европейския парламент. Българите са по-малко позитивни, но и по-малко негативни в оценките си за Европейската комисия, отколкото за Европейския парламент (индексът за ЕК е -54, а за ЕП той е -57). Негативните оценки на гражданите в ЕС относно двете европейски институции съвпадат (61%), при което различията в общите оценки за тях се дължат единствено на разликата между положителните мнения (22% за Европейската комисия, 25% - за Европейския парламент).

• Българите са отново по-критични от средния гражданин на ЕС в оценките си за всички институции.

В. 15.5 - 15.8 Бихте ли ми казали, моля, с кое от следните твърдения сте склонен/на да се съгласите?

Отговори: По отношение на европейските въпроси, ... се вслушва в моето мнение

■ склонен съм да се съглася □ склонен съм да не се съглася ■ не знам

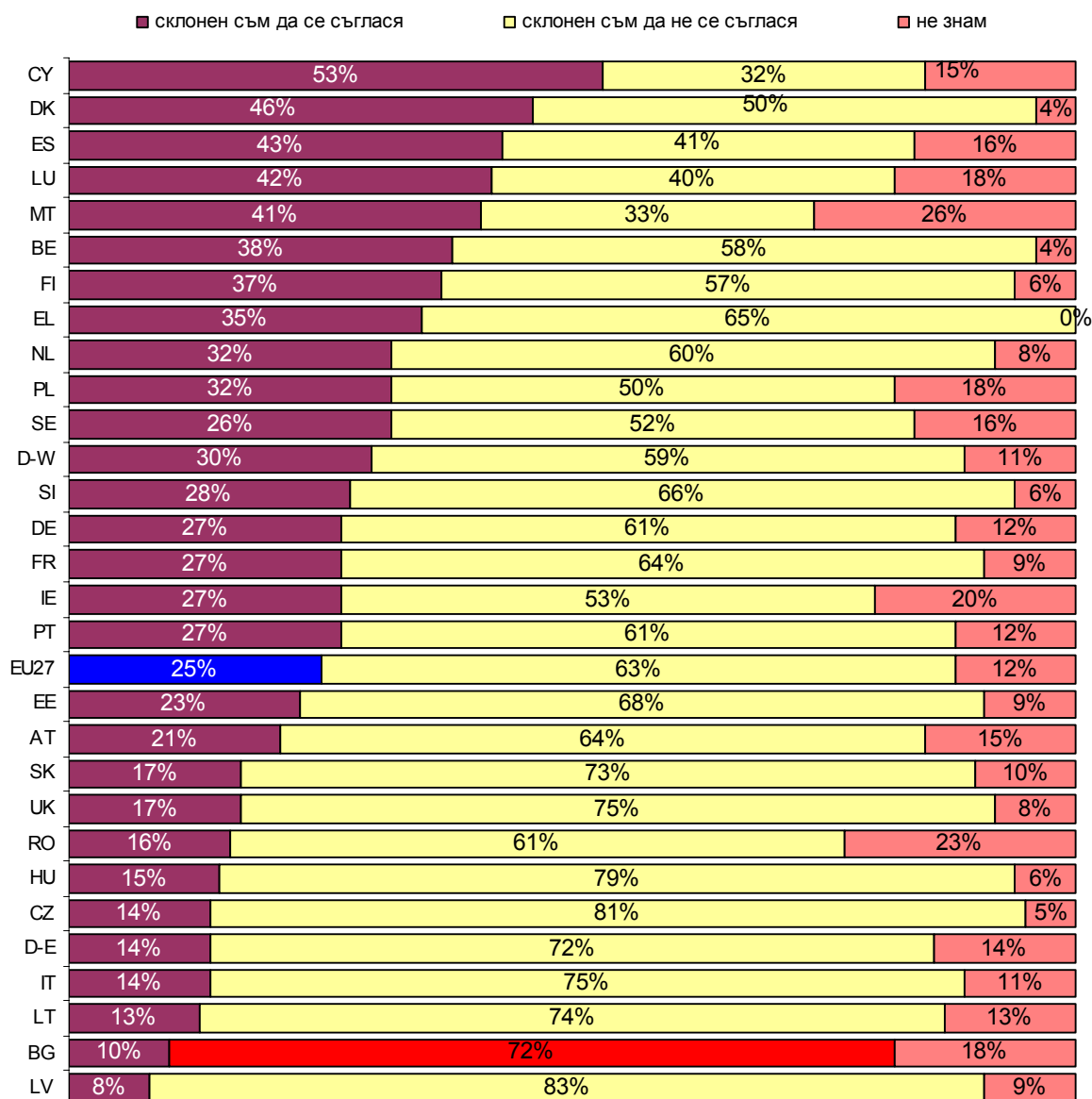

Различията се открояват най-силно в оценките относно националните правителства. Близко трима от четирима анкетирувани в България (72%) споделят, че управляващите в тяхната страна не се вслушва в мненията им по европейските въпроси, докато сред гражданите на ЕС подобно мнение поддържат по-малко от две трети от запитаните (63%). Индексът за България е значително по-малък (- 62), отколкото средния за ЕС27 (- 38).

От всички анкетирувани за Евробарометър, само кипърците са на мнение, че тяхното правителство се вслушва в мненията им по европейските въпроси (индекс 19), а по-лоша оценка за своето правителство от българите дават единствено гражданите на Латвия (индекс -75). Общественото мнение в съседна Румъния се откроява с едни от най-високите стойности на колебанията (23%), но със значително по-малко негативизъм (индекс -45), отколкото в България.

В. 33 Бихте ли казал/а, с кое от следните твърдения сте склонен/на да се съгласите?

Избор: По отношение на европейските въпроси моето правителство се вслушва в мненията ми

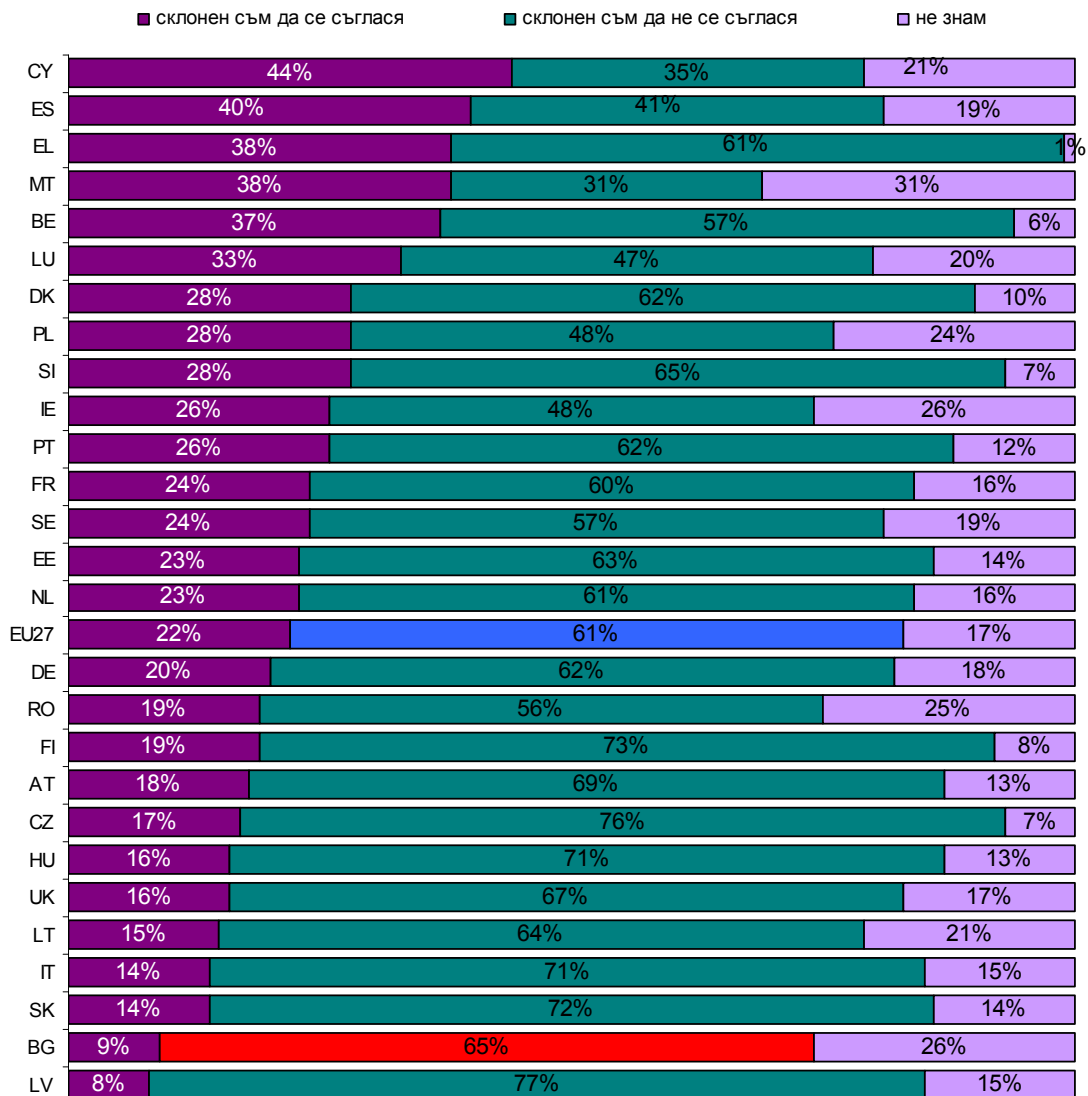

За разлика от националните правителства, Европейската комисия не печели одобрението на мнозинството в нито една от страните-членки. От всички отново единствените, които считат, че Комисията се вслушва в мненията им по европейските въпроси, са кипърците (индекс 9). Най-негативни са оценките на латвийците (индекс -69) и на българите (индекс -54). Единствено в тези две страни няма и един от всеки десет анкетиран, който да твърди, че Европейската комисия се вслушва в мнението му по европейските въпроси.

Две трети от българите са убедени, че това не е така, а поне всеки четвърти анкетиран в страната няма мнение. Колебанията в оценките за Европейската комисия са значително по-големи, отколкото за останалите институции. От всички, след Малта (31%) това е характерно в най-голяма степен за България и за Ирландия (26%).

В. 33 Бихте ли казал/а, с кое от следните твърдения сте склонен/на да се съгласите?

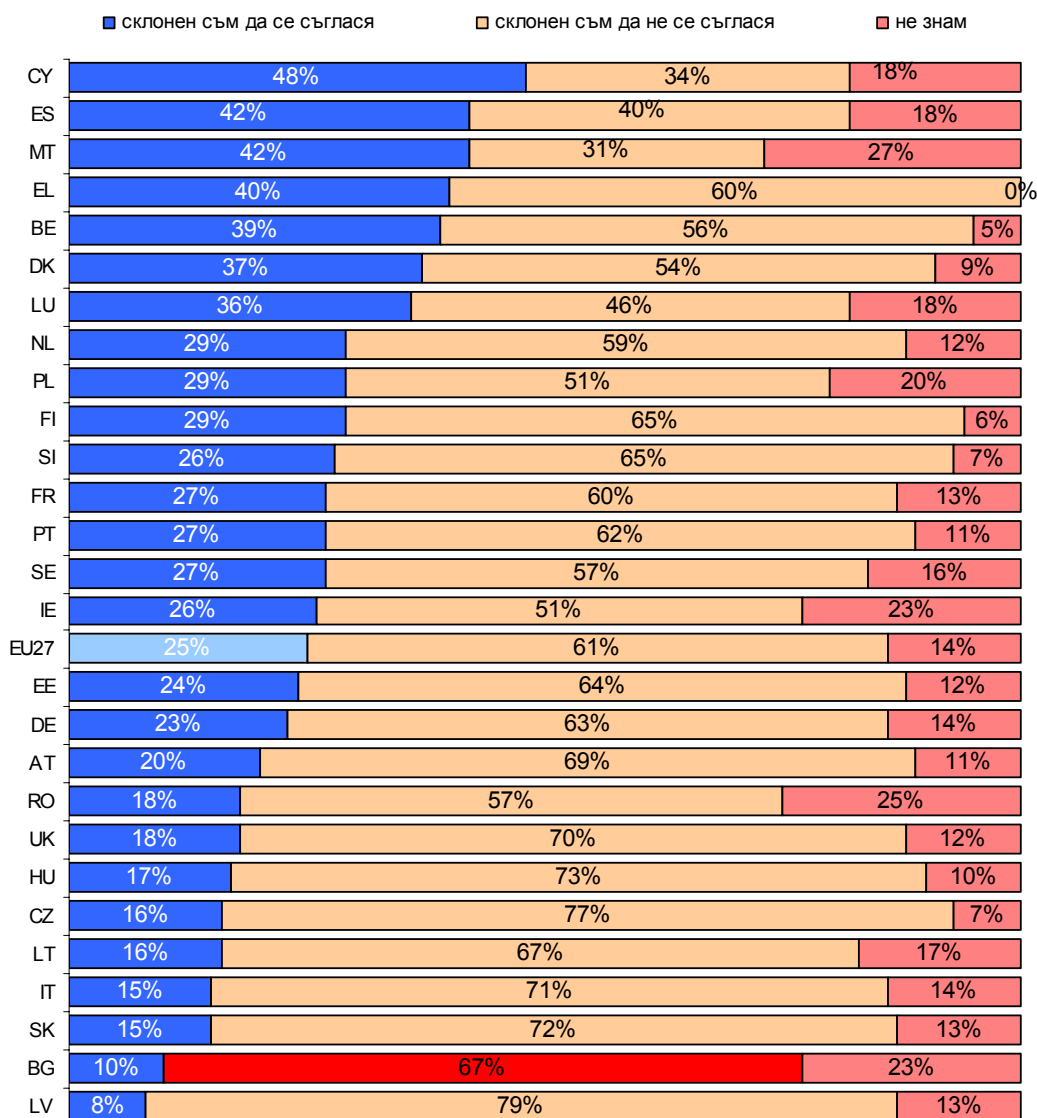
Избор: По отношение на европейските въпроси Европейската комисия се вслушва в моето мнение

Европейският парламент се ползва с малко по-голямо одобрение, отколкото Европейската комисия, в почти всички държави-членки, но и със същото или с още по-силно неодобрение от нея. Единствените, които са съгласни с мнението, че евродепутатите се вслушват в мненията им по европейските въпроси са кипърците, а индексът на техните оценки (14) е по-висок, отколкото за Европейската комисия. За разлика от тях, средният гражданин на ЕС и българите са на мнение, че могат да влияят в по-голяма степен на решенията в ЕС чрез Европейската комисия, отколкото чрез Парламента. И тук отново след Латвия (-71), в най-малка степен на евродепутатите разчитат в България (-57), този път заедно със Словакия.

В. 33 Бихте ли казал/а, с кое от следните твърдения сте склонен/на да се съгласите?

Избор: По отношение на европейските въпроси евродепутатите се вслушват в моето мнение

Заклучение

Малко повече от година след като България е вече членка на Европейския съюз, настоящото изследване на Евробарометър показва как се променя климатът на общественото мнение в страните от Съюза в условията на настъпилата криза и какво е самочувствието на българите като граждани на ЕС в един от най-трудните моменти за евроинтеграцията на тяхната страна.

Независимо от общата тревога, която обзема гражданите на ЕС в началото на 2008 г., българите продължават да изпитват положителните ефекти от членството си в Съюза:

- Личната им удовлетвореност от живота продължава да нараства и достига най-високите си стойности, откакто България е включена в стандартните изследвания на Евробарометър;
- Загрижеността от инфлацията намалява, макар и да запазва по-високи стойности от средната за ЕС;
- За гражданите голяма част от проблемите, които трябва да решава тяхната страна, откакто е членка на Съюза, не са толкова изострени, колкото преди.

Тези положителни промени не скриват факта, че така както и досега, гражданите в най-бедната държава-членка на Съюза остават най-неудовлетворени от своя начин на живот и продължават да твърдят, че ситуацията в тяхната страна, за разлика от тази в ЕС, се развива по-скоро в грешната посока. На фона на засиления социален песимизъм сред гражданите на ЕС, мненията на българите са по-малко повлияни от непосредствените измерения на инфлацията и на кризата. Те остават по-умерени, отколкото средният гражданин на ЕС в прогнозите си за икономическата ситуация в тяхната страна през идната година. Българите обаче нямат мнение как може да се промени икономическата ситуация в ЕС и за първи път се отказват от твърдението си, че страната им е по-стабилна икономически, заради членството ѝ в Съюза.

Въпросът, който вълнува най-силно хората в страната, като граждани на България и на Европейския съюз, е борбата с престъпността. Под непосредственото въздействие на тревожните събития, свързани с дейността на силите на реда и сигурността в страната, пролетният Евробарометър регистрира:

- Драматичен скок на недоверието към полицията и към армията в България, докато в ЕС двете институции продължават да печелят най-голямото доверие сред хората;
- Ескалираща загриженост от престъпността, която достига рекордни стойности, регистрирани от Евробарометър;
- Изискването на гражданите борбата с престъпността да стане акцент номер едно в дневния ред на институциите на Съюза, което се случва за първи път, откакто България участва в редовните изследвания на Евробарометър.

Събитията, довели до сериозни политически и финансови последствия за страната, са накърнили самочувствието на българите като граждани на Европейския съюз: за пръв път мненията, че България е спечелила от членството си в ЕС нямат подкрепата на мнозинството, а негативните оценки достигат най-високите си стойности. Вместо обаче евроскептицизъм, това стимулира нова вълна на еврооптимизъм:

- Усещането за по-голяма лична сигурност, която поражда у българите членството в ЕС, се засилва;
- Доверието им към Европейския съюз сега е най-голямо, а недоверието най-малко, откакто страната участва в изследванията на Евробарометър;
- За първи път оптимизмът на българите относно бъдещето на Европейския съюз е по-голям, отколкото сред гражданите на Съюза.

В един от най-трудните периоди за отношенията на България с ЕС, гражданите формират по-активно, при това позитивно отношение към институциите на Съюза. Особено значима е промяната относно Европейската комисия, която за първи път откакто България е членка на Съюза, печели доверието на мнозинството от хората в страната. Засиленото доверие на българите към всички институции за взимането на решения в ЕС изпъква още по-силно на фона на негативните тенденции, характерни за общественото мнение в Европейския съюз и новата вълна на недоверие към българските институции.

Пролетният Евробарометър повдига също за първи път завесата на диалога между гражданите и институциите и показва, че без прозрачност, зачитане на гражданския интерес и демократичност при взимането на решенията, те не могат да спечелят обществено доверие. За България това може да е необходимото условие за преодоляването на пропастта между високата степен на доверие към европейските институции и силното недоверие към държавната администрация в страната. Според самите анкетирани, една от най-важните причини да твърдят, че страната им е спечелила от членството си в ЕС, е приносът му за укрепването на демокрацията.

Описание на метода

“STANDARD” EUROBAROMETER 69 TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 25th of March and the 04th of May 2008, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and TNS opinion, carried out wave 69.2 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, “Research and Political Analysis”.

The “STANDARD” EUROBAROMETER 69 is part of wave 69.2 and covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The “STANDARD” EUROBAROMETER 69 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES	POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.003	01/04/2008 04/05/2008	8.786.805
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.000	27/03/2008 07/04/2008	6.647.375
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.014	02/04/2008 17/04/2008	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.005	02/04/2008 04/05/2008	4.432.931
DE	Germany	TNS Infratest	1.534	29/03/2008 28/04/2008	64.546.096
EE	Estonia	Emor	1.006	27/03/2008 21/04/2008	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	28/03/2008 17/04/2008	8.691.304
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.033	27/03/2008 26/04/2008	38.536.844
FR	France	TNS Sofres	1.040	27/03/2008 27/04/2008	46.425.653
IE	Ireland	TNS MRBI	1.004	28/03/2008 30/04/2008	3.375.399
IT	Italy	TNS Abacus	1.022	25/03/2008 26/04/2008	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	504	31/03/2008 24/04/2008	638.900
CY(tcc)	Turkish Cypriot Comm.	KADEM	500	28/03/2008 30/04/2008	143.226
LV	Latvia	TNS Latvia	1.008	02/04/2008 29/04/2008	1.444.884
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.021	01/04/2008 22/04/2008	2.846.756
LU	Luxembourg	TNS ILReS	501	26/03/2008 29/04/2008	388.914
HU	Hungary	TNS Hungary	1.000	28/03/2008 26/04/2008	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	26/03/2008 16/04/2008	335.476
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.041	01/04/2008 26/04/2008	13.017.690
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.000	27/03/2008 20/04/2008	7.004.205
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	30/03/2008 23/04/2008	32.155.805
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.001	26/03/2008 24/04/2008	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.019	25/03/2008 23/04/2008	18.246.731
SI	Slovenia	RM PLUS	1.003	01/04/2008 27/04/2008	1.729.298
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.085	01/04/2008 20/04/2008	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.004	02/04/2008 04/05/2008	4.353.495
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.007	28/03/2008 27/04/2008	7.562.263
UK	United Kingdom	TNS UK	1.306	01/04/2008 24/04/2008	50.519.877
HR	Croatia	Puls	1.000	28/03/2008 24/04/2008	3.734.300
TR	Turkey	TNS PIAR	1.003	29/03/2008 27/04/2008	47.583.830
MK	Former Yugoslav Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.006	29/03/2008 06/04/2008	1.648.012
TOTAL			30.170	25/03/2008 04/05/2008	453.865.399

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

Въпросник

A	КОД НА ПРОУЧВАНЕТО В БЪЛГАРИЯ									
	(101-105)									
EB69.1 A										
B	КОД НА СТРАНАТА									
	(106-107)									
EB69.1 B										
C	МЕЖДУНАРОДЕН КОД НА ПРОУЧВАНЕТО									
	(108-110)									
EB69.1 C										
D	ПОРЕДЕН НОМЕР НА ИНТЕРВЮТО									
	(111-116)									
EB69.1 D										
E	АНКЕТНА ГРУПА									
	(117)									
	A									
B										2

ЕВ68.1 Е

Q1 Каква е вашата националност? Моля, посочете съответната(ите) страна(и).

(ВЪЗМОЖНИ СА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН ОТГОВОР)

(138-170)

Белгия	1,
Дания	2,
Германия	3,
Гърция	4,
Испания	5,
Франция	6,
Ирландия	7,
Италия	8,
Люксембург	9,
Холандия	10,
Португалия	11,
Обединено Кралство (Великобритания, Северна Ирландия)	12,
Австрия	13,
Швеция	14,
Финландия	15,
Кипър (южен)	16,
Чехия	17,
Естония	18,
Унгария	19,
Латвия	20,
Литва	21,
Малта	22,
Полша	23,
Словакия	24,
Словения	25,
България	26,
Румъния	27,
	28,
	29,
	30,
	31,
Друга държава - край на допитването	32,
Не знам - край на допитването	33,

ЕВ68.1 Q1

АКО Е ДРУГО или НЕ ЗНАМ, ТОГАВА ПРЕКРАТЕТЕ ИНТЕРВЮТО

QA1	Когато се събирате с приятели, как бихте казали - обсъждате политически проблеми често, понякога или никога?
-----	--

	(171)
Често	1
Понякога	2
Никога	3
Не знам	4

ЕВ68.1 QA1

QA2	Когато имате категорично мнение по даден въпрос, колко често ви се случва да убеждавате ваши приятели, роднини или колеги? Това се случва ....
-----	--

(ПРОЧЕТЕТЕ)

	(172)
Често	1
От време на време	2
Рядко	3
Никога	4
Не знам	5

ЕВ68.1 QA2

QA3	Като цяло вие сте много доволен, сравнително доволен, не много доволен или изцяло недоволен от живота, който водите?
-----	--

(ПРОЧЕТЕТЕ)

	(173)
Много доволен	1
Сравнително доволен	2
Не много доволен	3
Изцяло недоволен	4
Не знам	5

ЕВ68.1 QA3

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA4a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР – ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР
ПРЕМИНАВА НА QA4b

QA4a	Какви са очакванията Ви за следващите дванайсет месеца: ще бъдат ли следващите дванайсет месеца по-добри, по-лоши или без промяна по отношение на:
------	--

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	По-добри	По-лоши	Без промяна	Не знам
--	-------------	----------	---------	-------------	---------

(174)	1	Живота ви като цяло	1	2	3	4
(175)	2	Икономическата ситуация в България	1	2	3	4
(176)	3	Финансовото положение на вашето домакинство	1	2	3	4
(177)	4	Състоянието на заетостта в България	1	2	3	4
(178)	5	Вашия личен трудов статус	1	2	3	4
(179)	6	Икономическата ситуация в ЕС	1	2	3	4

EB68.1 QA5

ЗАДАЙТЕ QA4b САМО В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA5a

NEW (BASED ON EB68.1 QA 5)

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA5a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР – ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР ПРЕМИНАВА НА QA5b

QA5a За всяка от следните области, бихте ли казали, че положението в България е по-добро или по-лошо от средното в страните от Европейския съюз?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА - ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	Много по-добро	Малко по-добро	Малко по-лошо	Опреде- ле- но по- лошо	Не знам
(186)	1 Положението на българската икономика	1	2	3	4	5
(187)	2 Положението със заетостта в България	1	2	3	4	5
(188)	3 Цената на живота в България	1	2	3	4	5
(189)	4 Цените на енергията в България	1	2	3	4	5
(190)	5 Качеството на живота в България	1	2	3	4	5

EB67.2 QA7a (ITEMS 1-4) - QA7C (ITEM 5) TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ QA5b САМО В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA6a

QA6a Според Вас кои са двата най-важни проблема, пред които е изправена България в момента?

ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВЪЗМОЖНИ СА НАЙ-МНОГО ДВА ОТГОВОРА

(196-211)

Престъпността	1,
Икономическата ситуация	2,
Покачването на цените/ инфлацията	3,
Данъците	4,
Безработицата	5,
Тероризмът	6,
Отбраната/ външната политика	7,
Жилищната политика	8,
Имиграцията	9,
Системата на здравеопазването	10,
Образователната система	11,
Пенсиите	12,
Опазването на околната среда	13,
Енергийните проблеми	14,
Друго (СПОНТАННО)	15,
Не знам	16,

EB68.1 QA6b

ЗАДАЙТЕ QA7a И QA8a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ – МАКЕДОНИЯ, ТУРЦИЯ И ХЪРВАТСКА ПРЕМИНАВАТ НА QA7b – ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР ПРЕМИНАВА НА QA7c

QA7a Общо взето, мислите ли, че членството на България в Европейския съюз е ...?

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(228)

Нещо добро	1
Нещо лошо	2
Нито добро, нито лошо	3
Не знам	4

EB68.1 QA12a

QA8a Като се вземат предвид всички обстоятелства, бихте ли казали, че като цяло България спечели или не спечели от членството в Европейския съюз?

(229)

Спечели	1
Не спечели	2
Не знам	3

EB68.1 QA13a

ЗАДАЙТЕ QA7b И QA8b САМО В МАКЕДОНИЯ, ТУРЦИЯ И ХЪРВАТСКА – ЕВРОПА НА 27-ТЕ ПРЕМИНАВА НА QA9a

ЕВ68.1 QA13с

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA9a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ЗАДАЙТЕ САМО АКО
"БЪЛГАРИЯ СПЕЧЕЛИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО В ЕС" - КОД 1 НА QA8a - ТУРСКАТА ЧАСТ
НА КИПЪР ПРЕМИНАВА НА QA9b - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA10a

QA9a Кои от следните са основните причини да смятате, че България спечели от членството си в Европейския съюз?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - НЕ ПОВЕЧЕ ОТ ТРИ ОТГОВОРА)

(234-246)

Европейският съюз допринася за развитието на демокрацията в България	1,
Европейският съюз допринася за поддържането на мира и увеличаването на сигурността	2,
Европейският съюз допринася за растежа на икономиката в България	3,
Някои въпроси, които са важни за българите, се решават най-добре на ниво Европейски съюз	4,
Членството в Европейския съюз благоприятства за по-добрите взаимоотношения на България с други страни	5,
Българският народ има голямо влияние при взимането на решения на ниво Европейски съюз	6,
Европейският Съюз дава възможност на българите да получат по-голямо влияние в световната политика	7,
Европейският съюз подобрява жизнения стандарт на българския народ	8,
Европейският съюз помага на българите да се посрещнат предизвикателствата на глобализацията	9,
Европейският съюз дава на българския народ нови възможности за работа	10,
Вие като цяло подкрепяте Европейския съюз (СПОНТАННО)	11,
Друго (СПОНТАННО)	12,
Не знам	13,

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA10a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ЗАДАЙТЕ АКО "БЪЛГАРИЯ НЕ СПЕЧЕЛИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО В ЕС" - КОД 2 НА QA8a - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР ПРЕМИНАВА НА QA10b - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA11a

QA10a

Кои от следните са основните причини да смятате, че България не спечели от членството си в Европейския съюз?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - НЕ ПОВЕЧЕ ОТ ТРИ ОТГОВОРА)

(260-272)

Членството в Европейския съюз има отрицателно влияние върху демокрацията в България	1,
Членството в Европейския съюз има отрицателно влияние върху опазването на мира и гарантирането на сигурността	2,
Членството в Европейския съюз има отрицателно влияние върху икономическия растеж на България	3,
Въпросите, които са важни за българите се решават най-добре на национално ниво	4,
Членството в Европейския съюз създава известно напрежение в отношенията на България с други страни	5,
Българският народ има много малко влияние върху решенията, които се взимат на ниво Европейски съюз	6,
Гласът на България в света е заглушен в следствие от членството в ЕС	7,
Европейският съюз понижава жизнения стандарт на българите	8,
Членството в Европейския съюз прави България по-податлива на отрицателното влияние на глобализацията	9,
Европейският съюз застрашава работните места на българите	10,
Вие като цяло сте против Европейския съюз (СПОНТАННО)	11,
Друго (СПОНТАННО)	12,
Не знам	13,

NEW

ЗАДАЙТЕ QA10b САМО В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA11a

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA11a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР
ПРЕМИНАВА НА QA11b

QA11a Като цяло, бихте ли казали, че в днешно време нещата вървят в правилна или в грешна посока в... ?

(ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Нещата се развиват в правилната посока	Нещата се развиват в грешната посока	Нито в едната, нито в другата (СПОНТАННО)	Не знам
--	-------------	--	--------------------------------------	---	---------

(286)	1	България	1	2	3	4
(287)	2	Европейския съюз	1	2	3	4

ЕВ68.1 QA7

ЗАДАЙТЕ QA11b САМО В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA12

NEW

QA12: НЕ ЗАДАВАЙТЕ ТОЧКИ 5,7,9 И 10 В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР

QA12 Бих искал/а да ви попитам доколко имате доверие в институциите. За всяка от следните институции, моля кажете, дали сте склонни или не сте склонни да ѝ се доверите?

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен съм да се доверя	Не съм склонен да се доверя	Не знам
(290)	1 Печата	1	2	3
(291)	2 Радиото	1	2	3
(292)	3 Телевизията	1	2	3
(293)	4 Интернет	1	2	3
(294)	5 Правосъдието/ българската правна система	1	2	3
(295)	6 Полицията	1	2	3
(296)	7 Армията	1	2	3
(297)	8 Политическите партии	1	2	3
(298)	9 Българското правителство	1	2	3
	10 Българския парламент	1	2	3
(299)				
(300)	11 Европейския съюз	1	2	3
(301)	12 Организацията на обединените нации (ООН)	1	2	3

EB68.1 QA8

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA13 Като цяло, каква е вашата представа за Европейския съюз - напълно положителна, по-скоро положителна, неутрална, по-скоро отрицателна, напълно отрицателна?

	(302)
Напълно положителна	1
По-скоро положителна	2
Неутрална	3
По-скоро отрицателна	4
Напълно отрицателна	5
Не знам	6

ЕВ68.1 QA14

QA14 Какво означава Европейският съюз лично за вас?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА. ПРОЧЕТЕТЕ. ВЪЗМОЖНИ СА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДИН ОТГОВОР. ПРОМЕНЯЙТЕ РЕДА НА ПРОЧИТАНЕ ПРИ РАЗЛИЧНИТЕ РЕСПОНДЕНТИ- ВЕДНЪЖ ОТ ГОРЕ НАДОЛУ, ВЕДНЪЖ ОТ ДОЛУ НАГОРЕ.

	(303-318)
Мир	1,
Икономическо благоденствие	2,
Демокрация	3,
Социална защита	4,
Свобода да пътувате, да учите и да работите навсякъде в Европейския съюз	5,
Разнообразие на култури	6,
Да се чува по-силно думата ни пред света	7,
Евро	8,
Безработица	9,
Бюрокрация	10,
Пилеене на пари	11,
Загуба на нашата културна идентичност	12,
По-голяма престъпност	13,
Недостатъчен контрол по външните граници	14,
Друго (спонтанно)	15,
Не знам	16,

ЕВ67.2 QA12

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA15a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ЗАДАЙТЕ ТОЧКА 2 САМО В СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПА НА 27-ТЕ, КОИТО НА СА В ЕВРОЗОНАТА\ ЗАДАЙТЕ ТОЧКА 3 САМО В ЕВРОЗОНАТА - В МАКЕДОНИЯ, ХЪРВАТСКА И ТУРЦИЯ ЗАДАЙТЕ САМО ТОЧКИ 5,9,10,12 - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР ПРЕМИНАВА НА QA15b

QA15a Бихте ли ми казали, моля, с кое от следните твърдения сте склонни да се съгласите и с кое не?

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен съм да се съглася	Склонен съм да не се съглася	Не знам
(319)	1 Чувствам се по-сигурен/а, защото България е член на ЕС	1	2	3
(320)	2 Смятам, че сме по-стабилни икономически, защото България е член на ЕС	1	2	3
(321)	3	1	2	3
(322)	4 Моят глас се зачита в Европейския съюз	1	2	3
(323)	5 Моят глас се зачита в България	1	2	3
(324)	6 По отношение на европейските въпроси, моето правителство се вслушва в мнението ми	1	2	3
(325)	7 По отношение на европейските въпроси, евродепутатите се вслушват в моето мнение	1	2	3
(326)	8 По отношение на европейските въпроси, Европейската комисия се вслушва в моето мнение	1	2	3
(327)	9 Разбирам как действа Европейския съюз	1	2	3
(328)	10 Гласът на България се зачита в ЕС	1	2	3
(329)	11 Интересите на България се взимат под внимание в ЕС в достатъчна степен	1	2	3
(330)	12 Европейският съюз налага своите възгледи на България	1	2	3

EB68.1 QA9a (ITEMS 4, 9, 10 AND 11) - EB67.2 QA34a (ITEMS 1, 2)

ЗАДАЙТЕ QA15b САМО В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - НЕ ЗАДАВАЙТЕ ТОЧКА 3 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA16

QA16 Чували ли сте за...?

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Да	Не	Не знам
(336)	1 Европейския парламент	1	2	3
(337)	2 Европейската комисия	1	2	3
(338)	3 Съвета на Европейския съюз	1	2	3
(339)	4 Европейската Централна Банка	1	2	3

EB68.1 QA15

QA18 И за всяка от тях, моля, кажете склонни ли сте или не сте склонни да ѝ се доверите?

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Склонен съм да се доверя	Не съм склонен да се доверя	Не знам
--	-------------	--------------------------------	--------------------------------------	---------

(344)	1	Европейския парламент	1	2	3
(345)	2	Европейската комисия	1	2	3
(346)	3	Съвета на Европейския съюз	1	2	3
(347)	4	Европейската централна банка	1	2	3

ЕВ68.1 QA16

ЗАДАЙТЕ ВЪПРОСИ ОТ QA19a ДО QA26a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР, МАКЕДОНИЯ, ХЪРВАТСКА И ТУРЦИЯ ПРЕМИНАВАТ НА QA27 - ЗАДАЙТЕ АКО "ИМА ДОВЕРИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ" - КОД 1 НА QA18, ТОЧКА 1 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA20a

QA19a Кои от следните са основните причини, за да се доверявате на Европейския парламент?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(348-358)

Решенията в Европейския парламент се взимат по демократичен начин	1,
Решенията, които се взимат в Европейския парламент допринасят за икономическия растеж на България	2,
Европейският парламент защитава добре интересите на всички европейски граждани	3,
Вие сте добре информиран/а за дейността на Европейския парламент	4,
Евродепутатите са най-компетентни, за да взимат решения по въпроси, касаещи Европейския съюз като цяло	5,
Европейският парламент добре се вписва във Вашата представа за Европа	6,
Вие имате доверие на евродепутатите	7,
Вие като цяло подкрепяте Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло се доверявате на политическите институции / политиците (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАННО)	10,
Не знам	11,

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ ВЪПРОСИ ОТ QA19b ДО QA26b

NEW

ЗАДАЙТЕ QA20a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ЗАДАЙТЕ АКО "НЯМА ДОВЕРИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ" - КОД 2 НА QA18, ТОЧКА 1 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA21a

QA20a

Кои от следните са основните причини, за да не се доверявате на Европейския парламент?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(370-380)

Решенията в Европейския парламент не се взимат по демократичен начин	1,
Решенията, които се взимат в Европейския парламент имат отрицателно влияние върху икономическия растеж на България	2,
Европейският парламент е твърде далеч от обикновените граждани	3,
Нямате достатъчно информация за Европейския парламент	4,
Евродепутатите не са най-компетентните хора, които да взимат решения по въпроси, касаещи Европейския съюз като цяло	5,
Европейският парламент не се вписва добре във Вашата представа за Европа	6,
Вие нямате доверие на евродепутатите	7,
Вие като цяло сте против Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло не се доверявате на политическите институции / политиките (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАННО)	10,
Не знам	11,

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA20b

NEW

ЗАДАЙТЕ QA21a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ЗАДАЙТЕ АКО "ИМА ДОВЕРИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ" - КОД 1 НА QA18, ТОЧКА 2 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA22a

QA21a

Кои от следните са основните причини, за да се доверявате на Европейската комисия?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(392-402)

Решенията в Европейската комисия се взимат по демократичен начин	1,
Европейската комисия допринася за икономическия растеж на България	2,
Европейската комисия защитава добре интересите на всички европейски граждани	3,
Вие сте добре информиран/а за дейността на Европейската комисия	4,
Европейската комисия е най-подходяща, за да прави полезни предложения за Европейския съюз като цяло	5,
Вие вярвате на комисарите	6,
Европейската комисия добре се вписва във Вашата представа за Европа	7,
Вие като цяло подкрепяте Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло се доверявате на политическите институции / политиките (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАННО)	10,
Не знам	11,

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA21b

NEW

ЗАДАЙТЕ QA22a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ЗАДАЙТЕ АКО "НЯМА ДОВЕРИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ" - КОД 2 НА QA18, ТОЧКА 2 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA23a

QA22a

Кои от следните са основните причини, за да не се доверявате на Европейската комисия?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(414-424)

Решенията в Европейската комисия не се взимат по демократичен начин	1,
Европейската комисия има отрицателно влияние върху икономическия растеж на България	2,
Европейската комисия защитава добре интересите на всички европейски граждани	3,
Нямате достатъчно информация за Европейската комисия	4,
Европейската комисия не е най-подходяща, за да прави полезни предложения за Европейския съюз като цяло	5,
Вие не вярвате на комисарите	6,
Европейската комисия не се вписва добре във Вашата представа за Европа	7,
Вие като цяло сте против Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло не се доверявате на политическите институции / политиките (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАННО)	10,
Не знам	11,

NEW

ЗАДАЙТЕ QA22a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ЗАДАЙТЕ АКО "НЯМА ДОВЕРИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ" - КОД 2 НА QA18, ТОЧКА 2 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA23a

QA22a Кои от следните са основните причини, за да не се доверявате на Европейската комисия?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(414-424)

Решенията в Европейската комисия не се взимат по демократичен начин	1,
Европейската комисия има отрицателно влияние върху икономическия растеж на България	2,
Европейската комисия защитава добре интересите на всички европейски граждани	3,
Нямате достатъчно информация за Европейската комисия	4,
Европейската комисия не е най-подходяща, за да прави полезни предложения за Европейския съюз като цяло	5,
Вие не вярвате на комисарите	6,
Европейската комисия не се вписва добре във Вашата представа за Европа	7,
Вие като цяло сте против Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло не се доверявате на политическите институции / политиките (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАННО)	10,
Не знам	11,

NEW

ЗАДАЙТЕ QA24a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ЗАДАЙТЕ АКО "НЯМА ДОВЕРИЕ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ" - КОД 2 НА QA18, ТОЧКА 3 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA25a

QA24a Кои от следните са основните причини, за да не се доверявате на Съвета на Европейския съюз?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(458-468)

Решенията в Съвета на Европейския съюз не се взимат по демократичен начин	1,
Решенията, които се взимат в Съвета на Европейския съюз имат отрицателно влияние върху икономическия растеж на България	2,
Съветът на Европейския съюз е твърде далеч от обикновените граждани	3,
Нямате достатъчно информация за Съвета на Европейския съюз	4,
Съветът на Европейския съюз не представя добре интересите на България в Европейския съюз	5,
Съветът на Европейския съюз не е най-компетентния орган, който да взима решения по важни въпроси, касаещи Европейския съюз като цяло	6,
Вие не вярвате на политиките, които съставят Съвета на Европейския съюз	7,
Вие като цяло сте против Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло не се доверявате на политическите институции / политиките (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАНЕН)	10,
Не знам	11,

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA24b

NEW

ЗАДАЙТЕ QA25a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ЗАДАЙТЕ АКО "ИМА ДОВЕРИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА" - КОД 1 НА QA18, ТОЧКА 4 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA26a

QA25a

Кои от следните са основните причини, за да се доверявате на Европейската централна банка?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(480-490)

Европейската централна банка допринася за икономическия растеж на България	1,
Вие сте добре информиран/а за дейността на Европейската централна банка	2,
Европейската централна банка се справя добре с инфлацията	3,
Европейската централна банка добре защитава Европа от финансови сътресения	4,
Европейската централна банка добре представя интересите на страните от еврозоната пред останалата част от света	5,
Европейската централна банка защитава стабилна валута, еврото, което има положително влияние върху европейската икономика	6,
Вие подкрепяте еврото	7,
Вие като цяло подкрепяте Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло се доверявате на банките / банкерите (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАННО)	10,
Не знам	11,

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA25b

NEW

ЗАДАЙТЕ QA26a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ЗАДАЙТЕ АКО "НЯМА ДОВЕРИЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА" - КОД 2 НА QA18, ТОЧКА 4 - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA27a

QA26a Кои от следните са основните причини, за да не се доверявате на Европейската централна банка?

(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - ВЪЗМОЖНИ СА ДО ДВА ОТГОВОРА)

(502-512)

Европейската централна банка има отрицателно влияние върху икономическия растеж на България	1,
Нямате достатъчно информация за Европейската централна банка	2,
Европейската централна банка не е достатъчно ефикасна в борбата с инфлацията	3,
Европейската централна банка не защитава добре Европа от финансови сътресения	4,
Европейската централна банка представя само интересите на страните от еврозоната пред останалата част от света	5,
Европейската централна банка защитава стабилна валута, еврото, което има отрицателно влияние върху европейската икономика	6,
Вие сте против еврото	7,
Вие като цяло сте против Европейския съюз (СПОНТАННО)	8,
Вие като цяло не се доверявате на банките / банкерите (СПОНТАННО)	9,
Друго (СПОНТАННО)	10,
Не знам	11,

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA26b

NEW

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA27 От гледна точка на Вашата покупателна способност, т.е. нещата, които Вашето домакинство може да си позволи да купи в ежедневието, ако сравните сегашното Ви положение с това от преди пет години, бихте ли казал/а, че Вашето положение се е подобрило, останало е приблизително същото или се е влошило?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(524)

Подобрило се е	1
Останало е приблизително същото	2
Влошило се е	3
Не знам	4

NEW

QA28 Моля, кажете ми, доколко сте съгласен/а или несъгласен/а със следното твърдение: Вие срещате трудности да плащате всичките си сметки в края на месеца.

(ПРОЧЕТЕТЕ - ЕДИН ОТГОВОР)

(525)

Напълно съм съгласен/а	1
Склонен/а съм да се съглася	2
Склонен/а съм да не се съглася	3
Напълно съм несъгласен/а	4
Не знам	5

EB65.1 QA3 TREND MODIFIED

QA29 Говорейки най-общо, мислите ли, че животът на тези, които днес са деца ще бъде по-лесен, по-труден или нито по-лесен, нито по-труден в сравнение с живота на хората от Вашето поколение?

(ПРОЧЕТЕТЕ-САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(526)

По-лесен	1
По-труден	2
Нито по-лесен, нито по-труден	3
Не знам	4

EB66.3 QA17

Нека да преминем на друга тема

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA30a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР
ПРЕМИНАВА НА QA30b

QA30a Според Вас, доколко прозрачна е дейността на българската държавна администрация в днешно време? Бихте ли казал/а, че дейността на българската държавна администрация е много прозрачна, прозрачна, не много прозрачна или е напълно непрозрачна?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА

	(527)
Много прозрачна	1
Прозрачна	2
Не много прозрачна	3
Напълно непрозрачна	4
Не знам	5

NEW

ЗАДАЙТЕ QA30b В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA31a

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA31a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР
ПРЕМИНАВА НА QA31b

QA31a Бихте ли казал/а, че за Вас е много важно, важно е, не е много важно или изобщо не е важно българската държавна администрация да работи по прозрачен начин?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА

	(529)
Много важно	1
Важно	2
Не много важно	3
Изобщо не е важно	4
Не знам	5

NEW

ЗАДАЙТЕ QA31b В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA32

NEW

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA32 Според Вас, доколко прозрачна е дейността на институциите на Европейския съюз в наши дни? Бихте ли казал/а, че тяхната дейност е много прозрачна, прозрачна, не много прозрачна или е напълно непрозрачна?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА

(531)

Много прозрачна	1
Прозрачна	2
Не много прозрачна	3
Напълно непрозрачна	4
Не знам	5

NEW

QA33 Бихте ли казал/а, че за Вас е много важно, важно е, не е много важно или изобщо не е важно институциите на Европейския съюз да работят по прозрачен начин?

ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА

(532)

Много важно	1
Важно	2
Не много важно	3
Изобщо не е важно	4
Не знам	5

NEW

QA34 За всяко от следните твърдения за Европейския съюз, моля посочете, дали според Вас то е вярно или невярно

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	Вярно	Невярно	Не знам
(533)	1 Европейският съюз понастоящем се състои от 15 страни-членки	1	2	3
(534)	2 Швейцария е член на Европейския съюз	1	2	3
(535)	3 На всеки шест месеца, различна страна-членка поема председателството на Съвета на ЕС	1	2	3
(536)	4 Евроната в момента се състои от дванадесет страни-членки	1	2	3

EB68.1 QA17 TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ QA35a И QA36a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA37

QA35a	В кои от следните области мислите, че българското правителство трябва да взима самостоятелни решения и в кои - съвместно с Европейския съюз?
-------	--

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	Българско то правителс тво самостоят елно	Съвместн о с Европейск ия съюз	Не знам
--	---	--	---	---------

(537)	1	Борбата срещу престъпността	1	2	3
(538)	2	Данъците	1	2	3
(539)	3	Борбата с безработицата	1	2	3
(540)	4	Борбата срещу тероризма	1	2	3
(541)	5	Отбраната и външните работи	1	2	3
(542)	6	Имиграцията	1	2	3
(543)	7	Образователната система	1	2	3
(544)	8	Пенсиите	1	2	3
(545)	9	Опазването на околната среда	1	2	3

ЕВ68.1 QA20a

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA35b

QA35a	В кои от следните области мислите, че българското правителство трябва да взима самостоятелни решения и в кои - съвместно с Европейския съюз?
-------	--

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	Българско то правителс тво самостоят елно	Съвместн о с Европейск ия съюз	Не знам
--	---	--	---	---------

(537)	1	Борбата срещу престъпността	1	2	3
(538)	2	Данъците	1	2	3
(539)	3	Борбата с безработицата	1	2	3
(540)	4	Борбата срещу тероризма	1	2	3
(541)	5	Отбраната и външните работи	1	2	3
(542)	6	Имиграцията	1	2	3
(543)	7	Образователната система	1	2	3
(544)	8	Пенсиите	1	2	3
(545)	9	Опазването на околната среда	1	2	3

ЕВ68.1 QA20a

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA35b

EB68.1 QA20b TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ QA36a САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA37

QA36a Моля, кажете ми за всяка една от следните области дали мислите, че българското правителство трябва да взема самостоятелни решения или да решава съвместно с Европейския съюз?

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	Българско то правителс тво самостоят елно	Съвместн о с Европейск ия съюз	Не знам
--	---	--	---	---------

(555)	1	Здравеопазването	1	2	3
(556)	2	Социалното благополучие	1	2	3
(557)	3	Селското стопанство и риболова	1	2	3
(558)	4	Защитата на потребителите	1	2	3
(559)	5	Научните и технологичните изследвания	1	2	3
(560)	6	Подпомагането на райони с икономически затруднения	1	2	3
(561)	7	Енергетиката	1	2	3
(562)	8	Конкуренцията	1	2	3
(563)	9	Транспорта	1	2	3
(564)	10	Икономиката	1	2	3
(565)	11	Борбата с инфлацията	1	2	3

EB68.1 QA20a TREND MODIFIED

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA36b

EB68.1 QA20b TREND MODIFIED

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ - ЗАДАЙТЕ ТОЧКИ 1-4 В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР, МАКЕДОНИЯ, ХЪРВАТСКА И ТУРЦИЯ ЗАДАЙТЕ САМО ТОЧКА 4

QA37 Какво е вашето мнение за всяко от следните съждения? За всяко от тях, моля кажете, дали сте "за" или "против" него.

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	За	Против	Не знам
(577)	1 Европейски паричен съюз с една единствена валута - еврото	1	2	3
(578)	2 Обща външна политика на страните членки на Европейския съюз към другите страни	1	2	3
(579)	3 Обща политика в областта на отбраната и сигурността на страните-членки на Европейския съюз	1	2	3
(580)	4 По-нататъшно разширяване на Европейския съюз с приемането на други държави в бъдеще	1	2	3

EB68.1 QA22

QA38 Бихте ли казали, че сте настроен/а много оптимистично, по-скоро оптимистично, по-скоро песимистично или много песимистично по отношение на бъдещето на Европейския съюз ...?

(САМО ЕДИН ОТГОВОР)

	(581)
Много оптимистично	1
По-скоро оптимистично	2
По-скоро песимистично	3
Много песимистично	4
Не знам	5

EB68.1 QA24

ЗАДАЙТЕ QA39 САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA44

QA39 Европейската интеграция се развиваше в различни насоки през последните години. Според Вас, на кои аспекти трябва да се обърне специално внимание от страна на европейските институции, за да бъде по-силен Европейският съюз в бъдеще?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА - ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА - НЕ ПОВЕЧЕ ОТ ТРИ ОТГОВОРА)

(582-596)

Вътрешния пазар	1,
Културната политика	2,
Европейската външна политика	3,
Европейската политика за отбрана	4,
Имиграционните въпроси	5,
Европейската образователна политика	6,
Проблемите на околната среда	7,
Енергийните проблеми	8,
Солидарността с по-бедните региони	9,
Научните изследвания	10,
Социалните проблеми	11,
Борбата срещу престъпността	12,
Нито едно от посочените (СПОНТАННО)	13,
Други (СПОНТАННО)	14,
Не знам	15,

ЕВ68.1 QA25

ЗАДАЙТЕ QA40 САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA41

QA40 В Европейския съюз, всяка страна-членка става Председател на Съвета на Европейския съюз за шест месеца, когато дойде редът ѝ. В момента е редът на Словения. Наскоро случвало ли Ви се е да прочетете във вестник, или да чуете по радиото или телевизията, или да видите в Интернет, нещо, свързано със словенското председателство?

(597)

Да	1
Не	2
Не знам	3

ЕВ68.1 QA18a TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ QA41 САМО В СЛОВЕНИЯ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA42

EB68.1 QA18b TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ QA42 САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA43

QA42 В Европейския съюз, всяка страна-членка става Председател на Съвета на Европейския съюз за шест месеца, когато дойде редът ѝ. На 1ви юли 2008 година ще дойде редът на Франция. Наскоро случвало ли Ви се е да прочетете във вестник, или да чуете по радиото или телевизията, или да видите в Интернет, нещо, свързано с френското председателство?

(599)

Да	1
Не	2
Не знам	3

EB68.1 QA18c TREND MODIFIED

ЗАДАЙТЕ QA43 САМО ВЪВ ФРАНЦИЯ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA44

EB68.1 QA18d TREND MODIFIED

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA44 За всяка от следните страни и територии, бихте ли одобрил/а ли или бихте бил/а против в бъдеще тя да стане част от Европейския съюз?

(СМЕНЯЙТЕ РЕДА)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	За	Против	Не знам
--	-------------	----	--------	---------

(601)	1	Босна и Херцеговина	1	2	3
(602)	2	Сърбия	1	2	3
(603)	3	Черна гора	1	2	3
(604)	4	Косово	1	2	3
(605)	5	Македония	1	2	3
(606)	6	Хърватия	1	2	3
(607)	7	Албания	1	2	3
(608)	8	Турция	1	2	3
(609)	9	Украйна	1	2	3
(610)	10	Швейцария	1	2	3
(611)	11	Норвегия	1	2	3
(612)	12	Исландия	1	2	3

EB66.1 QA33

QA45	Когато Турция изпълни всички условия поставени от Европейския съюз, бихте ли подкрепили изцяло, по-скоро бихте подкрепили, по-скоро бихте били против или бихте били изцяло против приемането ѝ в Европейския съюз?
------	---

		(613)
Подкрепям изцяло		1
По-скоро подкрепям		2
По-скоро съм против		3
Изцяло съм против		4
Не знам		5

EB65.2 QD16 TREND MODIFIED

QA46	Съгласен/на ли сте или не сте съгласен/на със следното твърдение: Ако страните и териториите от Западните Балкани (Босна и Херцеговина, Сърбия, Черна гора, Косово, Република Македония, Хърватия и Албания) се присъединят към Европейския съюз, това ще помогне за стабилизацията на тази част от Европа.
------	---

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА – ЕДИН ОТГОВОР)

		(614)
Изцяло съгласен/на		1
Склонен/на да се съгласи		2
Склонен/на да не се съгласи		3
Изцяло несъгласен/на		4
Не знам		5

NEW

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA47a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР ПРЕМИНАВА НА QA47b

QA47a	Моля, кажете ми за всяко от следните твърдения дали сте изцяло съгласен/на, донякъде съгласен/на, донякъде несъгласен/на или изцяло несъгласен/на.
-------	--

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА – САМО ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	Изцяло съгласен/на	Донякъде съгласен/на	Донякъде несъгласен/на	Изцяло несъгласен/на	Не знам
(615)	1 Глобализацията е възможност за икономически растеж	1	2	3	4	5
(616)	2 Глобализацията увеличава социалните неравенства	1	2	3	4	5
(617)	3 Европейският съюз и САЩ имат еднакви интереси, когато става въпрос за справяне с глобализацията	1	2	3	4	5
(618)	4 Глобализацията ни защитава от повишения на цените	1	2	3	4	5
(619)	5 Глобализацията спомага за мира по света	1	2	3	4	5
(620)	6 Глобализацията представлява заплаха за българската култура	1	2	3	4	5
(621)	7 Глобализацията носи ползи само на големите компании, но не и на гражданите	1	2	3	4	5
(622)	8 Глобализацията означава повече чуждестранни инвестиции в България	1	2	3	4	5
(623)	9 Глобализацията спомага за развитието на по-бедните страни	1	2	3	4	5
(624)	10 Глобализацията прави необходими общите правила на световно ниво (т.нар. "световен ред")	1	2	3	4	5
(625)	11 Глобализацията дава възможност на хората да бъдат по-отворени към чужди култури	1	2	3	4	5

NEW

ЗАДАЙТЕ QA47b В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA47a

QA47a	Моля, кажете ми за всяко от следните твърдения дали сте изцяло съгласен/на, донякъде съгласен/на, донякъде несъгласен/на или изцяло несъгласен/на.
-------	--

(ПОКАЖЕТЕ КАРТАТА СЪС СКАЛАТА – САМО ЕДИН ОТГОВОР НА РЕД)

	(ПРОЧЕТЕТЕ - СМЕНЯЙТЕ ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТТА)	Изцяло съгласен/на	Донякъде съгласен/на	Донякъде несъгласен/на	Изцяло несъгласен/на	Не знам
(615)	1 Глобализацията е възможност за икономически растеж	1	2	3	4	5
(616)	2 Глобализацията увеличава социалните неравенства	1	2	3	4	5
(617)	3 Европейският съюз и САЩ имат еднакви интереси, когато става въпрос за справяне с глобализацията	1	2	3	4	5
(618)	4 Глобализацията ни защитава от повишения на цените	1	2	3	4	5
(619)	5 Глобализацията спомага за мира по света	1	2	3	4	5
(620)	6 Глобализацията представлява заплаха за българската култура	1	2	3	4	5
(621)	7 Глобализацията носи ползи само на големите компании, но не и на гражданите	1	2	3	4	5
(622)	8 Глобализацията означава повече чуждестранни инвестиции в България	1	2	3	4	5
(623)	9 Глобализацията спомага за развитието на по-бедните страни	1	2	3	4	5
(624)	10 Глобализацията прави необходими общите правила на световно ниво (т.нар. "световен ред")	1	2	3	4	5
(625)	11 Глобализацията дава възможност на хората да бъдат по-отворени към чужди култури	1	2	3	4	5

NEW

ЗАДАЙТЕ QA47b В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA47a

NEW (BASED ON EB66.1 QA43)

ЗАДАЙТЕ QA49a САМО НА АНКЕТНА ГРУПА А - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA49b

QA49a До каква степен сте съгласен/на или не сте съгласен/на със следното твърдение:
Европейският съюз спомага да се предпазим от негативните влияния на
глобализацията?

(ПРОЧЕТЕТЕ-ЕДИН ОТГОВОР)

(639)

Напълно съгласен	1
Склонен съм да се съглася	2
Склонен съм да не се съглася	3
Напълно съм несъгласен	4
Не знам	5

EB67.2 QA30a

ЗАДАЙТЕ QA49b САМО НА АНКЕТНА ГРУПА В - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA50

QA50 Бихте ли казали, че Европейската икономика е по-ефективна, по-малко ефективна или
също толкова ефективна като ..... икономика?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА)

	(ПРОЧЕТЕТЕ)	По- ефективн а	По-малко ефективн а	Също толкова ефективн а	Не знам
--	-------------	----------------------	---------------------------	----------------------------------	---------

(641)	1	Американската	1	2	3	4
(642)	2	Японската	1	2	3	4
(643)	3	Китайската	1	2	3	4
(644)	4	Индийската	1	2	3	4
(645)	5	Руската	1	2	3	4
(646)	6	Бразилската	1	2	3	4

EB65.2 QC4 TREND MODIFIED

НЕ ЗАДАВАЙТЕ QA51a В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР
ПРЕМИНАВА НА QA51b

QA51a	Глобализацията на търговията доведе до множество последствия. Когато чуете думата "глобализация" какво е първото нещо, което Ви идва наум?
-------	--

(ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(647)

Възможностите за българските компании по отношение на новите пазари	1
Чуждестранните инвестиции в България	2
Преместване на някои компании в страни, където работната ръка е по-евтина	3
Нарастване на конкуренцията за българските компании	4
Друго (СПОНТАННО)	5
Не знам	6

EB67.2 QA29a

ЗАДАЙТЕ QA51b В ТУРСКАТА ЧАСТ НА КИПЪР - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QA52

EB67.2 QA29b

ПИТАЙТЕ ВСИЧКИ

QA52	Коя от следните две гледни точки е по-близо до вашата? Като цяло компаниите, които изместват дейността си ....
------	--

(ПРОЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(649)

Нямат друг избор, ако искат да избегнат затваряне	1
Го правят, за да увеличат печалбата си	2
Не знам	3

D2 До коя от следните политически партии се чувствате най-близък/ка или най-малко отдалечен/а?

(ПРОЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(1089-1090)

ГЕРБ	1
БСП	2
ДПС	3
Национално обединение (партия) Атака	4
НДСВ	5
СДС	6
ДСБ	7
Евророма (Цв. Кънчев)	8
Новото време (Ем. Кошлуков)	9
ССД (Ст. Софийски)	10
Ред, законност, справедливост (Я. Янев и Г. Марков)	11
Движение Гергьовден (Любен Дилов-син)	12
	13
	14
	15
Нито едно от изброените (СПОНТАННО)	16
Друго (СПОНТАННО)	17
Не знам	18

NEW

НЯМА ВЪПРОСИ ОТ D3 ДО D6

D7 Кой от следните отговори описва най-добре Вашето настоящо положение?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(1091-1092)

Женен / омъжена само веднъж	1
Женен / омъжена повече от веднъж	2
Неженен / неомъжена, който / която живее с партньор	3
Неженен / неомъжена, който / която никога не е живял/а с партньор	4
Неженен / неомъжена, който / която преди е живял/а с партньор, но в момента живее сам/а	5
Разведен/а	6
Разделен/а	7
Вдовец / вдовица	8
Друго (СПОНТАННО)	9
Отказ (СПОНТАННО)	10

EB69.1 D7

D8 На колко години бяхте, когато завършихте най-високата степен на Вашето образование редовно обучение (без да включвате допълнителни курсове за обучение или квалификация)?

(ИНТ.: АКО "ВСЕ ОЩЕ УЧИ", КОДИРАЙТЕ '00' - АКО "БЕЗ ОБРАЗОВАНИЕ" КОДИРАЙТЕ '01' - АКО "ОТКАЗ" КОДИРАЙТЕ '98' - АКО "НЕ ЗНАМ" КОДИРАЙТЕ '99')

(1093-1094)

--	--

ЕВ69.1 D8

НЯМА ВЪПРОС D.9

ЕВ64.2 QA57

ЗАДАЙТЕ QВ САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА QС

ДЕМОГРАФИЯ

D1 Когато говорят за политика хората боравят с понятията "ляво" и "дясно". Къде върху следната скала бихте поставили Вашите виждания?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА). (ИНТ.: НЕ ПОДСКАЗВАЙТЕ - АКО РЕСПОНДЕНТЪТ СЕ КОЛЕБАЕ, ОПИТАЙТЕ ПАК)

(1087-1088)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ляво									Дясно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Отказ (СПОНТАННО) 11

Не знам 12

ЕВ69.1 D1

ЗАДАЙТЕ D2 САМО В ЕВРОПА НА 27-ТЕ - ОСТАНАЛИТЕ ПРЕМИНАВАТ НА D7

D10	Пол		
		(1095)	
	Мъж	1	
	Жена	2	
ЕВ69.1 D10			
D11	На колко години сте?		
	(1096-1097)		
ЕВ69.1 D11			
НЯМА ВЪПРОСИ ОТ D.12 ДО D.14			
ЗАДАЙТЕ ВЪПРОС D.15b САМО АКО ПОНАСТОЯЩЕМ НЕ РАБОТИ СРЕЩУ ЗАПЛАЩАНЕ - КОДОВЕ 1-4 НА D.15a			
D15a	Какво е Вашето основно занятие в момента?		

D15b	Работили ли сте преди срещу заплащане? Какво беше последното Ви занятие?
------	--

	(1098-1099)	(1100-1101)
	D15a	D15b
	НАСТОЯЩА ЗАЕТОСТ	ПОСЛЕДНА ЗАЕТОСТ
НЕРАБОТЕЩ		
Грижи се за пазаруването и поддържането на дома, без текущо занятие, неработещ/а	1	
Учащ	2	
Безработен или временно без работа	3	
Пенсионер или неработещ поради болест	4	
САМОНАЕТ		
Селски стопанин	5	5
Рибар	6	6
Специалист на частна практика (лекар, адвокат, счетоводител, архитект)	7	7
Собственик на магазин, занаятчия, друго	8	8
Бизнесмен, собственик (изцяло или частично) на фирма	9	9
РАБОТЕЩ		
Нает специалист (лекари, адвокати, счетоводители, архитекти)	10	10
Изпълнителен директор, директор, мениджър или висш управленски кадър	11	11
Ръководител на средно равнище, ръководител на отдел, низов ръководител, учител, техник	12	12
Административен служител, работещ в офис	13	13
Работещ извън офис, чиято работа е свързана с пътуване (търговски пътник, шофьор и др.)	14	14
Работещ в сферата на услугите (болница, ресторант, полиция, пожарна и др.)	15	15
Супервайзер /бригадир	16	16
Квалифициран работник (ръчен труд)	17	17
Друг (неквалифициран) работник и неквалифициран обслужващ персонал	18	18
НИКОГА НЕ Е РАБОТИЛ/А СРЕЩУ ЗАПЛАЩАНЕ		19

EB69.1 D15a D15b

НЯМА ВЪПРОСИ ОТ D.16 ДО D.24

D25 Вие живеете в .....?

(ПРОЧЕТЕТЕ)

(1102)

Селски район или село	1
Малък или среден град	2
Голям град	3
Не знам	4

ЕВ69.1 D25

НЯМА ВЪПРОСИ ОТ D.26 ДО D.39

D40a Бихте ли ми казали, колко души на възраст над 15 години живеят във Вашето домакинство, с Вас включително?

(ИНТ.: ПРОЧЕТЕТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(1103-1104)

--	--

ЕВ69.1 D40a

D40b Колко деца под 10 години живеят във вашето домакинство?

(ИНТ.: ПРОЧЕТЕТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(1105-1106)

--	--

ЕВ69.1 D40b

D40c Колко деца на възраст между 10-14 години живеят във вашето домакинство?

(ИНТ.: ПРОЧЕТЕТЕ - ЗАПИШЕТЕ)

(1107-1108)

ЕВ69.1 D40c

D41 Вие лично, сте роден/а....?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(1109)

В България	1
В друга страна, членка на Европейския съюз	2
В Европа, но не в страна, членка на Европейския съюз	3
В Азия, Африка или Латинска Америка	4
В Северна Америка, Япония или Австралия и Океания	5
Отказ (СПОНТАННО)	6

ЕВ69.1 D41

D42 Кое от следните предположения отговаря на вашето положение?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ИЗЧЕТЕТЕ - САМО ЕДИН ОТГОВОР)

(1110)

Вашите майка и баща са родени в България	1
Един от родителите Ви е роден в България, а другият - в друга страна-членка на Европейския съюз	2
Вашите майка и баща са родени в друга страна-членка на Европейския съюз	3
Един от Вашите родители е роден в България, а другият - в страна извън Европейския съюз	4
Вашите майка и баща са родени извън Европейския съюз	5
Един от Вашите родители е роден в друга страна-членка на ЕС, а другият е роден извън ЕС	6
Не знам / Отказ (СПОНТАННО)	7

ЕВ69.1 D42

D43a Имате ли стационарен телефон вкъщи ?

D43b Вие лично притежавате ли мобилен телефон?

(1111)

(1112)

	D43a	D43b
	Стационарен	Мобилен
Да	1	1
Не	2	2

ЕВ69.1 D43a D43b

D46 Кои от следните вещи притежавате?

(ПОКАЖЕТЕ КАРТА - ПРОЧЕТЕТЕ - ВСЕКИ ВЕРЕН ОТГОВОР)

(1113-1122)

Телевизор	1,
DVD плейър	2,
CD плейър	3,
Компютър	4,
Интернет достъп вкъщи	5,
Кола	6,
Апартамент / къща, чието изплащане сте приключили	7,
Апартамент / къща, която изплащате	8,
Нито едно (СПОНТАННО)	9,
Не знам	10,

ЕВ69.1 D46

ПРОТОКОЛ НА ИНТЕРВЮТО

P1	ДАТА НА ИНТЕРВЮТО	
	(1143-1144)	(1145-1146)
	<input type="text"/> <input type="text"/> ДЕН	<input type="text"/> <input type="text"/> МЕСЕЦ
	ЕВ69.1 P1	

P2	ЧАС НА ЗАПОЧВАНЕ НА ИНТЕРВЮТО	
	(ИНТ.: ИЗПОЛЗВАЙТЕ 24-ЧАСОВО ВРЕМЕ)	
	(1147-1148)	(1149-1150)
	<input type="text"/> <input type="text"/> ЧАС	<input type="text"/> <input type="text"/> МИНУТИ
	ЕВ69.1 P2	

P3	ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ИНТЕРВЮТО	
	(1151-1153)	
	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> МИНУТИ	
	ЕВ69.1 P3	

P4	Брой на хората, присъствали по време на интервюто, включително интервюиращия:	
		(1154)
	Двама (интервюиращият и респондентът)	1
	Трима	2
	Четирима	3
	Петима и повече	4
	ЕВ69.1 P4	

P5	Сътрудничество на респондента	
		(1155)
	Отлично	1
	Добро	2
	Средно	3
	Лошо	4
	ЕВ69.1 P5	

P6	Размер на населеното място	
	(КОДОВЕ НА СТРАНАТА)	
	(1156-1157)	
	ЕВ69.1 P6	

P7	Регион	
	(КОДОВЕ НА СТРАНАТА)	
	(1158-1159)	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	ЕВ69.1 P7	

P8	Пощенски код	
	(1160-1167)	
	<input type="text"/>	<input type="text"/>

ЕВ69.1 P8

P9 Номер на гнездото
(1168-1175)

--	--	--	--	--	--	--	--

ЕВ69.1 P9

P10 Номер на интервюиращия
(1176-1183)

--	--	--	--	--	--	--	--

ЕВ69.1 P10

P11 Коефициент на претегляне
(1184-1191)

--	--	--	--	--	--	--	--

ЕВ69.1 P11

ЗАДАЙТЕ САМО В ЛЮКСЕМБУРГ, БЕЛГИЯ, ИСПАНИЯ, ФИНЛАНДИЯ, ЕСТОНИЯ,
ЛАТВИЯ, МАЛТА, ТУРЦИЯ И МАКЕДОНИЯ

P13

(1192)

-		1
-		2
-		3

ЕВ69.1 P13